PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo | Cena 60 lir | Leto XXIV. Št. 89 (6982) | TRST, sobota, 13. aprila 1968

Washington in Hanoj nadaljujeta posvetovanja o kraju pripravljalnih stikov

Dolg pogovor U Tanta z Mai Van Bojem Fam Van Dong o Johnsonovih izjavah

Pariz morebitni sedež prvih stikov - V treh letih je bilo sestreljenih skoraj tri tisoč ameriških letal - Nadaljuje se bombardiranje Severnega Vietnama - Močni spopadi v Južnem Vietnamu

WASHINGTON, 12. — Predstavnik Bele hiše George Christian je izjavil, da se nadaljujejo razgovori s Hanojem, da bi določili sprejemljiv sedež za začetek pogajanj med ZDA in Severnim Vietnamom.

Christian ni hotel povedati, ali so ugovor proti izbiri Varšave kot sedeža pripravljalnega sestanka uradno sporočili severnovietnamski vladi. Izjavil je samo: «Ko je predsednik 31. marca govoril o sedežu pogajanj, je predlagal Ženevo ali kateri koli drugi primeren kraj. V svojem odgovoru je Hanoj predlagal Pnom Penh ali vsak drug kraj, o katerem bi se lahko sporazumeli. Tako je stanje in dvomim, da bi lahko kaj drugega povedal, dokler se bodo nadaljevali stiki za določitev sedeža pogajanj.»

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je izjavil, da so ZDA predlagale pet mest, kjer bi lahko bili razgovori s severnovietnamskimi predstavniki. Ni pa povedal, za katera mesta gre. Izjavil je samo, da se ameriška vlada še dalje trudi, da bi našli sedež, ki bi bil primeren za obe strani.

Poljska agencija PAP je sporočila, da je Poljska pripravljena sprejeti predstavnike, ZDA in Hanoja za primer, da bi pogajanja za konec vojne v Vietnamu bila v Varšavi. Agencija dodaja, da je poljska vlada pripravljena ustvariti vse potrebne primerne pogoje, da se omogočijo v Varšavi sestanki med predstavniki ZDA in Vietnama.

Iz Džakarte poročajo, da se je severnovietnamski poslanik v tem mestu pogovarjal z indonezijskim zunanjim ministrom Malikom. Zvedelo se je, da je sestanek zahteval severnovietnamski poslanik. Zatrjuje se, da so ZDA med drugim predlagale tudi Džakarto kot sedež pogajanj. Indonezijska vlada je formalno predlagala, naj bi stiki med Washingtonom in Hanojem bili v Džakarti. To je indonezijski zunanji minister Malik sporočil ameriškemu in severnovietnamskemu poslaniku.

Sovjetska agencija Tass objavlja komentar svojega dopisnika iz Hanoja, ki pravi, da po mnenju hanojskih uradnih krogov ameriška odklonitev Varšave kot kraja prvih stikov s severnimi Vietnamci ni vzdržna iz štirih razlogov: 1. ZDA so večkrat izjavile, da so pripravljene sestati se s predstavniki Severnega Vietnama v katerem koli kraju in vsak trenutek. ZDA so že odbile Pnom Penh in sedaj zavračajo Varšavo kot kraj sestanka. 2. ZDA so izjavile, da so pripravljene navezati kolikor mogoče kmalu stik med predstavniki obeh držav, toda dejanja ZDA samo zavlačujejo te stike. 3. Potem ko so zavrnile Pnom Penh, so ZDA utemeljile svojo zavrnitev s pomanjkanjem potrebnih pogojev v kamboški prestolnici. V Varšavi so ameriško poslaništvo, skupina dopisnikov in potrebna komunikacijska sredstva. 4. Več kakor deset let je Varšava sedež stikov med ZDA in Kitajsko ljudsko republiko.» Podoben komentar objavljajo tudi «Izvestija».

Bivši južnovietnamski minister za kulturo je predlagal, naj bi prvi stiki med Američani in severnimi Vietnamci bili na demilitariziranem področju med dvema Vietnamoma.

Glasilo severnovietnamske komunistične stranke «Nan Dan» piše, da ZDA navajajo nezakonite izgovore, ko zavračajo Pnom Penh kot sedež pripravljalnih stikov. List omenja zatem, da je severnovietnamski zunanji minister v nekem intervjuju pred nekaj dnevi poudaril, da bo na predvidenem pripravljalnem sestanku ameriška stran določila datum, ko bodo prenehali ameriški napadi in vsa druga vojna dejanja proti Vietnamu in obe strani se bosta zatem sporazumeli o postopku za formalne razgovore.

V intervjuju dopisniku francoske radiotelevizije v Hanoju je predsednik hanojske vlade Fam Van Dong izjavil, da so 3. aprila odgovorili na Johnsonove izjave od 31. marca. Pripomnil je, da je Johnsonove izjave in nadaljevanje bombardiranja od 17. do 20. vzporednika ne zadovoljujejo zahtev Hanoja in svetovnega javnega mnenja.

Zatem je Fam Van Dong izjavil, da je obračun treh let vojne porazen za napadalce. Sestreljenih je bilo skoraj tri tisoč letal ZDA so vedno bolj mednarodno izolirane. Vojaška in gospodarska moč Severnega Vietnama se krepi.

Glavni tajnik OZN U Tant pa je danes prišel iz Luksemburga v Pariz, kjer se je na kratko ustavil v palači Unesca, zatem pa je obiskal sedež severnovietnamskega predstavništva, kjer se je pogovarjal z Mai Van Bojem eno uro in 25 minut. Informacijski urad Združenih narodov v Parizu je pozneje objavil uradno sporočilo, ki pravi, da je U Tant zaključil svoje uradno potovanje po državah Beneluksa, da se je sestal s severnovietnamskim predstavnikom in da je njun pogovor potekal v prisrčnem ozračju. Pozneje se je U Tant udeležil kosila z osebnostmi francoskega zunanjega ministrstva in je ob 16. uri odpotoval v New York. Po kosilu je U Tant izjavil nekemu časnikarju, ki ga je spraševal, ali so sedaj večje možnosti za mir, da za sedaj ne more ničreči.

V zvezi z današnjim U Tantovim obiskom v Parizu in z njegovim sestankom s severnovietnamskim predstavnikom domnevajo, da je bil namen U Tantovega obiska dobiti odgovor Hanoja o določitvi mesta za pripravljalne stike. Politični opazovalci menijo, da bi Pariz utegnil biti sedež teh stikov, ker je severnovietnamski pomočnik zunanjega ministra pred dnevi poleg Pnom Penha in Varšave omenil tudi Pariz. Ker so ZDA sedaj odklonile Pnom Penh in Varšavo, bi utegnil priti sedaj na vrsto Pariz.

Ameriški predsednik Johnson bo odšel v sredo v Honolulu, kjer se bo sestal s severnokorejskim predsednikom in se posvetoval z njim o Vietnamu. V washingtonskih krogih so mnenja, da se lahko v kratkem pričakuje sporazum o določitvi sedeža pripravljalnih stikov s Hanojem. Zatrjujejo, da želi Washington tudi soglasje svojih satelitov glede določitve kraja. V Washingtonu trdijo, da sicer niso še dokončno opustili možnosti izbire Varšave, vendar pripominjajo, da ameriški zavezniki nimajo v Varšavi svojih diplomatskih predstavništev, zaradi česar ne bi mogli od blizu slediti pogajanjem.

V Južnem Vietnamu so enote osvobodilne vojske v današnjih prvih jutranjih urah napadle položaj ameriških vojakov 64 kilometrov severnozahodno od Sajgona. Po petih urah bojev so se osvobodilne sile umaknile.

Večji spopad je bil tudi na plantažah gume Michelin, kjer so osvobodilne sile v zaporednih navalih napadle tamkajšnje ameriške položaje in uspelo jim je tudi prodreti v notranjost obrambnih položajev kljub močnemu ognju branilcev. V boje sta posegli tudi topništvo in letalstvo. Manjši spopadi so bili tudi v nekaterih drugih krajih.

Na sektorju Khe Sanha je skoraj mirno. Ameriško poveljstvo meni, da se je del osvobodilnih sil, ki so oblegale ta kraj umaknil na sektor Dak To, ki je važno ameriško strateško oporišče.

Ameriška letala so tudi včeraj nadaljevala bombardiranje Severnega Vietnama. Ameriško poveljstvo trdi, da so bombardirali kraje južno od 19. vzporednika.

Skrivnostni signali iz vesolja

WASHINGTON, 12. — Ameriški znanstveniki so mnenja, da skrivnostni radijski znaki, ki prihajajo iz vesolja, niso umetnega značaja, temveč da gre za zadnje znake, ki jih oddajajo umirajoče zvezde. Znaki so zelo značilni, saj gre za različne impulze, kot da bi šlo za neke vrste Morzejeve abecede. Na mednarodnem znanstvenem zasedanju je to teorijo zagovarjal ravnatelj univerze «Cornell» prof. Frank Drake. Vendar pa gre za teoretično ugotovitev, ker dosedaj še niso znane zvezde take vrste. O tem vprašanju se je vnela precejšnja polemika med znanstveniki, ker so nekateri mnenja, da obstaja možnost, da gre za signale družb, ki iščejo stika z drugimi civiliziranimi planeti.

MOSKVA, 12. — «Pravda» je danes objavila sporočilo o razgovoru med predsednikom vlade Kosiginom in predsednikom ENI Cefisom. V sporočilu je rečeno, da sta obravnavala vprašanja skupnega interesa in izrecno omenjeno, da sta obravnavala dobave sovjetskega metana Italiji. Cefis se je razgovarjal s Kosiginom eno uro ob prisotnosti ministra za zunanjo trgovino Patolčeva.

Japonski komunisti ne bodo sodelovali na kongresu partij

TOKIO, 12. — V prvih dneh aprila je prispela v Tokio delegacija madžarske komunistične partije, ki se ukvarja s pripravami za konferenco komunističnih partij v Moskvi in tudi s pripravljalnim sestankom, ki bo 24. aprila v Budimpešti. Razgovori med madžarskimi in japonskimi komunisti so trajali tri dni in so bili brezuspešni, ker je japonska partija odločno nasprotna svetovni konferenci in ne namerava sodelovati niti na pripravljalnem sestanku. Madžari so menda opozorili japonske komuniste na odločilen vpliv, ki ga imajo na celotnem področju Azije, pa tudi na odjek, ki ga ima njih stališče na evropske partije.

Po drugi plati pa menda namerava japonska partija otvoriti v Moskvi stalni urad za zvezo s sovjetsko partijo. Glasilo «Rdeča zastava» je že napovedalo, da bo 18. aprila odpotoval član centralnega komiteja Yokon Tsugane, katerega bo spremljala soproga, kar govori o daljšem bivanju. Vendar pa so istočasno tudi izjavili, da to v ničemer ne spremeni stališča glede svetovne konference, ki ostane negativno.

DUTSCHKE SE ŠE VEDNO BORI S SMRTJO

Po vsej Zapadni Nemčiji protestne manifestacije mladine

Atentator Bachmann se je zgledoval po umoru Luthra Kinga in je na njegovem stanovanju našla policija velik portret Hitlerja

BERLIN, 12. — Po včerajšnjem atentatu se Rudi Dutschke, mladi voditelj študentske socialistične organizacije, še vedno bori s smrtjo v bolnišnici «Westenkrankenhaus». Med operacijo, ki je trajala pet ur, so mu sinoči zdravniki izdrli krogli iz možganov in iz lica. Tretja krogla še vedno tiči v Dutschkejevem ramenu; verjetno mu jo bodo izdrli šele v prihodnjih dneh, če se bo njegovo stanje poboljšalo.

V «Westenkrankenhaus» leži tudi mladi atentator, ki ga je danes policija identificirala na podlagi prstnih odtisov. Gre za 23-letnega Josepha Bachmanna, ki sta ga popoldne, ko se je njegovo stanje nekoliko izboljšalo, zaslišala berlinski javni tožilec ter policijski funkcionar.

Bachmann se je rodil v Vzhodni Nemčiji, leta 1956 pa se je preselil z družino v zahodni del države. Po kratkem bivanju v begunskem taborišču v Ueltzenu so ga nato premestili v Peine v Spodnji Saksoniji. Zadnje čase je bil Bachmann zaposlen kot pleskar pri nekem podjetju v Münchnu, pred kratkim pa je zapustil službo. Atentator je na zaslišanju izjavil, da se je za svoje dejanje odločil, ko je bral o umoru Martina Luthra Kinga v Memphisu. Dejal si je, da mora tudi sam storiti nekaj podobnega, zato je zapustil službo in se podal v Berlin, na poti pa je kupil samokres. Za žrtev si je izbral Rudija Dutschkeja, ki ga, kakor je sam izjavil, ni mogel trpeti, «ker je komunist».

Bachmann ni vpisan v nobeni stranki, na njegovem stanovanju pa je policija našla velik Hitlerjev portret, ki ga je mladenič sam naslikal.

Bachmann je star znanec policije. Leta 1961 je bil v Dortmundu aretiran zaradi kršitve stanovanjske nedotakljivosti, leta 1966 pa je več mesece sedel v zaporu v Franciji zaradi tatvine in drugih kaznivih dejanj.

Po vsej Zahodni Nemčiji se nadaljujejo masovne protestne demonstracije. Nemiri so se začeli že včeraj, ko je v Berlinu prišlo do spopadov med študenti in policijo, pri katerih je bilo ranjenih 27 agentov ter številni študentje.

Ponoči so študentje poskušali zažgati sedež založništva Springer, ki izdaja veliko število zahodnonemških časopisov. Študentje namreč trdijo, da je glavni krivec včerajšnjega atentata ravno «skupina Springer», ki v svojih časopisih že od nekdaj hujska ljudi proti tako imenovani «extraparlamentarni opoziciji», katere je Dutschke najvidnejši predstavnik.

V Münchnu so ponoči študentje vdrli v uredništvo lista «Bild», ki pripada «skupini Springer». Tu je prišlo do hudih spopadov s Springerjevimi uslužbenci, med katerimi je bila notranjost uredništva skoraj popolnoma uničena.

Do podobnih demonstracij je prišlo danes v Frankfurtu, Hannovru, Essenu, Aachenu, Bonnu, Hamburgu in drugod. Najhujši neredi pa so bili v zahodnem Berlinu, ko se je popoldne zbralo v mestnem središču na tisoče ljudi, povečini mladih. V povorki so prehodili mestne ulice, nato pa so se napotili proti občinski palači, pred katero je policija navalila na množico s pendreki in hidranti. Prišlo je do izredno ostrih spopadov, pri katerih je bilo veliko število ljudi ranjenih.

Kancler Kiesinger, ki je bil te dni na velikonočnih počitnicah v Bebenhausnu blizu Tübingena, se je vrnil v Bonn. Na tiskovni konferenci je pozval vse «sile zvezne republike, ki se čutijo odgovorne za demokracijo v državi», naj si prizadevajo, da bo v državi zopet zavladal mir. Dejal je, da ga atentat proti Dutschkeju navdaja z gnevom in grozo, obsodil pa je tudi organizatorje protestnih demonstracij, ki so povzročili hude nerede

Protestno zborovanje beograjskih študentov zaradi atentata na Dutschkeja

BEOGRAD, 12. — Ob atentatu na Rudija Dutscheja, enega izmed voditeljev naprednih gibanj študentov v zahodnem Berlinu so nocoj študenti beograjske univerze priredili protestno zborovanje v študentskem delu mesta. Z zborovanja so študenti poslali zvezi socialističnih študentov Nemčije brzojavko, v kateri izražajo vso solidarnost z njihovo borbo proti reakcionarnim silam in njihovim reakcionarnim metodam. Študentje so poleg tega poslali protestno brzojavko županu zahodnega Berlina zaradi brutalnih napadov na svobodo in napredno misel.

O razpustitvi katoliške organizacije v Lizboni

LIZBONA, 12. — Danes so razdelili tisku protestno izjavo, ker so oblasti zaprle organizacijo «Pragma», ki so jo ustanovili portugalski katoličani 1964. leta po navdihu papeške okrožnice «Pacem in terris». Sedež organizacije je zaprla politična policija 1967. leta in je takrat tudi aretirala pet vodilnih članov. Dekret o razpustitvi pa je bil objavljen 29. marca letošnjega leta. V protestni izjavi je rečeno, da se organizaciji ni dovolilo, da bi se poslužila legalnih sredstev za svojo obrambo in da po obstoječih zakonih ni bilo treba organizacije prijaviti oblastem, kar se navaja kot glavni razlog za dekret o razpustitvi.

Proslava dne kozmonavtike

MOSKVA, 12. — V gledališki dvorani kongresne palače v Kremlju so danes proslavili dan kozmonavtike. Na svečanosti so bili prisotni Brežnjev, Kosigin, Podgorni, Suslov in številni znanstveniki ter kozmonavti. Svečanost je otvoril moskovski župan Promislov.

MOSKVA, 12. — V Vladivostok se je vrnila sovjetska petrolejska ladja «Komsomolec Ukrajini», katero so Kitajci zadržali za dalj časa v pristanišču Wampu. Na tiskovni konferenci je nostromo povedal, da je ladja vozila tovor nafte za Severni Vietnam in da so jo Kitajci ilegalno zadržali. S posadko so izredno slabo ravnali, tako da je bilo enajst članov ranjenih, članica posadke Lidija Šumova, ki je bila v tretjem mesecu nosečnosti, pa je splavila. Ustavili so se v petih pristaniščih in povsod je prišlo do provokacij. Pri zadnjem pristanku je prišlo na krov 200 agentov policije, carine in vojaštva, medtem ko so petrolejsko ladjo obkrožile vojne ladje. Končno so hoteli ladjo zapleniti, kar pa so preprečile sovjetske konzularne oblasti.

Po kitajskih vesteh pa so z ladje slikali kitajske objekte in so izdelali načrt nekega pristanišča.

POLAGOMA SE VRAČA MIR V AMERIŠKA MESTA

Policija vmešana v umor črnskega voditelja Kinga?

Senator Kennedy predlaga, naj sredstva, ki so določena za vesoljsko dejavnost, uporabijo za izboljšanje socialnih razmer črncev

KANSAS CITY, 12. — Sinoči je bilo v črnskem predelu tega mesta močno streljanje, zlasti v bližini nekaterih policijskih poveljstev in poveljstev narodne straže. Poleg tega je izbruhnilo nekaj požarov. Dva demonstranta sta bila ranjena, aretirali pa so jih 49.

Črnski predeli mesta so od sinoči praktično v obsednem stanju. Policija in pripadniki narodne straže so zavzeli položaje na najvišjih poslopjih.

V mestu sodeluje s policijo okoli 3.000 pripadnikov narodne straže. V vseh osrednjih in vzhodnih predelih mesta je še vedno v veljavi policijska ura.

V drugih ameriških mestih napetost popušča. Včeraj je vladal mir v Washingtonu, Chicagu, Detroitu in Baltimoru.

Pravosodni min. Ramsey Clark je sinoči izjavil, da bodo v najkrajšem času objavili poročilo o dosedanjem iskanju morilca Luthra Kinga. Dodal je, da bodo objavili poročilo, ko bodo imeli konkretne dokaze.

Kakor poroča dopisnik beograjske «Borbe» iz New Yorka, se domneva, da je v umor dr. Kinga vmešana policija. Do sedaj so prikrivali, da so takoj po umoru iz nekega policijskega avtomobila oddajali lažno opozorilo, češ da je beli avtomobil, s katerim je zbežal morilec, krenil proti severu mesta. Poročilo je prejel osrednji policijski radio in je takoj številnim policijskim avtomobilom ukazal, naj gredo proti severu. V istem času je morilec bežal proti jugu čez reko Mississippi v Arkansas in domnevajo, da je zbežal v Mehiko.

V kritičnem trenutku je v omenjenem policijskem avtomobilu sedel neki poročnik, ki pa je izjavil, da ni videl nobenega avtomobila «Mustang» in da sploh ni poslal nobenega poročila policijski centrali. Prevladuje mnenje, da je bil nekdo v krajevnih organih varnostnih sil soudeležen pri umoru.

Sprašujejo se, koliko časa bo trajala preiskava in ali bo sploh pojasnjena zadeva z lažnim poročilom, in ali bodo morilca sploh kdaj prijeli.

Od podobnega umora Kennedyja so potekla štiri leta in pol in se sedaj niso številna vprašanja pojasnjena, zlasti, ali je šlo za širšo zaroto. Še vedno ni odstranjen sum, da so imeli pri zločinu svoje prste zvezni in krajevni policijski organi.

Senator Robert Kennedy razvija te dni živahno volilno kampanjo v državah Indiana in Michigan, ker bodo 7. maja primarne volitve v Indiani, v državi Michigan pa bo vrsta krajevnih zborovanj od 17. maja do 2. junija. Volitve v državi Indiani so velike važnosti za merjenje sil med Kennedyjem in McCarthyjem, ker so prve, pri katerih se je ime obeh kandidatov pojavilo uradno. Izid volitev v Indiani bo nedvomno vplival tudi na poznejše volitve v državi Illinois, kjer se tamkajšnje demokratične sile še obotavljajo, ali naj bi podprle Kennedyja ali pa Humphreya.

Kennedy je v enem svojih govorov izjavil, da bi se morale ZDA odpovedati načrtom za odhod na Luno in zastaviti vse sile za socialno pomoč črncem ter uporabiti v ta namen sredstva, ki so določena za vesoljsko dejavnost.

V drugi polovici maja bo vrsta krajevnih zborovanj določila sestavo državne delegacije na vsedržavnem kongresu demokratične stranke, ki bo avgusta. V volilno kampanjo je praktično posegel tudi podpredsednik Humphrey, ki je govoril 2000 sindikalnim delegatom v prestolnici Louisiane Baton Rouge. Humphrey je zagovarjal vladno politiko v zadnjih letih in se je obvezal, da bo ponesel «pozdrave uprave» v sleherni kotiček dežele med volilno kampanjo. Dejal je: «V kritičnih mesecih, ki so pred nami, ne mislim obrniti hrbta predsedniku Johnsonu in tudi ne upravi Johnson - Humphrey. Nameravam braniti obljube, ki smo jih dali.»

«Teden utrdb» v Siriji

AMAN, 12. — Posebni odposlanec OZN Gunnar Jarring je prišel danes v Aman, da začne nove razgovore z jordanskimi voditelji. Pretekli teden je bil v Izraelu in v Kairu.

Jordanija je obtožila danes Izrael, da je ustanovil dva posebna bataljona saboterjev za teroristično dejavnost v Jordaniji. Obtožbo objavlja egiptovski list «Al Ahbar» v dopisu iz Amana. List dodaja, da so saboterje izbrali med Izraelci, ki so dolgo časa živeli na arabskem svetu in ki dobro govorijo arabski jezik.

Iz Damaska poročajo, da bodo to mesto nujno obdali z obrambnim pasom, ki ga bodo sestavljali jarki. Po vsej Siriji bodo razglasili «teden utrdb». To poroča sirski tisk, ki omenja vrhovnega poveljnika ljudske vojske Mohameda Rabaha. Ta je izjavil, da bodo na podlagi sklepov kongresa stranke BAS vsi sirski državljani pozvani, da se udeležijo teh obrambnih del.

V Bagdadu pa je minister za narodno usmerjanje izjavil, da je Irak pripravljen boriti se sam proti Izraelu, če bo potrebno. Dodal je, da je Irak sklenil pripraviti se na bitko, tudi če bo sam in je mobiliziral vse svoje vojaške sile v ta namen.

Izraelski minister za delo Alon je danes izjavil, da ga je Naser povabil, naj se sestane z njim, nekaj tednov pred začetkom vojne. Toda dogodki so se naglo razvijali in sestanek ni bil mogoč. Minister je dodal: «Naser je rekel enemu od voditeljev britanske laburistične stranke, ki je naš skupen prijatelj, da je pripravljen sestati se z menoj rajši kakor z vsakim drugim izraelskim voditeljem, ker sem novembra 1948 poveljeval izraelskim silam, ki so obkolile v Faluji enote, katerim je pripadal Naser. Tedaj sva se sestala in sva imela prijateljske razgovore.»

RAZBILI SO IZLOŽBENA OKNA PRODAJALNE FIAT

Študentske demonstracije v Rimu v zvezi z atentatom na Dutschkeja

V torek pogajanja za obnovitev odbora levega centra na Siciliji - Preiskava proti gen. De Lorenzu - V nedeljo in ponedeljek zaprte bencinske črpalke

RIM, 12. — Preko tisoč študentov je danes manifestiralo pred nemškim veleposlaništvom v zvezi s terorističnim napadom na Dutschkeja. Med manifestacijo sta počili dve bombi iz papirja, ki nista povzročili žrtev, študentje pa so razbili stekla na avtomobilskem salonu FIAT.

Študentje so se zbrali na Trgu Fiume, od koder so v povorki krenili proti nemškemu veleposlaništvu. Nosili so napise: «Buržuaznemu nasilju bomo odgovorili z revolucionarnim nasiljem», «Roka, ki je streljal proti Dutschkeju, je ista, ki je ubila Guevaro, Malcolma in Luthra Kinga». Pred veleposlaništvom so kričali «Springer morilec». Nenadoma sta se čuli dve eksploziji, takrat je intervenirala policija, ki je pridržala dva študenta.

Študnetje so se v povorki usmerili po osrednjih ulicah, ko so nenadoma zavili pred sedež FIAT, kjer so s kamenjem razbili izložbena okna. Skupina študentov pa je prišla do podružnice SIAR-FIAT, kjer so prav tako razbili okna.

Politični oddelek policije je kasneje sporočil, da so prijavili sodišču devet oseb, ki jih dolže, da so razbile izložbena okna podjetja FIAT.

Do resnih izgredov je prišlo tudi v Milanu, kjer se je zbrala skupina okrog 200 oseb, ki je najprej manifestirala pred nemškim generalnim konzulatom. Nato so odšli pred sedež nekega lista (uradno poročilo ne omenja za kateri list gre) in kjer so razbili okna in vrata. Od tu je številna skupina demonstrantov odšla v Ul. Legnano, kjer je sedež italijansko-nemškega instituta in kjer so s palicami in kamenjem razbili okna.

V torek se prično pogajanja med strankami levega centra za obnovitev deželnega odbora na Siciliji, ki je v krizi, zaradi stališča republikancev, ki se ne strinjajo s proračunom. Predsednik skupščine Lanza je danes izjavil, da je treba krizo čim prej rešiti, ker je dežela docela paralizirana, kar se negativno odraža na že tako teškemu gospodarskemu položaju Sicilije.

Minister za delo Bosco je danes sprejel predstavnike bolnišnic in zavarovalnih ustanov v zvezi z včerajšnjim sporočilom medsindikalnega odbora zdravnikov bolnišnic, ki je napovedal novo stavko. Minister je sporočil, da je zakladno ministrstvo 11. aprila izplačalo vse po zakonu predvidene zneske INAM in drugim zavarovalnim ustanovam. Pokrajinski sedeži ustanov imajo nalog izplačati dolžna sredstva takoj po praznikih.

Ministrstvo za obrambo je izvedlo uradno preiskavo proti generalu De Lorenzu, katerega so dali na razpoloženje, ker je poslal vsem poveljstvom karabinjerjev okrožnico, v katerih jih poziva, da volijo za njega na bližnjih volitvah. General je tako prekršil člen 47 vojaškega disciplinskega pravilnika. Generala so tožili uredniki tednika ABC zaradi njegovih izjav o tem tedniku.

Velikonočno nedeljo in ponedeljek bodo zaprte vse bencinske črpalke, z izjemo črpalk AGIP in SHELL ,po vsej Italiji razen v Milanu. Zaporo so proglasile sindikalne organizacije, ker petrolejske družbe z izjemo AGIP in SHELL ne pristajajo na novo pogodbo. Črpalk ne bodo zaprli v Milanu v zvezi z velesejmom.

Delegacija industrijcev kovinske industrije Confindustrie je povabila sindikalne organizacije delavcev na razgovor v četrtek 18. aprila, ko se bodo pogovorili o nekaterih vprašanjih izvajanja delovne pogodbe, glede katerih obstajajo različna tolmačenja.

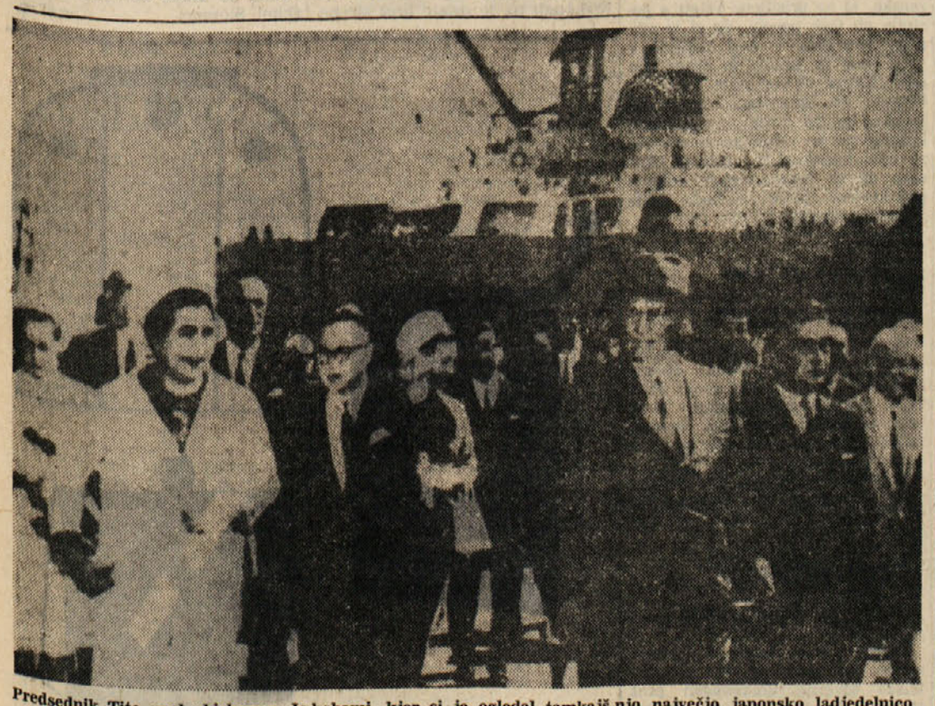

Predsednik Tito med obiskom v Jokohami, kjer si je ogledal tamkajšnjo največjo japonsko ladjedelnico

TOKIO, 12. — Predsednik republike maršal Tito je odpotoval danes na obisk v mesti Osaka in Kyoto, kjer se bo zadržal do nedelje zvečer, ko se bo vrnil v Tokio in naslednji dan 15. aprila končal svoj prvi uradni obisk na Japonskem. Iz Tokia v Osako je odpotoval s super ekspresnim vlakom, ki je na nekaterih mestih vozil s hitrostjo 200 km na uro. V Osaki, kjer so ga pri prihodu pozdravili guverner prefekture, župan mesta in druge osebnosti, si je Tito ogledal eno največjih japon. skih tovarn televizijskih aparatov, ki proizvajajo mesečno 170.000 televizijskih aparatov. Zvečer so guverner prefekture, župan in predsednik trgovinske zbornice priredili v čast Titu večerjo v restavraciji v japonskem stilu.

«Pravda» o okrepitvi vloge partije in o disciplini

Nadaljnje ostavke in izključitve iz partije na Poljskem
Strougal, predsednik gospodarskega sveta ČSSR

MOSKVA, 12. — Vsi listi objavljajo uvodnike posvečene zadnjemu zasedanju plenuma centralnega komiteja, pri čemer večina ponavlja nekatere misli iz zaključnih resolucij in samo «Pravda» objavlja nekatera lastna stališča.

Tako «Pravda» izrecno podčrtuje, da večje obveznosti v notranji in zunanji politiki tudi zahtevajo okrepljeno vodilno vlogo komunistične partije, kar odgovarja vedno bolj zapletenim vprašanjem in nujnosti njih reševanja. «Pravda» trdi, da je prišla na zadnjih sestankih v okrožjih in oblasteh do izraza enotnost partije in da je bila v celoti potrjena linija centralnega komiteja.

Nadaljnji gospodarski napredek povezuje s sposobnostjo vodilnih osebnosti, pri čemer postavlja v prvo vrsto zahtevo po utrditvi discipline. Poseben poudarek je dan izboljšanju tiska, radia in televizije ter vseh sredstev propagande.

«Moskovska pravda» poroča, da so izključili iz partije znanega slikarja Borisa Birgerja, ki je januarja podpisal protestno resolucijo v zvezi s procesom proti Ginzburgu. Resno pa so opozorili drugega slikarja Andronova. Prepovedali so razstavo znanega ruskega slikarja, ki je že pred leti emigriral v tujino, Marca Chagalla, ki bi morala biti 12. maja v Demgorodku, novem znanstvenem središču v Sibiriji. Chagall je menda že posodil nekaj svojih del in zagotovil, da bo prišel na otvoritev. Menda so odstavili ravnatelja galerije Makarenka, češ da je izdal katalog brez odobritve.

Vsi ti ukrepi so na liniji zasedanja CK odnosno govora, ki ga je o teh vprašanjih imel pred dvema tednoma Brežnjev v Moskvi na konferenci partije.

«Pravda» je danes tudi objavila prvi daljši članek o zasedanju plenuma češkoslovaške partije. Članek v bistvu plenum pozitivno ocenjuje in objavlja predvsem izjave tajnika Dubčka in one odstavke resolucije, ki govore o prijateljstvu s Sovjetsko zvezo ter o vodilni vlogi komunistične partije. Omenja pa tudi govore članov češkoslovaškega centralnega komiteja, ki so opozorili na nevarnost protisocialističnih elementov, ki se skušajo poslužiti demokratizacije za demagoške zahteve in ki hočejo vrniti ČSSR na staro družbeno ureditev.

VARŠAVA, 12. — Po vsej Poljski se nadaljuje «čistka» in prihaja do vedno novih vesteh o ostavkah in o izmenjavah nekaterih vodilnih osebnosti. Včeraj so tako izključili iz partije sedem osebnosti, katere dolže, da so prekršili partijsko linijo in da so izrekli «sionistična» mnenja. «Trybuna ludu» kritizira danes filmske režiserje, zlasti pa je vzela za tarčo tednik «Politika».

Danes so sprejeli ostavko ministrskega pomočnika za kmetijstvo Kuhla in to menda na njegovo zahtevo. Včeraj so objavili prvi seznam ravnateljev industrijskih podjetij, ki so jih izključili iz partije in zamenjali s položajev. Včeraj so tudi sporočili, da so imenovali dva nova namestnika zunanjega ministra, kar verjetno govori za to, da bodo sedanja namestnika odstavili.

PRAGA, 12. — Za predsednika gospodarskega sveta je bil danes na prvi seji nove vlade imenovan podpredsednik vlade L. Strougal. Člani sveta so vsi gospodarski ministri in skupina znanstvenikov. Svet se bo ukvarjal s splošnimi gospodarskimi vprašanji in je Strougal v intervjuju z dnevnikom «Rude Pravo» dejal, da bodo izdelali preiskavo, tako da bi lahko sprejeli ukrepe za nagel razvoj gospodarske reforme. Glede plač pravi, da bodo lahko upoštevali zahteve samo v sorazmerju z zvišanjem proizvodnje.

Novi zunanji minister Jiri Hajek je na tiskovni konferenci dejal, da se resolucija CK partije ukvarja predvsem z notranjimi vprašanji, ker se zunanja politika nadaljuje v glavnih obrisih in je treba samo, da bo temeljila bolj na znanstvenih analizah. Glede odnosov z Izraelom je dejal, da je ČSSR s svojim glasom v varnostnem svetu potrdila, da so za politično rešitev, da priznajo obstoj Izraela, vendar zahtevajo umik čet z zasedenega področja.

Glede normalizacije odnosov z Zahodno Nemčijo je novi češkoslovaški zunanji minister podčrtal pomembnost ustanovitve gospodarskih delegacij in da v Zahodni Nemčiji ne vidijo samo revanšizma in militarizma, temveč se zavedajo tudi obstoja naprednih in realističnih sil. Vendar pa je treba odstraniti nekatere zapreke in v prvi vrsti je treba priznati, da ne obstaja več veljavnost Münchenskega sporazuma ter priznati sedanje meje ter obstoj dveh Nemčij.

Češkoslovaška vlada je poslala petega aprila zapadnonemški vladi preko ameriškega veleposlaništva noto, v kateri zahteva izročitev vojnih zločincev Franza Karmasina in Ferdinanda Durcanskega. V noti je rečeno, da so že večkrat v zadnjih petih letih zahtevali nujno izročitev in da si prevzema nemška vlada veliko odgovornost, v kolikor ne bo izročila zločincev na kraj, kjer sta zločine zagrešila.

PO ZADNJIH DOGODKIH V ČSSR

Rehabilitiranec št. 701

Da čaka v ČSSR na rehabilitacijo okrog 40.000 ljudi, ki so bili v obdobju proslulih «procesov» (pa tudi še kasneje) obsojeni ali kako drugače izločeni iz javnega življenjevanja, je bilo že dostikrat zapisano. Hkrati ko češkoslovaški novinarji ocenjujejo, da ta številka najbrž še ne zaobseže vseh, ki jim je bila storjena krivica, pa poudarjajo, da je bilo do danes rehabilitiranih vsega 700 oseb.

Ta številčna primerjava, kakor je že nerazveseljiva, ni bila storjena, da bi zbudila dvom o demokratičnosti procesa, ki se je sprožil znotraj češkoslovaške komunistične stranke; prej bi rekli obratno, namreč, da želijo z njo opozoriti na neizbežnost korenitih kadrovskih sprememb na vseh ravneh, do katerih bo moralo priti in ki ne bodo smele zbujati presenečenj in neljubih komentarjev o nekakšnem novem lovu na čarovnice. Marsikoga bodo dogodki prihodnjih obdobij ponovno izplavili na površje, drugega spet odplaknili. Kdor si je v letih brezvrtja zapravil zaupanje v svojo moralno neoporočnost ali sposobnost ali, denimo, življenjskost konceptov, ki jih je branil, bo zdrknil s tokom stare garniture, da bi ga lahko zamenjali prožnejši. Ne gre za obračunavanje z ljudmi, ampak za obračun s stališči in prakso. In če ob vsem tem, pravi zahodnonemški poklicni kolega, da je bila vsa gonja proti bivšemu predsedniku republike v bistvu samo iskanje grešnega kozla, kateremu bi lahko naprtili odgovornost za vse spodrsljaje preteklosti, potem najbrž tudi dobršen del njegovih bralcev ne bo nikoli dojel bistva sprememb, katerim smo priča.

Dogodkov in sprememb torej vsekakor še ne bo konec, tudi potem še ne, ko bo večina tujih dopisnikov, ki se je v teh dneh zbrala v Pragi, pričakujoč dramatičnih razpletov, potešena ali nepotešena odletela domov. Morda bodo nadaljnji dogodki za svetovno javnost manj senzacionalni, zato pa ne bodo nič manj pomembni za uspeh ali neuspeh novega gospodarskega in političnega programa v deželi sami.

• • •

Med 700 registriranimi rehabilitiranci niso všteti češkoslovaški tisk, radio in televizija. Ker pa so prav ti trije mediji javnega komuniciranja tako temeljito spremenili svojo funkcijo in svojo notranjo fiziognomijo, da jih je komaj še prepoznati, bi bilo prav, da bi število že rehabilitiranih korigirali in ga povečali na 701!

Češkoslovaško novinarstvo se je rehabilitiralo samo.

V procesu demokratizacije partije in uveljavljenja novega gospodarskega in političnega koncepta je odigral pomembnejšo vlogo, ko so jo tisku določili ideologi stare generacije.

V pivovarniški restavraciji sta pri sosednji mizi prazniła vrčke dva postarna možaka, po letih sodeč še iz tiste K. u. K. generacije, ki je na Češkem rekrutirala iz svojih vrst po vsem svetu proslavljenega purša nadporočnika Lukaša. Potrpežljivo sta črtala črtice na priloženi listič ob vsakem novem vrčku piva, da ob obračunu ne bi bilo dvomov, in komentirala najnovejše vesti. Prvi je trdil, da je pravkar objavljeni govor zelo dober in da bi morali politiki že zdavnaj tako govoriti, drugi pa je zakrknjeno gonil svojo, da v vsem svojem dolgem življenju še ni slišal, da bi bil katerikoli politični govor že kdaj slab. Oba pa sta pregibala časopis, ga vtikala v žep in ga spet razgrinjala in se sklicevala nanj.

• • •

Uradno imajo v ČSSR še vedno cenzuro tiska. Vendar pa komisija z blagozvenečim imenom, ki označuje njeno dejavnost kot dajanje pomoči in nasvetov, in ki je še nedavno tega overovljala vsako časopisno stran, preden je smela v rotacijsko strojnico, danes res skuša vplivati samo še z nasveti in priporočili. To pa ne pomeni, da ni slišati tudi ostrih obsodb s strani branilcev stare doktrine, češ da hlasta tisk za senzacijami in da vulgarno obravnava kočljive družbene odnose, da neti razprtije, da ustvarja nezadovoljstvo, namesto da bi konstruktivno» (zanimivo, tudi na češkoslovaškem!) pomagal razvozlati kočljivo problematiko.

Novinarji se branijo s svojim orožjem.

Ko so na eni izmed nedavnih okrajnih partijskih konferenc obsodili novinarje, da so neobjektivni in da v «Rude pravu» in v televiziji niso hoteli objaviti pojasnil predsednika Novotnega, so v redakciji bratislavske «Pravde» takoj sedli k telefonu. Poklicali so «Rude pravo»: Je predsednik želel pri vas objaviti članek? Ne? Hvala lepa. Poklicali so televizijo. Tudi na televiziji so zatrdili, da slišijo prvič, da bi predsednik želel nastopiti pred njihovimi kamerami. Po teh kratkih poizvedbah je novinarka sedla za pisalni stroj in naslednjega dne je bil v odgovor očitkom objavljen nenavadni telefonski intervju v celoti.

Teden dni pred odstopom Novotnega smo v «Smeni» lahko brali za češkoslovaški tisk precej nevsakdanje odprto pismo predsednikovi ženi. Pisala ga je podpisana bralka kot ženska ženski in jo v njem prosila, naj vendar kot razumna zakonska družica vpliva na svojega predsedniškega moža in mu že enkrat dopove, da je prišel čas, ko nima kaj početi, naj za božjo voljo odstopi in tako prihrani narodu in stranki nepotrebne nevšečnosti.

Že res, objaviti tako pismo teden dni pred odstopom, najbrž ni posebno tvegano dejanje. Toda ne gre pozabiti, da je tisk podpiral podobna stališča tudi med januarskim zasedanjem centralnega komiteja, ko je bivši obrambni minister ukazal vojaške manevre, da bi tankovske topovske cevi ustrahovale preveč srborite člane. Kako se bo zasukal razvoj dogodkov, takrat ni mogel nihče predvidevati z vso gotovostjo in bitka za napredne pogleda nikakor ni bila dobljena vnaprej, kakor še danes ni dobljena in se bije iz dneva v dan. Tudi na straneh češkoslovaškega tiska.

Morda daje dogodkom v ČSSR svojevrstne dimenzije prav dejstvo, da se spopad ne odvija za zaprtimi vrati partijskega vodstva ali celo zakonspirirano med posameznimi frakcijami ali med posameznimi rivali v mistični tišini nedostopnega političnega Olimpa. Dosedanja javnost razprav in javnost razpleta je spravila v gibanje totikšno človeško gmoto, da je postala napredna misel, odprta na to široko zaledje vseh slojev prebivalstva, sila, ki se skoraj ne da več nasilno zajeziti, ne da bi tvegali katastrofalne pretrese.

Seveda se med spontano angažiranostjo pojavljajo tudi klice šovinizma in drugih neljubnih sopotnih primerov. Srečali smo človeka, resda okajenega, ki se je obregnil, brž ko je zaslišal besedo «češkoslovaški». Silil je, naj naši gostitelji jasno povedo, ali so Čehi ali Slovaki, zakaj lahko so samo prvo ali drugo — «Čehoslovakov» ni! Slišali smo tudi poplavo duhovitih in včasih neslanih dovtipov na račun dveh narodnostnih skupnosti, ki bivata pod skupno streho. Toda vedno so znali prenapeteže ljudje sami utišati. Prav to pa govori, da tudi ekscesov ne kaže dramatizirati in jim pripisovati večji pomen, kot ga zaslužijo. Posebno še, če se človek zaveda, da vse današnje spremembe v ČSSR niso rezultat neukrotljivih strasti, ki bi izbruhnile na dan in grozile, da se nekontrolirano razlikujejo, ampak da so posledice zagrizenega boja naprednega dela dobro organizirane stranke, ki ima oblast in niti družbenega razvoja vseskozi v svojih rokah.

Ne vem, kako bo objektivno poročal svojim bralcem sicer simpatični dopisnik iz Helsinkov, ko pa po dveh dneh pogovorov še vedno ni mogel ločiti zdajšnjih dogodkov v ČSSR od budimpeštankih iz leta 1956 ali od nedavnih varšavskih demonstracij?

Najbrž ne bo daleč od resnice misel, ki jo je navrgel nekdo, da je najbolj objektivne komentarje, kar jih je bilo doslej objavljenih, najti na straneh — češkoslovaških časopisov.

To laskavo priznanje pa je še en dokaz več, da bi imed tistih 700 že rehabilitiranih morali uvrstiti tudi češkoslovaški tisk, saj se je rehabilitiral sam ne da bi čakal uradnega dovoljenja ali podobnih podrobnejših navodil.

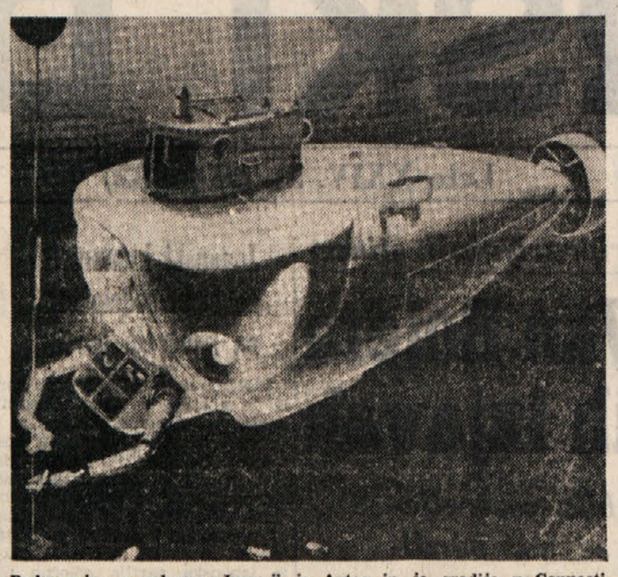

Podmornica z rokama. Ime ji je Autec in jo gradijo v Connecticutu (ZDA). Dolga je osem metrov, v njeni notranjosti pa je prostora za tri osebe, ki bodo lahko s pomočjo zelo gibljivih mehaničnih rok preiskovale morsko dno

Svetle in temne točke nadiškega turizma

Sestanek turističnega ‚Pro loco' za Nadiške doline je kajpada obsegal načrte za izboljšavo samo omejeno za Nadiške doline. Ni pa obravnaval zahodne Beneške Slovenije in ne Rezije.

Priznati pa je treba, da je za Nadiške doline izbral tri najpomembnejše cilje:

1. Zgraditev asfaltirane ceste za moderni avtomobilski promet od Stare gore do Dreke. To bo grebenska pot skozi tri slovenske občine.

2. Moderniziranje sedanje državne ceste št. 54 do državne meje pri Stupici odnosno Robiču ter odcepek k Landarski jami, ki so jo že v precejšnji meri restavrirali v lanski pozni jeseni.

3. Zgraditev smučarskih in splošno turističnih naprav na Matajurju nad vasjo Matajur, ki se je o njih pisalo že toliko časa.

Največji strošek bo vsekakor zgraditev starogorske asfaltirane ceste.

Navzočnost dosedanjega deželnega podpredsednika naj bi dajala jamstvo, da bo dežela po svojem programskem načrtu in po izglasovanih zakonih o podpiranju turizma krepko podprla turizem v Nadiških dolinah, ker bi sicer vsa dobra volja in vse snovanje turističnih delavcev na čelu s špetrskim županom Corredigom ostalo le pri načrtih.

Modernizacija državne ceste do državne meje je zato potrebna, ker se že do sedaj glavni turistični promet Nadiških dolin odvija v smeri državne meje in prihajajo tujci v Nadiške le preko podboneške ceste.

Seveda ima pa Nadiška dolina še nekaj stranskih tihih dolin, ki bodo morale počakati, da se ostvarijo najprej te tri glavne naloge nadiškega turizma, to je dve do tri leta, če pojde po političnih in deželnih volitvah dovolj hitro odobravanje načrtov, nakazovanje deželne podpore, dajanje v zakup odobrenih javnih del in končno samo izvrševanje gradbenih del. Šele čez nekaj let bi bilo torej mogoče računati na vrednotenje tihe gorenje Idrijske doline, ki ima skladno ustrezno lepoto na levem bregu Idrijce v zasanjani lepoti na jugoslovanski strani in samo čaka, da se odprejo zapuščene ceste na grebensko pot nad srednjo Soško dolino. Glavni del šentlenarske občine tudi zasluži, da se ponudi v uživanju najprej domačih in kasneje tudi oddaljenejših turistov.

Velike podboneške občine se najnujnejši turistični načrti dotikajo le v dolini ne pa v njenih zanimivostih obojestran reke. Vrsta folklornih prireditev, ki so že šle skozi prve preizkušnje, so doslej razveseljevale predvsem domačo publiko, in med domačini pa tiste emigrante, ki prihajajo na poletni oddih. Glavne prireditve so že nekoliko znane, kot na pr. cerkvena šagra sv. Petra 29. junija, praznik vina v Prapotnem v juliju, razstava in pokušnja gubanc v juniju in avgustu, jesenska «marronata» za ljubitelje kostanjev, razne športne prireditve kot na primer kolesarska dirka skozi Nadiške doline, športni lov postrvi, motociklistična dirka, volitev lepotic med turističnim občinstvom v najbolj vročih tednih. Polno je pa tudi drugih pobud, ki jih ostvarjujejo v posameznih občinah.

Kot rečeno, je zahodna Beneška Slovenija izvzeta iz tega turističnega načrtovanja za Nadiške doline, ker je navezana sama nase. Se največ pobude daje Tarčent, medtem ko precej zaostajajo Fojda, Neme, Ahten, Tavorjana. Nekaj krivde je v tem, da ti glavni kraji sami propadajo in zato kratkomalo ne zmorejo turističnih infrastruktur, ki bi privabljale turiste v prelepo pokrajino logov in gozdičev okoli Ivanca. Na samem robu gorovja, nad ravnino so vasi že tako propadle, da so za seboj povlekle celo naravo, ki jo pokriva zanikrno grmovje in zapleveljena obdelovalna zemlja. Pa vendar so prav tu najlepše razgledne točke na ravnino in tudi razgledišča na verigo Alp.

Završke jame v brdski občini so poznane že toliko desetletij, da je naravnost neodpustljivo, da jih niso toliko pripravili, da bi bile dostopne za navadnega turista, ki stopi pred njimi iz avtomobila. Divja lepota Terske doline in njenih pašnikov pod Muzci so še vedno cilj krajevnih nedeljskih izletnikov. Če kje, potem pa prav v gornji Terski dolini vojaške služnosti posebno zavirajo vsak večji razmah turizma. Divja dolina Krnahte, Viskorša, Brezje, gorska veriga nad njimi so še vedno le redko obiskane.

Rezija pozna v glavnem le turizem svojih emigrantov, ki jih njihova zaljubljenost v rojstno dolino posebno poleti veže nanjo, dalje nekaj turistov, ki so jih umeli raveški župniki vezati na zdravilno svežino in samoto rezijanskih grap in sotesk ter nekaj družinskega turizma iz bližnje Furlanije.

Beneška Slovenija zunaj Nadiških dolin nima niti takšnega turističnega društva «Pro loco», kot ga imajo Nadiške doline, ki mu ni moč očitati, da ni imel polno pobud in načrtov, ki pa jih do sedaj še nihče ni podprl z dejansko finančno podporo.

Dokler ne bo na čedadski industrijski coni, ki je končno zlezla v deželno programiranje, začelo kako gibanje, bo pravzaprav le grajenje posameznih turističnih infrastruktur edini znak, da se dežela v preostalih dveh letih svojega petletnega načrtovanja konkretno zavzema za kraje, naseljene z beneškimi Slovenci. — ar —

TUDI NA SICILIJI PO ZGLEDU SARDINSKIH BANDITOV?

Skrivnostno izginotje profesorja in premožnega posestnika iz Alcama

Na poti iz bara domov je v ponedeljek izginil brez sledu

ALCAMO, 12. — Vso noč in ves dan so danes brezuspešno iskali po poljih okoli Alcama in bližnjih občin enega najbolj premožnih posestnikov Alcama, 47-letnega prof. Graziana Stellina, ki je v ponedeljek zvečer na poti domov izginil brez sledu.

Od tedaj ni nihče več videl prof. Stellina niti ni bilo mogoče najti ljudi, ki bi lahko spravili preiskovalce na pravo pot. Nekateri celo domnevajo, da so izginulega posestnika ubili iz maščevanja. Stellina naj bi s prevaro izvabili na polje ali pa so ga morda prisilili, da je sledil ugrabiteljem, ki so ga ubili, njegovo truplo pa skrili v eni od številnih globeli, ki jih je polno v hribih okoli mesta.

Stellinova žena Maria Bonanno pa je mnenja, da je možnost uboja iz maščevanja brez podlage, ker je njen mož poznan kot pošten človek, ki ne bi storil nobenemu nič žalega.

Prof. Stellino je poučeval fiziko v treh odsekih državnega kmetijskega zavoda v Alcamu, Castellammare del Golfo in Salemiju, vrhu tega pa je bil lastnik zemlje in nepremičnin v trapanski pokrajini, upravljal je vrsto bencinskih črpalk in se je končno bavil tudi z nakupom in prodajo zemljišč. Kljub tej svoji trgovinski dejavnosti na področju, ki je bilo še pred časom pod nadzorstvom mafije, si je znal Stellino pridobiti simpatijo oseb, s katerimi se je pogajal in je bil zaradi korektnosti čislan tudi s strani tekmecev.

Preiskovalni organi so mnenja, da je prof. Stellino 8. aprila zvečer, potem ko se je poslovil v baru Sport od prijatelja, odšel proti domu. Ni izključeno, da so ga neznanci ustavili v neki slabo razsvetljeni ulici in ga prisilili, da jim je sledil. Malo je namreč verjetno, da bi se Stellino domenil za sestanek izven mesta, ob uri, ko je po stari navadi prihajal domov.

Preiskavo o skrivnostnem izginotju prof. Stellina vodijo karabinjerski oddelki, agenti komisariata v Alcamu in člani letečega oddelka kvesture iz Trapanija. Pri iskanju po težko prehodnem področju sodelujejo tudi policijski psi. Preiskovalni organi so zaslišali več oseb, ki so bile v trgovskih stikih z izginulim profesorjem. Med temi je bil tudi kmet Antonino Ganci, ki je zadnji govoril v baru Sport s Stellinom. Ganci je rekel, da sta se ob 20.25 poslovila in da se je Stellino odpravil dobre volje domov.

Na prvi pogled bi človek mislil, da gre za kip Sirene pred pristaniščem v Kopenhagnu. V resnici pa je posnetek dekleta, ki jo toplo sonce prejšnjih dni (slika je posneta v Genovi) privabilo na pečine. Kaže pa, da je morje vseeno še premrzlo, da bi se osvežila v njem

Gostoljubje s popustom tujim turistom v ZDA

WASHINGTON, 12. — Zdi se, da so se odgovorni krogi v ZDA sedaj, ko je njihova zunanja trgovinska bilanca v precejšnjih težavah, kar se čuti tudi na vrednosti dolarja, spomnili, da je treba s tujim turistom — lepo ravnati. Direktor turistične službe ZDA John Black je sporočil, da bodo s 1. majem tuji turisti ob vstopu v ZDA dobili nekakšen «dokument gostoljubja», ki jim bo zagotavljal določene popuste tako na potovanjih kot tudi v hotelih in celo pri nakupih.

Uvedbo tega «dokumenta» je predlagala posebna komisija, ki jo je imenoval Johnson za povečanje tujega turizma v ZDA. «Dokument» bodo tujim turistom izročili predstavniki letalskih, pomorskih in drugih potovalnih družb. «Dokument» bo dal tujim turistom pravico do petdeset odstotnega popusta na letalih v notranjem prometu ZDA, primerne popuste pri najemanju avtomobilov, pri nakupih voznih listkov za vlake, v hotelih in tudi pri nakupih v trgovinah.

«VRNITE OČETA MOJIM TREM OTROKOM»

Pretresljiv poziv Petrettove žene sardinskim banditom

Lina Nicollija našli zvezanega z žico

CAGLIARI, 12. — Žena Nina Petretta, ki je že 27 dni v rokah banditov je danes pozvala preko radia Cagliari v Gazzettinu sardu ugrabitelje, naj izpuste njenega moža. «Do nedavnega», je rekla Lucia Farina, «sem bila srečna žena. Danes pa nisem več.» Z njo nestrpno čakajo na povratek očeta trije otroci, od katerih enega še doji. Pravzaprav je dojila, je pripomnila skrušena žena, ker se ji prsi zaradi žalosti sušijo. Petrettova žena je bandite opozorila, da nimajo denarja. Moževa delavnica ni njegova, ker jo morajo še odplačati. Isto velja za hišo, ki jo gradijo s posojili.

Skoraj obupana mati treh otrok je svoj poziv zaključila z besedami: «Izpustite mojega moža, vrnite očeta trem otrokom in jaz vas bom branila.»

CAGLIARI, 12. — Rejca živali iz Calangianusa, edine priče ugrabitve Pittorruja, ki je v ponedeljek neznanokam izginil, Lina Nicollija, so danes našli nedaleč od oddajnega centra RAI-TV na hribu Limbara. Neki delavec ENEL je med povratkom z motofurgonom v Tempio opazil na tleh človeka. Stopil je k njemu, kjer je opazil, da je imel nogi in roki zvezani z žico, ki je bila ovita tudi okoli vratu. Moža je naložil na vozilo in ga odpeljal do oddajnega radijskega središča, kjer je ta izjavil, da je Lino Nicolli. Takoj zatem je padel v nezavest. Osebje radia je javilo zadevo karabinjerjem v Tempiu in je zaprosilo naj pošljejo tudi zdravnika. Ta je prišel poi ure kasneje in je nudil vso potrebno pomoč Nicolliju, ki ne more govoriti.

Nicollija so sprejeli v bolnišnici, kjer so ga zdravniki natančno pregledali. Razen raznih odrgnin, niso našli na njegovem telesu nobenih znakov nasilja. Nicolli je povedal, da so ga izpustili včeraj zvečer in da je prišel, kljub zvezanim nogam, skoraj do ceste, kjer je padel v nezavest.

Psi v ZDA boljše živijo kot nekoč

NEW YORK, 12. — Sicer se nam vsiljujejo neke ostre primerjave, vendar bomo vest zabeležili preprosto tako, kot jo prinašajo neke agencije.

Na racun vnete dejavnosti dveh ločenih ustanov in specializiranin raziskovalnih centrov, imajo v ZDA psi danes mnogo boljše in daljše življenje kot so ga imeli pred nekaj «pasjimi generacijami», ko so menili, da je trošenje zasebnih in tudi javnih sredstev za pse «negospodarno».

Tako namreč piše Harry Miller, bivši direktor in ustanovitelj kluba gojiteljev psov, ki so mu za dolgoletno vneto delovanje na tem področju podelili tudi nagrado «William Tiffany».

Miller, ki je ustanovil, klub ljubiteljev psov leta 1957, je v zvezi s tem rekel: «Razvoj raziskav na tem področju predstavlja jamstvo za še boljše življenje in boljše zdravje ne le za pse sedanje generacije, pač pa tudi za bodoče generacije psov.»

DAKKA, 12. — Po vesteh iz Dakke je močan orkan zajel zelo obljudeno področje Faridpura v vzhodnem delu Pakistana. 70 oseb je mrtvih, ranjenih je nad 700, nad 1000 ljudi pa je ostalo brez strehe.

S PRIKOLICE, KI SE JE ODKLOPILA OD TOVORNJAKA

Leseni tramovi na zasebni avto

Šofer, univerzitetni asistent, njegov sin in hčerka mrtvi, žena pa v smrtni nevarnosti

SAN GIOVANNI IN PERSICETO, 12. — Težki leseni tramovi, ki so padli s prikolice tovornjaka ,so prileteli na avtomobil modenske registracije. Zasebno vozilo je zašlo s ceste, kjer je obstalo popolnoma uničeno. Izpod zvitega ogrodja vozila so potegnili že mrtvega 48-letnega univerzitetnega asistenta Carla De Pietrija iz Modene, medtem ko so bili ostali potniki, in sicer 46letna žena De Pietrija Vally Arrighi in njuna dva sinova 15-letni Roberto in 10-letna Anna hudo ranjeni.

Nesreča se je zgodila pri Muzzonchiju nedaleč od S. Agate Bolognese. Tedaj se je z avstrijskega tovornjaka, s katerim je bil 25-letni Manfred Fuiko iz Celovca namenjen v Modeno, odklopila prikolica. To, ki je bila natovorjena z dolgimi in težkimi lesenimi tramovi, je začelo zanašati sem in tja po cesti. Šofer neke avtocisterne se je v zadnjem trenutku izognil direktnemu trčenju, ni pa mogel preprečiti, da bi mu prikolica oplazila bok njegovega težkega vozila. Sunek je odbil prikolico, ves tovor pa je začel padati na cesto. Nekaj težkih tramov je padlo na De Pietrijev fiat 13000 in je vozilo dobesedno uničilo. Nekaj tramov je razbilo šipe in se zapičilo v zasebno vozilo.

Vse ranjence so odpeljali v modensko polikliniko, kjer je kmalu po njegovem sprejemu tudi 15-letni Roberto podlegel zelo hudim poškodbam. Tudi stanje Arrighijeve je zelo resno in zdravniki so si pridržali prognozo. Prav tako s pridržano prognozo so sprejeli tudi dekletce.

Število smrtnih žrtev se je popoldne povečalo na tri. Tudi 10-letna De Pietrijeva hčerkica Anna je podlegla hudim poškodbam, zaradi katerih so jo sprejeli v bolnišnico. Edina preživela žrtev je De Pietrijeva žena, katero so zdravniki skušali rešiti z operacijo, ki je trajala dve uri. Njeno stanje je še vedno skoraj brezupno.

Zvedelo se je, da je bila De Pietrijeva družina namenjena v Jugoslavijo, kjer bi preživela kratek dopust. Zato je De Pietri vozil proti Ferrari, od koder je nameraval nadaljevati pot di Postojne. Pokojni je bil univerzitetni profesor in tudi direktor univerzitetnega geofizikalnega observatorija v Modeni.

RIM, 12. — Jutri zjutraj bo popolni junin mrk, ki bo trajal 25 minut. Ob 4.10 se bo Zemlja znašla med Soncem in Luno in tedaj bo njena senca začela zatemnevati površino Lune. Senca se bo začela «umikati» ob 6.12. Pojav bodo opazovali v Evropi, severni Afriki in v delu Atlantskega oceana, medtem ko bo v Italiji malo viden, ker bo popolni mrk že ob zori.

V VOJVODINSKI VASI

Cigani ugrabili filmsko igralko

BEOGRAD, 12. — Pet ciganskih bratov je ugrabilo komaj 16-letno jugoslovansko filmsko igralko Gordano Jovanović, ki je zaslovela v filmu «Sem srečala tudi zadovoljne cigane». Cigani so jo ugrabili v njeni vasi Balati z namenom, da jo poročijo z enim od njih.

Po zadnjih vesteh, jo bodo cigani vrnili družini pod pogojem, da enemu daje večjo vlogo v večjem filmu.

ŽENSKE POBUDNICE PROTESTA

Ker nimajo tekoče vode nočejo volilnih potrdil

ASCOLI PICENO, 12. — Prebivalci majhne vasi San Pietro di Lisciano, nekaj kilometrov od Ascoli Picena, niso hoteli iz protesta, ker nimajo vode, sprejeti volilnih potrdil.

Pobudnice tega protesta so bile ženske, ki so prisiljene vstati s postelje ob treh ponoči, da si iz edinega vodovoda v vasi nalijejo v vrče vodo za pranje in drugo. Do noči namreč ni več vode. Pred volitvami, se upravičeno razburjajo ženske, so vsi širok z obljubami, kasneje pa se nihče ne zmeni več za njih. Sedaj so se uprle in sklenile, da ne bodo sprejele volilnih potrdil vse dokler ne bodo imele vode na razpolago.

14-letni učenec poročil učiteljico

MANILA, 12. — V filipinski pokrajini Tarlac je komaj 14-letni mladenič včeraj poročil svojo učiteljico, vdovo s štirimi sinovi. Ti so bili rojeni v prejšnjem zakonu, največji od njih pa je star kot drugi mož učiteljice.

Učiteljica je izjavila, da bo njen mož, ki je najboljši v razredu, lahko nadaljeval šolo, dokler bo sam hotel.

Smrt direktorja tovarne Volkswagen

BONN, 12. — Danes je v starosti 69 let umrl direktor avtomobilske tovarne Volkswagen prof. Heinrich Nordhoff. Pokojni je prevzel vodstvo tovarne, ki je bila med vojno na pol uničena, 1948. leta. V nekaj letih je postavil na noge tovarno, iz katere prihajajo avtomobili, ki so preplavili ves svetovni trg.

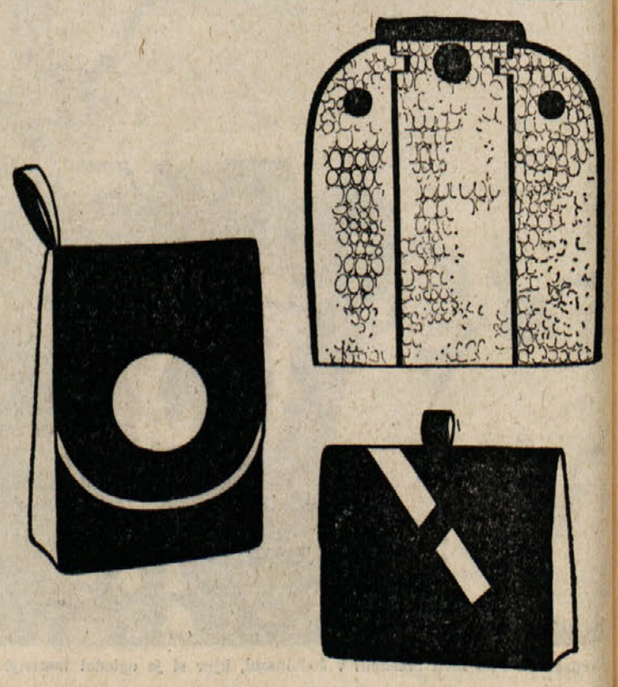

Prejšnji teden smo objavili pričeske in nove oblike čevljev, ki jih zahteva letošnja moda. Na sliki so torbice, ki ne bodo smele manjkati tistim, ki se navdušijo nad novimi oblikami. Te bodo kvadrataste ali podolgovate, v dveh barvah, okraski pa bodo iz lesa, iz želvovine in roževine

Informacije turistične zveze Slovenije

GORENJSKA

V Bohinju je zaseden Mladinski dom, medtem ko je v drugih hotelih in v zasebnih turističnih sobah še prostor. Na Bledu so odprti hoteli Jelovica, Park, Triglav, Lovec in Kompasov Garni hotel. Odprte so gostilne v Zaki, Mlino in Ribno. Povsod je še dovolj prostora. Dovolj prostora je v Ratečah, na Jesenicah v domu pod Golico in v smučarskem domu na Crnem vrhu. V Tržiču in Podljubelju je dovolj prostora. Hotel Panorama na Ljubelju bo zaseden do 20. aprila. Na Križki gori in na Zelenici je še prostor. V Kranju je dovolj prostora v obeh hotelih in v zasebnih turističnih sobah. Prostor je tudi v hotelu na Šmarjetni gori, v Predvoru, na Jezerskem, na Krvavcu in v domu Rade Končar v Bašlju.

Izleti: Bohinjci predlagajo za konec tedna izlet v vas Ravne nad Bohinjsko Bistrico in obisk Mencingerjeve koče, ki jo oskrbuje Planinsko društvo iz Bohinjske Bistrice. Od koče je lep razgled na spodnjo Bohinjsko dolino. Do Mencingerjeve koče lahko pridemo tudi z avtomobilom.

Prireditve: V Kranju bodo imeli od 13. do 22. aprila spomladanski sejem. V okviru sejma bodo priredili tudi modno revijo.

PRIMORSKA IN GORIŠKA

V Portorožu je dovolj prostora v vseh hotelih in zasebnih sobah. Dovolj prostora je v Novi Gorici, v Ajdovščini, na Lokvah, Mostu na Soči, v Tolminu in Bovcu. Dovolj prostora je tudi v Idriji, Cerknem in na Vojskem.

Izleti: Goriška turistična zveza priporoča izlete v Goriška Brda, kjer so češnje in breskve v polnem cvetju.

LJUBLJANA Z OKOLICO

V Ljubljani sta zasedena hotela Slon in Ljubljana transport. Hotel Turist bo zaseden 13., 14. in 18. aprila. Hotel Union je sicer zaseden, vendar bodo 12. aprila odprli novi del, kjer bo dovolj prostora. Dovolj prostora je v hotelih Lev in Bellevue. Dovolj prostora je v Kamniku in Domžalah. Dom v Kamniški Bistrici bo zaseden 13. aprila. Prostor je v Trbovljah, Zagorju, Hrastniku, Litiji in v vseh turističnih in planinskih postojankah v Zasavju. Koča na Cemseniški planini je odprta samo ob sobotah in nedeljah. Prostora je še na Vrhniki, v Logatcu, Žireh, Cerknici in okolici, Rakovem Skocjanu in v planinskem domu na Slivnici. V Kočevju je prostor v hotelu Pugled in pri zasebnikih. Prostor je tudi pri zasebnikih v Dolu ob Kolpi, v Ribnici in Grosupljem. V turističnih domovih na Polževem in Travni gori je še prostor.

Prireditve: V Moderni galeriji v Ljubljani je odprta razstava, ki prikaže II. mednarodno srečanje slikarjev na gradu Retzhof. V Prirodoslovnem muzeju v Ljubljani je odprta občasna razstava, ki prikazuje jamsko živalstvo Jugoslavije. V Ljubljani bodo imeli od 13. aprila do 3. maja sejem športne in turistične opreme; sejem bo na Gospodarskem razstavišču.

DOLENJSKA

V Novem mestu je prostor v obeh hotelih. Prostor je na Otočcu, v Krškem, Metliki, Črnomlju in v Motelu pri Trebnjem. V Dolenjskih in Čateških Toplicah je dovolj prostora, medtem ko je v smarjetskih Toplicah odprta samo restavracija in notranji bazen. Prostor je v planinskih domovih na Lisci, Bohorju, Frati, Mirni gori in Gospodični na Gorjancih; za večje skupine priporočajo rezervacije. Dovolj prostora je tudi v gostilni v Črmošnjicah.

ŠTAJERSKA

V Mariboru je prostor v vseh hotelih. V Celju in Velenju je dovolj prostora, vendar priporočajo ob sobotah, nedeljah in praznikih rezervacije. Na Mariborskem Pohorju bo 14. aprila zaseden Poštarski dom, 13. in 14. aprila pa bo zaseden Železničarski dom, Glažuta in Pajkov dom. V drugih domovih in v hotelu Bellevue je še prostor. V vseh drugih turističnih krajih na Štajerskem imajo dovolj prostora.

Prireditve: V Celju je v Muzeju revolucije odprta razstava, ki prikazuje življenje in delo Borisa Kidriča. V Mariboru so včeraj odprli razstavo slikarskih, grafičnih in kiparskih del Jožeta Gorjupa.

KOROŠKA

V Slovenjem Gradcu je dovolj prostora v obeh hotelih. Prostor je v Mežici, Dravogradu, Radljah ob Dravi, Vuzenici, Muti in Podvelki. Pri Ravnah na Koroškem je dovolj prostora v hotelu Rimski vrelec in v Smučarski koči. V hotelu Planinka v Črni na Koroškem je dovolj prostora. Prostor je tudi v planinskem domu na Smrekovcu.

Prireditve: V Umetnostnem paviljonu v Slovenjem Gradcu je odprta razstava del švedskega slikarja Bertila Wahlberga

POMURJE

V Murski Soboti je še prostor v vseh treh hotelih. V Radencih bo v soboto in nedeljo zasedeno zdravilišče; v zasebnih sobah pa je še prostor. Dovolj prostora je v Gornji Radgoni, Ljutomeru, Lendavi in v domu na Goričkem v Gornjih Petrovcih. V Moravskih Toplicah je dovolj prostora v zasebnih sobah; odprto je tudi že letoviško naselje. Kopanje je možno v kabinah in na prostem.

VAŽNA SPREMEMBA V OTTAWI

Kdo je naslednik Lestera Pearsona

Francoz z nekaj škotske krvi, najmlajši premier v zgodovini Kanade - Kakšni bodo novi odnosi do Francije in V. Britanije

LONDON, aprila. — Za novega voditelja kanadske liberalne stranke je bil izvoljen Pierre Elliot Trudeau. Doslej domala nepoznan, bo čez nekaj dni vrhu tega postal še predsednik vlade, namesto vidnega Lestera Pearsona, ki se zaradi starosti umika iz političnega življenja. Ta sprememba v kanadskem političnem življenju ima veliki pomen, ker je novi kanadski premier francoskega porekla.

Resda Trudeau ni prvi politik francoske krvi, ki je dosegel tako visok položaj, toda — kot poročajo dopisniki iz Ottawe — nikoli tudi ni bilo toliko napetosti in predlogov za razdelitev dežele kot danes. Zadnja leta pretresa deželo gibanje za politično, pravno in jezikovno enakopravnost kanadskih Francozov s kanadskimi Britanci. In lanski «incident» ob priložnosti obiska predsednika de Gaulla je samo pokazal, kako daleč so že napredovale zahteve po nekaterih bistvenih spremembah v kanadski konfederaciji.

Novi voditelj liberalcev ni to postal z lahkoto. Moral se je zelo vztrajno boriti s svojimi protikandidati na strankini konferenci. Kot so se že prej konservativci odločili za novo ime, za Stanfielda, namesto Diefenbakerja, tako so zdaj tudi liberalci dali prednost mlademu, dinamičnejšemu intelektualcu Trudeauju, pred ostalimi političnimi veterani in prakticisti. Trudeau je za tekmece imel člane sedanjega kabineta, celo zelo vplivnega ministra zunanjih zadev Paula Martina, vendar je po četrtem glasovanju zmagal ter postavil svojevrsten osebni in politični rekord. Član stranke je namreč samo tri leta, še manj pa je poslanec. Ko je bil izvoljen v parlament, mu je bilo ponujeno mesto ministra za gospodarstvo. Izredno naglo je napredoval, zdaj se je povzpel na čelo stranke, kmalu bo tudi predsednik vlade, dasiravno je morda najmlajši premier v stoletni zgodovini Kanade.

Trudeau ni imel namena kandidirati. Nasprotno, še pred nedavnim je bil napovedal, da se bo umaknil iz političnega življenja ter se posvetil akademski karieri, ker je po poklicu profesor prava na montrealskem vseučilišču. Zdaj, verjetno, ne misli več na to, njegov primer pa dokazuje, kako so kanadske okoliščine odvisne od kompromisov. V stranki smatrajo, da je politično njegovo mesto desno od centra, vtem ko ga vodstvo liberalne stranke, ki je konservativno, ocenjuje za levičarskega politika.

Čeprav je rojen v francoski družini v Montrealu in pripada krogu francosko - kanadskih intelektualcev, Trudeau ne podpira separatistov v Quebecu. Njegovo politično prepričanje temelji na enotnosti Kanade, ob pogojih jezikovne in narodnostne enakopravnosti, kar je moč uresničiti s federalno ureditvijo. Nedvomno je to bilo tudi odločilno za njegovo izvolitev na mesto voditelja liberalne stranke, kljub

«Po svojem zunanjem videzu je izreden, toda, ali bo takšen tudi pri delu?» so se spraševali Kanadčani po njegovi izvolitvi. Je ljubljenec tako tiska kot radia in televizije. Po svoji pojavi je kot kak «play boy», oblači se po modi, je še samski in nadvse rad vozi drage, odprte avtomobile.

Pierre Elliot Trudeau se je rodil pred 47. leti v francoski prezbiterijanski družini, ki ima tudi nekaj škotske krvi. Študiral je v Montrealu, ki ga tudi predstavlja v konfederalnem parlamentu. Kasneje je nadaljeval študije

Ali bo Trudeau — in v kakšni meri — skušal ublažiti frankofonski separatizem, ki grozi razdeliti Kanado? V svoji prvi izjavi po izvolitvi je izjavil, da bo skušal izboljšati odnose med vlado v Ottawi in lokalnimi oblastmi v Quebecu. Trenutno ne namerava razpisati novih volitev in bo nadaljeval politiko liberalne vlade. Toda očitno je, da bodo mnogi ministri podali ostavko, tako da se bo šele potem moglo ugotoviti, s kakšnimi ljudmi bo delal novi kanadski premier.

Na vprašanje novinarjev, ali se bo lahko spremenil odnos do Francije, je Trudeau dejal, da bi želel izboljšati odnose med Ottawo in Parizom, kakor tudi, da bi bil zelo zadovoljen, če bi se mu ponudila priložnost, da bi se mogel srečati s predsednikom de Gaullom.

Separatistično gibanje se je zadnji čas precej umirilo. Ni več čuti zahtev po odcepitvi, vendar če vlada v Ottawi ne bo bistveno spremenila politike centra, je očitno, da bodo spet dvignili svoj glas. Naloga novega premiera je, potemtakem, zelo delikatna.

Novi človek v Kanadi je pritegnil tudi veliko pozornost Londona, ki vsekakor ima še naprej največje interese v tej deželi. Ne gre samo za osebo britanske kraljice, ki je obenem tudi suveren Kanade, pač pa za mnogo bolj zapletene gospodarske in druge vezi. Razumljivo je, zatorej, spričo tega, da London z največjo pozornostjo spremlja vse, kar je v zvezi s to prostransko deželo, članico Commonwealtha. Kanadski politiki so doslej vedno bili čustveno povezani z Londonom, zanemarjali pa so Pariz, čeprav je prebivalstvo mešano in se številni Kanadčani čutijo Francozi.

M. BALETIĆ

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Luccio Saffaro v Občinski

Točno pred dvema letoma smo tu ugotavljali, da je Luccio Saffaro samotar na svoji umetniški poti, ki ga vodi daleč od ostalih mladih slikarjev. A ta pot, tega v Bologni delujočega Tržačana, med tem ni spremenila svoje premočrtnosti. Spreminjajo se le likovni razgledi ob njenih robovih. Ostajajo pa ti nenavadno jasni in široki razgledi vedno perspektivno ostro začrtani po zakonih svojstvene geometrije tega slikarja, modroslovnega matematika in pesnika, ki nam je tudi to pot ob otvoritvi sedanje razstave v Občinski galeriji postregel s svojo novo knjigo «Diario Autologico».

Verjetno se ne motimo, če smatramo prikazane slike za nekakšna v žarišča osredotočena zrcaljenja razumsko duhovnih razmišljanj s področja matematike in filozofije, kjer ni ničesar prepuščeno slučajnostim. Zato pri Saffaru srečujemo olja, ki nosijo naslov «Spomenik Dinostratu», pa še «Spomenik Eudossu». Prvega predstavlja s stotinami črt preprežen polieder, drugega pa trikratni beg obzorja v neskončnost, ki se optično nadaljuje in obnavlja ko doseže črto obzorja.

Portret Spinoze je istotako poizkus geometrične ponazoritve njegovega analitičnega duha. Na enak način skuša Saffaro ponazoriti tudi slikarsko bistvo slavnega Velasqueza in Murilla. Nasprotno geometričnim zasnovam teh pa se nam dozdevajo olja «Fauries» in «Omejeni povratek», skoro magično stvarna po dojmu globoke perspektive in miru, ki ga sproščata.

So to kaj nenavadna dela in bojimo se, da povprečnemu obiskovalcu morda pretesno zapirajo vpogled v njihovo bistvo kljub večstranski spremni besedi kataloga, ki jo je napisal znani kritik Giuseppe Marchiori, krstni boter Spacalovega slikarstva. Pri umnem ogledu pa nam pomagajo bolje dojeti Saffarova dela v olju njegove male in nadvse natančno izrisane risbe, ki so študije zasnov olj. Večjo zbirko takih risb smo pred časom videli v galeriji «La Bora» V svoji strogi izčrtanosti premic, ki slede določenemu redu, razodevajo posebnost tega slikarja hladnih emocij znanosti, ki meni, da je v sliki uspel ponazoriti Gödelov teorem.

MILKO BAMBIČ

ODMEV TUDI V LJUBLJANI

«Geografski obzornik» o našem Krasu

Geograf Darko Radinja opozarja na načrte o zaščiti Krasa, hkrati pa poudarja, kako se je v dosedanjem obravnavanju prezrl človek

II.

Poseganje na slovensko tržaško podeželje pa dobiva nedvomno svoj največji odsev v načrtih o tako imenovanih naravnih rezervatih. Pri tem pa ne gre za zaščito oziroma ohranitev kakega manjšega področja ali posameznih naravnih znamenitosti, temveč za načrte, ki bi proglasili za naravni park, če že ne večino pa vsaj zelo obsežne dele tržaške pokrajine. Gre tedaj za zelo obsežen načrt, ki pa njegovega učinka za sedaj ni niti mogoče v celoti predvideti

Celotna pobuda se je začela pravzaprav zelo skromno, docela akademsko in brez posebnih pretenzij. Tržaška univ. profesorja botanika L. Poldini in R. Mezzena sta se namreč zavzela za to, da bi spričo florističnih in vegetacijskih posebnosti, ki so na Tržaškem, kazalo posamezna rastišča na določen način zavarovati. Svojo zamisel sta 1966. leta tudi objavila (1). Po njej bi v različnih delih tržaške pokrajine zaščitili sedem področij (prim. karto).

V vsakem od teh rezervatov gre za floristične in vegetacijske posebnosti, ki so v glavnem posledica prepletanja različnih predstavnikov mediteranskega in srednjeevropskega oziroma ilirskega rastja, kar ustvarja iz tržaške pokrajine vegetacijsko oziroma floristično razmeroma zelo pestro ozemlje.

Kasneje je ta pobuda dobila široko vsebino. Naglašali so namreč, da na Tržaškem ne gre le za posebnosti v vegetacijskem in florističnem pogledu, temveč da imajo podobne znamenitosti tudi še drugi pojavi, geološki, geomorfološki, speleološki itd. Tako je prišlo do utemeljevanja rezervatov tudi s teh stališč.

V tej luči gre pravzaprav za pobude o kompleksni zaščiti tržaške okolice kot prirodne pokrajine, predvsem za zaščito te okolice kot krasa, ki je, kot vemo, zelo svojstven pokrajinski tip ne le v lokalnem ali regionalnem pogledu, temveč tudi v mnogo širšem. Da se na Tržaškem zavzemajo za te predloge, je nedvomno več razlogov. Omenimo naj samo dva. Na italijanski strani je po drugi svetovni vojni ostal le neznaten del kraškega sveta, pravzaprav samo vzorec, ki pa ima zato toliko večjo vrednost. Razen tega je ta vzorec del klasičnega Krasa, del matične kraške pokrajine, ki je po svetu znana tako v turističnem kot tudi znanstvenem pogledu. Drugi motiv pa je dejstvo, da je zaradi Trsta, velikega mestnega organizma, ravno ta del klasičnega Krasa hkrati tudi v procesu zelo dinamične transformacije, v prvi vrsti urbanizacije in s tem tudi temeljite preobrazbe kot prirodna pokrajina.

Razstava, ki je bila lanskega septembra v Trstu pod naslovom Tržaški Kras, je pokazala, da so načrtu glede urejanja kraške pokrajine postali še bolj celoviti in da ne gre več samo za ohranitev prirodnih posebnosti in znamenitosti kraške pokrajine, temveč da zaslužijo v njej enako pozornost tudi družbenogeografski elementi. Naglaša se namreč, da Kras zasluži pozornost tudi kot kulturna pokrajina, kar velja zlasti za posebnosti kmečkega doma in kmečkih naselij sploh, pa tudi za druge žlahtne stvaritve, ki jih je človek na tej zemlji ustvaril.

Iz razstavnega gradiva, posebno iz razgrnjenega načrta (v merilu 1:10.000) ter iz tiskanega vodnika (3) po razstavi je razvidno, da celotni načrt močno naglaša vrednost tržaškega Krasa kot prirodne in kulturne pokrajine že same po sebi, še bolj pa naglaša njegov pomen za tržaško mesto. Ti načrti vsebujejo pravzaprav tudi že pobude za urbanistično načrtovanje oziroma številne elemente regionalnega načrtovanja. Skratka, razen načrtov za zaščito sedanje pokrajine so žive tudi težnje za usmerjanje njenega bodočega razvoja.

Pri dosedanjih projektih so sodelovale različne tržaške inštitucije in ustanove prav tako pa tudi strokovnjaki različnih strok, kar opravičuje mnenje, da gre za razmeroma široko usklajevanje pogledov z najrazličnejših področij. Da gre pri tem za več kot akademsko razpravo priča zakonski osnutek o tržaškem naravnem parku, ki so ga novembra 1966. leta tudi že predložili parlamentu.

V vodniku po že omenjeni razstavi beremo, da tržaški Kras ne predstavlja le prirodnih lepot, temveč pomeni za Trst osnovni rekreacijski prostor zeleni pas in pljuča tržaškega mesta. Toda pri tem ne gre samo za Kras in tudi ne samo za tržaškega, saj nameravajo zavarovati tudi flišno pokrajino pri Miljah prav tako pa tudi del doberdobskega Krasa in del akumulacijskega, nižinskega sveta pri Tržiču.

V luči geoloških znamenitosti utemeljuje ustanovitev naravnih rezervatov na tržaškem Krasu C. D'Ambrosi, v luči speleoloških W. Meucci, v luči vegetacijskih L. Poldini in v luči florističnih R. Mezzena. O pomenu tržaškega Krasa s stališča kulturno-zgodovinskih objektov, v prvi vrsti gradišč, govori B. Lonza, o arhitektonskih vrednotah kraške hiše M. Pagnini ter o tipiki kraških naselij G. Berni in M Pagnini.

Slednjič so na razstavi prikazali tudi zamisel o bodočem razvoju in bodoči podobi tržaškega Krasa, ki so jo izdelali v okviru urbanističnih inštitutov tržaške in beneške univerze, kjer poudarjajo mnogostranski pomen tržaškega Krasa kot pokrajine v neposrednem sosedstvu mesta, kakršno je Trst. Tu omenjajo zlasti problematiko v zvezi z dosedanjo hitro transformacijo kraške pokrajine ter potrebo po ustreznih urbanističnih rešitvah, ki so že v sedanji razvojni fazi nujne. Posebej govore o zelenem pasu tržaškega mesta ter o rekreacijskih, športnih, turističnih ter drugih funkcijah, ki naj bi jih tržaški Kras imel.

Iz razstavnega gradiva je tudi razvidno, da je za sedaj v ospredju predvsem težnja po zavarovanju tržaškega Krasa zaradi njegovih prirodnih posebnosti, bolj kot potreba po aktivnem in načrtnem urejanju pokrajine kot celote. Zdi se, da se avtorji zavedajo, kako so ti drugi načrti šele stvar bodočnosti.

Ker so na področjih, ki so floristično in vegetacijsko zanimiva, tudi še druge prirodne posebnosti, vredne zaščite, so prvotne floristično-vegetacijske rezervate že sedaj spremenili v prirodne rezervate sploh, ki so pomembni tudi z geološkega, kraškega in drugih vidikov. Temu so se slednjič pridružile tudi pobude, da bi na teh področjih zavarovali tudi še nekatere druge objekte kulturno-zgodovinske vrednosti in tudi ne-

(Nadaljevanje na 6. strani)

VELIKONOČNI OBIČAJI NA GORIŠKEM

Prebelili so si dom in veliko napekli

«Fulje», «župca», «hubanci» in seveda pirhi

Velika noč je tu in je kar prijetno pokramljati o mnogih ljudskih običajih, navadah in obredih, ki so nekdaj dajali poseben pečat temu prazniku.

Že o božiču so naši predniki ugibali, kakšno bo vreme o veliki noči; še se je ohranil pregovor: «Če greš o božiču na sonce, boš šel o veliki noči za peč.»

Naj bo dež ali sonce, pred prazniki je bilo treba opraviti kopico del in to v skopih dveh tednih. Med glavnimi opravili je bilo — nekoč — vsakoletno beljenje stanovanjskih prostorov in splošno spomladansko čiščenje. Beljenje «hiše» (= kuhinje) je bila nekdaj predvsem skrb gospodinje oziroma žensk, ki so to delo opravile po navadi v tednu pred cvetno ali oljčno nedeljo. Pri tem so se posluževale doma izdelane leskove ali ruščeve metle (rusec = krmna rastlina), ki so jo pomakale v posodo z apnom. V mnogih hišah so kot, kjer je stalo ognjišče, pobarvale v živordeče, da ne bi stene postale prehitro črne od dima. Danes se nam zdi nekoliko čudno, da so ženske belile hiše, vendar ni to edini primer na Slovenskem. Še danes namreč opravljajo to delo v nekaterih krajih v Prekmurju edinole ženske. (Glej razpravo dr. Rajka Ložarja — Kmečki dom in kmečka hiša — Narodopisje Slovencev I. del).

Kar se čiščenja tiče, velja omeniti, da je bilo to precej naporna zadeva. Za veliko noč so se morali oleščati vsi piskri in kotliči, ki so jih v ta namen znosili na dvorišče, kjer jih je gospodinja odrgnila z ostrim peskom. Prav tako je moral biti svetel tudi «ketòvnik», veriga, ki je visela nad ognjiščem in na katero so pripenjali kotliče. Za to so poskrbeli otroci, ki so ves dan tekali z njo po vasi.

V hlevu in na dvorišču je imel hišni gospodar dovolj opravka, če je hotel vse dodobra urediti.

Na veliki četrtek se je navadno začela peka kruha in na ta dan so pripravili tudi razne druge velikonočne dobrote.

Posebna velikonočna jed so «fulje», nekakšni cmoki, prevreti na vodi, kjer se je prej kuhal «pršut». Značilna jed je tudi «žouč» ali «župca» — strjena juha, ki se pripravlja s prekuhavanjem kosti. Posebne pozornosti so bili deležni otroci. Le-tem so poleg drugih dobrot, hubanc (gibanice?), maslenega kruha itd., pripravili še «kančone» in «pitke». Za fante so pripravili «kančona», dekletom pa «pitke».

Seveda si ne moremo predstavljati tega praznika brez pirhov. S čim pa bi obdarovali otroke, ko pridejo voščit na veliko noč? Za barvanje so se posluževali različnih pripomočkov. Eden takih je bila tudi čebula. Če namreč njene liste kuhamo z jajci, dobijo leta rjavkasto barvo Mnogokrat je hišna gospodinja uporabila tudi košček barvanega blaga, ki ga je dobro namočila v vreli vodi. Proti koncu prejšnjega stoletja pa so tu pa tam uporabljali posebne lesene trske, ki so jih namakali v vodi. Take koscke lesa so prinesli s seboj vojaki, največ iz Bosne

Med velikonočne obrede sodi tudi razdeljevanje blagoslovljenega hlebčka. Tega je gospodar na velikonočno jutro razrezal ter ga rezdelil vsaj družini. Blagoslovljenega kruha je bila deležna tudi — živina.

Navada je bila, da na veliki petek ni nihče opravljal težkih kmečkih del. Grdo so gledali celo tistega, ki si je upal ali pa bil primoran na ta dan napreči živino.

Pa se spet povrnimo k peki kruha in pripravi drugih jedi. V nekaterih hišah so napekli tudi do 40 hlebov belega kruha, da ne štejemo pri tem vseh potic, štrukljev, maslenega kruha itd. Dobršen del dobrot je moral ostati za nedeljo v osmini ali tako imenovano malo veliko noč. Beli kruh pa so razmestili po policah in je trajal tudi še ves mesec, tja do binkošti.

V. K.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Premalo ste domiseini, da bi zmogli delo, ki vam ga ponujajo. Veder nastop v novem okolju bo za vas najprimernejši.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Naravnost škodljivo bi bilo, če bi zdaj od svojega načrta odstopili. Odnosi med vami in ljubljeno osebo se bodo izboljšali.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Dokažite, da je vaša volja kot jeklo, sicer vam bo trda predla. Ravnodušnost drage osebe je navidezna.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Izkušnje imajo vsekakor svojo vrednost. toda potrebno je tudi znanje. Poračunajte z nekom, ki vas stalno blati.

LEV (od 23.7. do 23.8.) Skušajte močneje izostriti svoj čut za finančne posle. Nekdo vas bo skušal ponižati, pa mu boste to preprečili.

DEVICA (od 24.8. do 22.9.) Vaša največja napaka pri delu je, da se vanj ne poglabljate. Potrebni ste bolj naravnega življenja.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Čaka vas zanimivo delo, ki se bo zanj potegovalo vec oseb. Kdor vam obljublja večno ljubezen, je vsekakor nagnjen k frazam.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Neki vaš finančni uspeh bo zbudil pravcato senzacijo Odločno zavrnite neki neresen čustveni predlog.

STRELEC (od 22.11 do 21.12.) Mnogo preveč vam je pri srcu denar, skušajte obrzdati to svojo strast. Ogroženo bo neko trdno prijateljstvo.

KOZOROG (od 22.12. do 20.1.) Nedavni poslovni neuspeh lahko spremenite v uspeh, če pristanete na predlog svojega tekmeca. Potrebni ste miru.

VODNAR (od 21.1 do 19.2.) Kupčija z nekim zemljiščem, vam bo prav dobro uspela. Razburjenje zaradi nekega vandalskega dejanja.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) S svojim oglatim značajem se boste težko uveljavili v trgovinskem svetu. Okrepite svojo voljo.

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 13. APRILA 1968

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba - 11.35 Slov. pesmi - 12.00 Kulturni odmevi - 12.25 Za vsakogar nekaj - 13.30 Franckove in Ravelove skladbe - 14.45 Dvořak: Romantične skladbe - 15.00 Glasba za mladino - 16.00 Avtoradio - 16.10 Orgelske skladbe - 16.30 «Vinska žalostna z alelujo», enodejanka - 17.20 Dialog - 17.30 Weber: Concertino - 17.40 Lepo pisanje - 18.00 Gallusovi moteti - 18.15 Umetnost - 18.30 S koncerta orkestra iz Dubrovnika - 19.10 Družinski obzornik - 19.25 Simf. skladbe - 20.00 Šport - 20.50 «Žrtev spovedne molčečnosti» - 22.05 Stabat Mater - 23.00 Skladbe za klavičembalo.

Trst

14.00 Srečanje z glasbo - 14.45 M. Gallippi: Mattina di Pasqua.

Koper

6.30, 7.30, 12.30, 14.00, 16.00, 19.15 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 10.15 The Seekers - 11.10 Pevci lahke glasbe - 11.45 Melodije - 12.00 in 12.50 Glasba po željah - 14.10 Mladinski klub - 15.25 Popevke - 17.00 Izbrali ste - 17.35 «Happening» - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Poje Ray Singer - 22.10 Plesna glasba.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Haydnova simfonija štev. 10 - 9.06 Ital plošče - 10.05 Iz Haendlovega Pasijona - 11.24 Nabožna oddaja - 11.40 Glasbena antologija - 12.05, Purcel, Britten in Elgar - 14.40 Komorna glasba - 15.10 Malipierov Pasijon - 16.00 Spored za mladino 16.30 Mortarijeve skladbe 17.15 Simfonična glasba - 18.00 Pričanja o vstajenju - 18.30 Velikonočna vigilija - 20.25 Simf koncert

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila - 8.45 Vokalna glasba - 10.00 Kolesa in motorji - 10.40 Simf. glasba - 11.00 Črnska maša - 11.20 Duhovne pesmi - 11.40 Komorne kantate - 13.35 Operni zbori - 14.45 Schubertov trio opus 100 - 15.35 Leopold Stokovski - 16.35 Iz Desderijeve Antigone - 17.05 Mladina vprašuje - 17.40 Dve Lisztovi legendi 18.35 Scarlattijeve sonate - 19.55 Brucknerjeva Simf. štev. 7 21.1: Skladbe za orgle.

III. program

10.00 Beethovnova uvertura, opus 124 - 11.25 Couperinove skladbe - 12.20 Sibeliusove melodije - 12.30 Klavičembalistka E. Giordani - 13.15 Wagnerjeva opera Parsifal - 17.20 Nemščina - 18.15 Gospodarska rubrika 18.45 Kulturne aktualnosti - 19.15 Koncert - 20.15 Glasba in poezija - 20.25 Simfonični koncert - 22.30 Pasijon iz arhaičnih spevov.

Slovenija

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila 6.30 in 7.25 Informativna oddaja - 8.08 Glasbena matineja - 8.55 Češnja vabi v svate - 9.25 Naši ansambli - 9.45 Hačaturjan-Petrić: Otroška suita - 10.15 Pri vas doma 11.00 Turistični napotki - 11.15 Kar po domače - 12.00 Na današnji dan - 12.10 Prokofjev: iz opere «Zaljubljen v tri oranže» - 12.30 Kmetijski nasveti 12.40 Popevke - 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 Melodije - 15.45 S. W. Schoonever: Zvezdna ponjava - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Gremo v kino - 17.35 Igramo beat! 18.00 Aktualnosti - 18.15 Pravkar prispelo - 18.50 S knjižnega trga - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Godala - 20.00 Spoznavajmo svet - 21.00 Melodije - 22.10 Oddaja za izseljence - 23.05 S pesmijo v novi teden.

Ital. televizija

12.30 Poljudna znanost - 13.00 Na strehi sveta 13.30 Dnevnik - 16.00 Plavalne tekme 17.30 Dnevnik - 17.45 Spored za mladino - 18.45 Nabožna oddaja - 19.55 Šport in kronike 20.30 Dnevnik - 21.00 D. Fabbri: «Processo a Gesù» - 22.05 Gospodarska rubrika - 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik - 21.10 Film: Gli ultimi - 22.35 Šport in družba.

Jug. televizija

20.00, 22.40 Poročila - 9.40 TV v šoli 18.00 Obzornik 18.20 Glasbeni trenutek 19.20 Leto 1941 v Evropi 20.35 Mirno spita, humoristična oddaja 21.35 Video on - 21.50 Bonanza film.

IVAN REGENT:

SPOMINI

10.

Boj za slovenske šole je podprl tudi Ezio Chiussi v imenu italijanske socialistične stranke v Avstriji, ki je med drugim že tedaj povedal, da so italijanski socialisti pripravljeni skupaj s slovenskim ljudstvom stopiti na ulico za slovenske šole. To izjavo je italijanska socialistična stranka dopolnila s pripombo, da taka manifestacija ne bi smela izzveneti v slovensko nacionalistično in protiitalijansko demonstracijo.

Nerodno je na shodu govoril, kot sem že zapisal, Karel Linhart, zastopnik tržaške organizacije socialnodemokratične stranke. Sicer je zagovarjal upravičene zahteve Slovencev po slovenski šoli, je pa tudi izjavil, da so mu ljubše italijanske napredne šole kot pa slovenske nazadnjaške. Načelno je nedvomno imel prav. Moral pa bi vedeti, to je bila njegova dolžnost, da je bil v tistih časih v Avstriji pouk v vseh šolah enak, se pravi nazadnjaški. Na shodu navzoči Slovenci so mu njegovo izjavo zelo zamerili.

Odkar sem se vpisal v socialnodemokratično stranko pa do jeseni 1903. ali do začetka 1904. leta sem čital in se učil, kakor sem pač največ mogel. Zato sem zahajal v Delavski dom le od časa do časa. Potem pa sem postal skoraj vsakodnevni obiskovalec tržaške sekcije Jugoslovanske socialnodemokratične stranke v Delavskem domu in se tu sestajal s sodrugi. To so bili sami delavci, če izvzamem pomožna uradnika Jernejčiča in Kopača. Moja vzgoja, ki je bila pomanjkljiva, in moji nazori se niso vedno ujemali z vzgojo in nazori slovenskih socialnih demokratov in spočetka smo prišli glede marsikaterega vprašanja navzkriž. Vendar mene ni pritegnila v Delavski dom politika, marveč dramska amaterska dejavnost. Nekega dne, mislim, da je bilo leta 1904, mi je Karlo Vrabec v Slovenskem dramskem društvu povedal, da želijo v Delavskem domu prirediti veselico in uprizoriti tudi kako enodejanko. Prosil me je, če bi hotel to igro režirati. Besede «gledališko, režiranje in igranje» se slišijo zelo lepo, ni pa jih lahko doumeti in uresničiti. Nekaj časa sem se obotavljal, potem pa sem delo sprejel. To je odločilno vplivalo na vse moje nadaljnje življenje

V Delavskem domu sem zvedel za namen veselice. Z njo so želeli dobiti sredstva, da bi z njimi lahko vsaj delno krili stroške za delegate, ki bodo šli na kongres Jugoslovanske socialnodemokratične stranke v Ljubljano. Lotil sem se dela s pravim mladeniškim navdušenjem. Počasi in ne da bi se bil zavedal, so vsa prizadevanja za prireditev veselice in za uprizoritev enodejanke padla na moja ramena. Se pravi, na ramena v takih zadevah neizkušenega mladega fanta, ki je sam potreboval vsesplošnega pouka in vzgoje. Trud, ki sem ga vložil v uprizoritev enodejanke na tej veselici, in vse ostalo je presegalo moje tedanje mlade neizvežbane moči in tudi ni ustrezalo mojim željam. Poleg vsega tega dela pa sem moral tedaj znova organizirati že povsem razpršeni pevski zbor in v njem peti prvi tenor, še prej pa poiskati pevovodjo. Vsi tedanji slovenski pevovodje v Trstu, ki sem jih poznal, so odklonili sodelovanje pri našem pevskem zboru. Čisto slučajno mi je uspelo pridobiti za delo z našimi pevci nekega pevovodjo, po rodu Čeha, toda le za krajši čas. Še večje težave kot z zborom so bile težave z igro. Igralcev ni bilo ne moških ne žensk. Z veliko težavo sem našel dve sodružici, ki sta bili pripravljeni sodelovati pri igri. Bili sta organizirani delavki, ki sta skoraj že pozabili slovenski jezik. Našel sem tudi nekaj igralcev, ki pa niso bili vsi mladi. Med njimi je bil Karel Vrabec. Vlogo suflerja je moral prevzeti član tedanjega tržaškega strankinega vodstva Anton Jernejčič. Diletante sem moral učiti bolj ali manj pravilno slovensko govoriti in se kolikor toliko sproščeno gibati na odru. Pri tem delu mi je zelo prav prišlo to, kar sem se bil naučil v Slovenskem dramskem društvu. Zadeva je bila toliko težavnejša in bolj zapletena, ker je bila igra salonska. Prej ne bi bil nikdar mislil, da je prostim ljudem tako težko naučiti se salonskega obnašanja. Saj je to bilo tudi meni težko. Prav tako težko ali še težje je bilo naučiti dekleti se na odru v ljubezenskih prizorih svobodno obnašati, tembolj, ker sta imeli težave že z izgovarjavo slovenščine. Obe dekleti sta bili pozneje lep čas naši igralki.

Veselica je zbudila med tedanjo sicer ne preveliko, vendar lepo četo socialističnih delavcev pravcati navdušenje. Imel sem občutek, da so bili globoko ganjeni ob misli, da bodo v Delavskem domu uprizorili slovensko igro, da bodo tam poslušali delavske pesmi v slovenskem jeziku, in da so bili ponosni, ker so bili sposobni ustvarjati in posredovati kulturne dobrine. Obisk prireditve je bil dober. Velika dvorana Delavskega doma v drugem nadstropju je bila kar dobro zasedena. Kakšen je bil finančni efekt veselice, ne vem, ker je vso finančno plat imel v rokah Jože Kopač. Vendar je predstava hkrati s pobudo, ki sva jo z Antonom Jernejčičem dobila pri italijanskem društvu Circolo di studi sociali, kasneje po svoje pomagala pri ustanovitvi delavskega prosvetnega društva Ljudski oder Veselica, na kateri smo uprizorili enodejanko, je postala nekak temeljni kamen bodočega Ljudskega odra

V Delavskem domu so me po tej veselici vsi še bolj pritegovali k delu. Kmalu sem postal član tržaškega strankinega zaupniškega zbora in nazadnje so me vabili tudi na seje tržaškega strankinega političnega odbora.

Mesec dni pred V kongresom Jugoslovanske socialnodemokratične stranke v Ljubljani so poleg drugih izvolili tudi mene za delegata Kopač mi je povedal. da bom moral stroške za potovanje in bivanje v Ljubljani v času kongresa kriti sam, kakor jih bodo sami krili tudi skoraj vsi ostali tržaški delegati. Takrat nisem bil več zaposlen v žganjariji. Bil sem brezposeln.

Na kongres sem šel z mešanimi občutki, vendar ponosen. Ne smemo se čuditi. Mlad fant je tako rekoč čez noč stopil iz žganjarije na deske politične dejavnosti.

V. kongres Jugoslovanske socialnodemokratične stranke v Ljubljani ni bil zame samo pomembnejše strankino politično zborovanje, ki sem se ga udeležil, bil je tudi veliko odkritje. Pri tem ne gre samo za to, da sem se ob tej priložnosti prvič osebno seznanil z Etbinom Kristanom, Karlom Linhartom, Antonom Kristanom in drugimi, marveč da sem tu prvič dojel, kaj tak kongres pomeni, o čem se na njem govori in o čem sklepa

Peti kongres ali zbor Jugoslovanske socialnodemokratične stranke je bil pomemben predvsem zato, ker je sklenil, da se mora strankino glasilo Rdeči prapor osamosvojiti se ločiti od strokovnih organizacij in postati politično glasilo stranke. To velja povedati, ker dokazuje, da si je stranka že tedaj prizadevala razviti se v zares politično stranko, in da ji ni bilo pravično še več kot deset let kasneje očitati, da je bila le nekaka zveza delavskih strokovnih organizacij Kmalu potem se je list res povsem osamosvojil. Poleg tega je kongres še sklenil: da se naj strankin izvršni odbor in strankino glasilo Rdeči prapor premestita iz Trsta v Ljubljano; da naj se poveča strankina članarina od 2 krajcarjev na 10 krajcarjev mesečno; naj se v Trstu ustanovi tajništvo, pri čemer naj se misli predvsem na slovensko tajništvo strokovnih organizacij; spor z idrijskimi sodrugi, v resnici Antonom Kristanom zaradi izdajanja lista Naprej naj se izroči strankinemu razsodišču. Torej zares pomemben kongres, ki je na mladega fanta moral vplivati. Posebno je name močno vplivalo politično poročilo Etbina Kristana, podano v lepem slovenskem jeziku

Med delegati na kongresu so bili tudi Ivan Mlinar, Janez Kocmur, Petrič, France Milost, Anton in France Jernejčič, Vinko Kermolj, Miha Čobal, Ignac Sitar, Nace Mihevc, Ivan Štraus iz Idrije in drugi Z mnogimi sem se prvič srečal, kar pa je bilo dovolj, da se je iz tega prvega srečanja razvilo prijateljstvo Članstvo in aktivnost v socialnodemokratični stranki sta tedaj zahtevali tesno povezavo in tudi prijateljstvo med sodrugi Čudno pa se mi je zdelo, da so za zapisnikarja na kongresu izbrali poleg Linharta tudi mene, ki sem bil novinec, in da so izbrali Kopača in mene, naj bi se šla dogovarjat z dr Trillerjem, da bi Narodna tiskarna, ki je pred štirimi leti odpovedala tiskanje Delavskega lista sprejela zdaj pod streho Rdeči prapor.

(Nadaljevanje sledi)

Vreme včeraj. Najvišja temperatura 15,1, najnižja 6,8, ob 19. uri 13,6 stop., vlaga 25 odst., zračni tlak 1014,6 pada, veter 10 km severovzhodni, nebo 5/10 pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 12,4 stop.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 13. aprila
IDA
Sonce vzide ob 5,23 in zatone ob 18,48. — Dolžina dneva 13,25. — Luna vzide ob 19,30 in zatone ob 5,24.
Jutri, NEDELJA, 14. aprila
Velika noč

SEJA ODBORA ZA PODELJEVANJE PRISPEVKOV INDUSTRIJI

V poldrugem letu je dežela prispevala 655 milijonov za razvoj industrije

Ugodili so 377 prošnjam za prispevke za delno kritje obresti od najetih posojil

V poldrugem letu je deželna uprava preko odborništva za industrijo in trgovino podelila za 665 milijonov lir prispevkov za kritje obresti od posojil, ki so jih najela podjetja, družbe ter javne in zasebne ustanove pri kreditnih zavodih, ki dajejo posojila za gradnjo, razširitev in tehnološko moderniziranje tovarn v Furlaniji - Julijski krajini. To pomeni, da so prizadeti najeli za 33 milijard lir posojil.

Dežela daje prispevke za plačevanje obresti na podlagi zakona št. 25 od 11. novembra 1965. Namen tega zakona je pospeševati v skladu z urbanističnim in gospodarskim načrtom nove industrijske pobude na deželnem ozemlju ter razvijati že obstoječa podjetja. Prispevek, ki ga daje dežela za dobo deset let, znaša toliko, da se zniža obrestna mera od posojil na 3,50 odst. na leto. Prispevek torej ne znaša več kakor 5 odst. od najetega posojila.

Tehnično - posvetovalni odbor za podeljevanje prispevkov, ki so ga ustanovili v okrilju deželnega odborništva za industrijo in trgovino na podlagi omenjenega zakona in ki mu predseduje odbornik Marpillero, je imel skupno 15 sej. Prva je bila 4. avgusta predlanskim, zadnja pa včeraj. Na petnajstih sejah so proučili skupno in ugodno rešili 377 prošenj za prispevke. Spodbujanje zasebnih in javnih podjetij je pokazalo veliko gospodarsko korist, saj so lahko zainteresirani z deželno pomočjo zgradili nove tovarne in razširili stare ter modernizirali tudi naprave Nedvomno se z nakupom novih strojev in naprav v starih podjetjih poveča proizvodnost dela, s čimer se manjšajo tudi stroški. Na ta način lahko podjetja lažje konkurirajo v državi zlasti pa s tujino, saj je ravno konkurenca povzročala hudo krizo in krčenje števila zaposlenih.

Smotri zakona št. 25 so toliko bolj važni, ker deluje na področju, ki ima mnogo možnosti za razvoj izmenjav s srednjo in vzhodno Evropo. Znižanje proizvodnih stroškov pa omogoča prodajo proizvodov. Že samo veliko število prošenj kaže, da je zakon koristen in učinkovit.

Po panogi proizvodnje so sprejeli največ prošenj, tj. 110 za lesno industrijo; sledi mehanična industrija (61 prošenj), gradbena (53), živilska (40), tekstilna in oblačilna (27), industrija papirja (22), metalurška (21), kemična (19), industrija gume (3) in 20 prošenj raznih drugih industrijskih podjetij. Po pokrajinah so sprejeli največ prošenj za videmsko, tj. 355, za tržaško 19 in za goriško 3.

Na včerajšnji seji so sprejeli 20 prošenj za prispevke za plačevanje obresti od posojil v skupni vrednosti 850 milijonov lir. V ta namen bo dežela prispevala okrog 12 milijonov lir. Od teh prošenj jih odpade 17 na Videm, 2 na Trst in 1 na Gorico. Osem prošenj se tiče lesne industrije, 5 gradbene, 3 mehanične in po ena tekstilne, živilske, usnjarske in kovinske.

Pristaniški promet v preteklem marcu

Po neuradnih statističnih podatkih je dosegel pristaniški promet v preteklem marcu 1,665.000 ton. S tem se je skupna količina uvoženega in izvoženega blaga v prvih treh mesecih leta povzpela na 4.625.000 ton. Dovoz surovega petroleja za naftovod Trst - Ingolstadt je dosegel v marcu 1.158.000, v prvih treh mesecih skupaj pa okoli 3 milijone ton. Število potnikov, ki so se izkrcali v našem pristanišču v preteklem marcu, je doseglo 4.480, število potnikov, ki so se vkrcali na ladje, pa 3.990. Vsega skupaj je obojesmerno potniški promet v prvi četrtini letošnjega leta dosegel 17.400 oseb.

Sestanek upravnega sveta družbe GMT

Upravni svet družbe «Grandi Motori Trieste» se je včeraj sestal v Rimu. Svetovalci so vzeli v razpravo splošen in tehnološki načrt za gradnjo nove tovarne Dieslovih motorjev pri Boljuncu. Svet je odobril predvidene oddaje gradbenih del in splošnih tovarniških naprav ter vzel z zadovoljstvom na znanje, da bo zakon, s katerim bodo raztegnili industrijsko pristanišče na področje, kjer bo stala Grandi Motori, izdan v najkrajšem času.

Vest iz Rima nekako zaključuje razdobje živahnih stikov med predstavniki Grandi Motori Trieste in Ustanove za industrijsko pristanišče, ki so se v zadnjem času večkrat sestali prav v zvezi z napovedanim pričetkom del na namenjenem gradbišču pri Boljuncu. Zakon o raztegnitvi industrijskega pristanišča na prizadeto področje je že prehodil dober del poti, ki ga loči od izdaje in objave v Uradnem vestniku, kar naj bi se zgodilo čez nekaj dni. Prva dela, ki jih bodo pričeli pri Boljuncu, se bodo nanašala na izravnavo zemljišča in na izkop jarkov oziroma na pripravo materialnega tlorisa za nove gradnje.

Nalezljive bolezni

Zdravstveni urad tržaške občine je v razdobju od 1. do 7. aprila ugotovil naslednje število primerov nalezljivih obolenj: škrlatinka 10, možganski meningitis 1, ošpice 13 (8 izven občine), norice 24, vnetje priušesne slinavke 3, rdečke 7, nalezljivo vnetje jeter 9, akutni sklepni revmatizem 5 (1 izven občine).

Takole izgledajo izložbe tržaških prodajaln v teh velikonočnih dneh: živopisanih čokoladnih pirhov je na pretek, pa tudi tradicionalnih «pinc» in drugih dobrot ne manjka, le cene niso vedno tako vabljiva kot dobrote same

ŠE Z OBČNEGA ZBORA TRŽAŠKIH GRADBINCEV

Na zasebnem in javnem področju občutno skrčenje gradbene dejavnosti

Medtem ko so l. 1966 gradili v tržaški pokrajini še 361 stanovanjskih blokov, so jih lani gradili samo še 172, lani je število zaposlenih v gradbeništvu upadlo za 1218 enot

V včerajšnji številki smo poročali o občnem zboru tržaških gradbincev, ki so se sešli v prostorih trgovinske zbornice, da bi odobrili proračun kolegija, v katerem so organizirani, za poslovno leto 1967, ter obnovili svoje upravne organe. Omenili smo tudi, da je predsednik kolegija ing. Canarutto v svojem poročilu prikazal težave, v katerih se nahajajo tukajšnje gradbeništvo in druge industrijske dejavnosti, ki so z gradbeništvom v tesni poslovni zvezi.

Iz obsežnega materiala, ki ga je nanizal ing. Canarutto, povzemamo še nekaj najbolj zgovornih številk, ki se nanašajo na razvoj gradbene dejavnosti v tržaški pokrajini v razdobju zadnjih let. Prvi podatek, ki ga je vredno zabeležiti, je naslednji: kljub veliki potrebi po novih stanovanjskih prostorih, se je gradnja novih blokov v tržaški pokrajini skrčila najprej s 361 v letu 1965 na 267 v letu 1966, nato pa celo na 172 v letu 1967. V relativni vrednosti se je obseg omenjenih gradenj skrčil najprej za 53 od sto v letu 1966, nato pa še za 36 od sto v lanskem letu.

Ti podatki se nanašajo na zasebne gradnje. Ravno tako pa so zabeležili nazadovanje pri gradnji stanovanjskih hiš na javnem področju; skupna vrednost zgrajenih stanovanj je namreč nazadovala s 3 milijard 962 milijonov lir v letu 1966 na 1 milijardo 424 milijonov lir v lanskem letu. Neodvisna ustanova za ljudske hiše IACP in ustanova GESCAL (bivša INA-CASA) poslujeta zelo počasi, ker ju zadržuje dolga vrsta finančnih in birokratskih zavor. Res je sicer, da je GESCAL pred kratkim nakazala za gradnjo ljudskih stanovanj 1 milijardo 421 milijonov lir, vendar pa se bodo ta sredstva lahko pričela uporabljati šele po letu 1970.

Na področju javnih del, so lani dokončali v tržaški pokrajini za 4 milijarde 180 milijonov lir raznih gradenj, vrednost teh del pa je znašala leto poprej 6 milijarde 709 milijonov lir. Na tem področju se je torej lani položaj poslabšal za 38 od sto, hkrati s tem pa je skupna vrednost opravljenih javnih del dosegla najnižjo stopnjo v zadnjih 10 letih. Konec leta 1967 je znašala skupna vrednost javnih del v teku 13 milijard 484 milijonov lir, medtem ko je bila vrednost iste postavke leto poprej za okoli pol milijarde višja. Kljub temu pa je bila lanska vrednost še vedno velika, zlasti če jo primerjamo z vrednostjo javnih del, ki so bila v gradnji ob istem času pred dvema, tremi, štirimi leti, itd. Toda pri tem je treba upoštevati, da se je večji del omenjene vrednosti nanašala na eno samo gradbišče, in sicer na gradbišče pomola VII.

Splošno popuščanje gradbene dejavnosti na zasebnem in na javnem področju je imelo za posledico postopno krčenje zaposlene delovne sile. Še leta 1963 je štelo gradbeništvo v tržaški pokrajini 9.640 zaposlenih; konec leta 1966 jih je bilo še 8.554, v lanskem letu pa je njihovo število padlo še za 1.218 enot. Če postavimo skupen obseg zaposlitve v gradbeništvu za leto 1963 enako 100, potem smo v lanskem letu zdrknili na količnik 76, v samem letu 1967 pa se je splošen obseg zaposlenosti na tem področju skrčil še za 15 od sto.

Tri koncertne novosti sinoči v Verdiju

Na koncertu, ki je bil sinoči v gledališču Verdi, so bile kar vse tri skladbe novost za Trst. Tržaška filharmonija je pod vodstvom Georgea Sebastiana, ki je spet prišel v Trst po 7 letih odsotnosti, in ki je ostal v spominu tržaškega občinstva zaradi odlične predstave «Tristana in Izolde, najprej zaigrala «Sant'Elena al Calvario, Simfonija» Leonarda Lea, skladatelja iz dobe Scarlattija, Sledil je Koncert v C-duru za čelo in orkester Josepha Haydna. Koncert je odlično izvajal Enrico Mainardi, svetovno znan čelist, ki je začel koncertirati že leta 1910. Zanimivost tega koncerta pa je v tem, da so ga odkrili šele leta 1961 in da je sploh po zelo dolgih preiskavah bilo dokončno priznano, da spada ta koncert v glasbeni opus Franza Josepha Haydna.

Najbolj zanimiva točka sporeda pa je bila Simfonija v A-duru Antona Brucknerja, skladatelja pozno romantične dobe, ko se je vedno močneje uveljavljala patetična romantika, z vsemi svojimi izraznimi prednostmi, pa seveda tudi pomanjkljivostmi, predvsem s pretirano in neutešljivo težnjo k veličastnosti.

Brucker je to simfonijo napisal leta 1881 in je po dolžini in vsebini monumentalno delo, ki ga prekašata le še skladateljevi naslednji dve simfoniji. Prvi stavek (maestoso), ki ima zelo značilno tematiko, se začenja z velikim zanosom, a v poteku predvsem zaradi dolžine nekoliko popušča napetost. Drugi stavek (adagio) je pravo osrčje simfonije, čeprav je po obliki skoraj krajši od Brucknerjevih počasnih stavkov, po vsebini pa je globlji in v izrazu prepričljivejši. Tudi tretji stavek Scherzo - Lento je že zavoljo svoje impresionistične barvitosti izviren in zanimiv; Finale (animato ma non troppo) je primerno preprost in ne kaže večjega nagnjenja k kompliciranemu oblikovanju, kakor pri večini del avstrijskega skladatelja. Tematika je odločnega značaja, krepka in rada sega nazaj v motiviko prvega stavka, ki se ob koncu povrne v izvedbi polnega orkestra.

Ne preveč številno občinstvo je nagradilo odličnega dirigenta Georgea Sebastiana in čelista Enrica Mainardija, kakor seveda odlični tudi orkester, z oblinim ploskanjem.

-h-

Slovensko gledališče v Trstu

KULTURNI DOM

Jutri, 14. aprila ob 16. uri

Mirko Mahnič

«Stari ljudski triptih»

(Soldaški mizerere, Kmečki rekvijem, Vinska žalostna z alelujo)

Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih samo eno uro pred pričetkom predstav. Rezervacije na tel. 734265.

ŠPORTNO DRUŠTVO ZARJA
iz Bazovice

vabi na

TRADICIONALNI PLES NA PROSTEM

v ponedeljek, 15. aprila s pričetkom ob 18. uri.

Vabljeni zlasti mladina in člani vseh slovenskih športnih društev na Tržaškem.

ZAKLJUČENE FORMALNOSTI ZA POLITIČNE VOLITVE

Potrjene kandidatne liste tudi za izvolitev senatorjev

V prvem tržaškem okrožju je osem, v drugem (za okolico) pa sedem kandidatov

S potrditvijo kandidatnih list za izvolitev senatorjev v obeh tržaških okrožjih so bile v glavnem opravljene zadevne formalnosti in gre le še za proučitev povezav z drugimi okrožji, kar je naloga deželnega volilnega urada.

V prvem okrožju (mestno središče) so torej kandidati naslednji: za KPI-PSIUP prof. Roberto Costa, za Krščansko demokracijo prof. Enrico Medi, za PSI-PSDI prof. Elio Apih, za PRI Antonio Fonda Savio, za MSI dr. Enrico Tagliaferro, za liberalce Carlo Beltrame, za monarhiste Enrico Premuda, za stranko nove republike Giorgio Paolucci.

V drugem okrožju (predmestja in okolica): za KPI-PSIUP Paolo Sema, za KD prof. Enrico Medi, za PSI-PSDI dr. Salvo Teiner, za PRI Rinaldo Fragiacomo, za PLI dr. Manlio Cecovini, za MSI dr. Enrico Tagliaferro, za indipendentiste Giuseppe Perper.

Kot vidimo, je v prvem okrožju osem kandidatov, v drugem pa sedem. V prvem okrožju ne kandidirajo indipendentisti, v drugem pa ne kandidirajo monarhisti in stranka nove republike (fašistični disidenti).

V vsej deželi je sedem volilnih okrožij za izvolitev senatorjev, to je v Trstu dve, v Gorici, v Vidmu, Čedadu, Tolmeču in Pordenonu pa po eno. S tem pa ni rečeno, da bo v vsakem okrožju gotovo izvoljen po en senator, ker je to odvisno od števila glasov, ki jih dobe posamezne stranke. Tako je bil na primer pri zadnjih volitvah izvoljen v Trstu samo en senator, in sicer komunist Vittorio Vidali. Na podlagi izidov zadnjih volitev bi dobili demokristjani štiri senatorje, komunisti s PSIUP dva in socialisti enega. Med združenimi socialisti ter komunisti in proletarskimi socialisti pa je razlika le majhna, saj gre le za nekaj tisoč glasov. Zadnjič so namreč socialisti in socialdemokrati nastopali ločeno.

Poleg političnih volitev bomo imeli letos tudi deželne, in sicer samo en teden kasneje, to je 26. in 27. maja. Tudi te volitve se začnejo v nedeljo zjutraj po opravljenih formalnostih in se končajo ob 14. uri v ponedeljek kakor politične. Za te volitve je razdeljena dežela na pet okrožij. V tržaškem bodo izvolili 15 svetovalcev, v goriškem 7, v videmskem 21, v tolmeškem (Karnija) 6 in v pordenonskem 12, to je skupno 61.

Opozorilo odbora za volilno premirje

Stalni odbor za volilno premirje, ki je bil ustanovljen na sestanku predstavnikov strank na prefekturi 26. marca letos, ugotavlja, da so številne lepake, redno nalepljene na ustreznih tablah, v raznih krajih mesta odtrgali. Odbor soglasno obsoja takšno ravnanje in opozarja, da je s posebnimi zakonskimi predpisi (člen 8 zakona št. 212 od 4. aprila 1956) strogo prepovedano snemati, trgati ali kvariti lepake, ki so nalepljeni na posebnih tablah. Vsakdo, ki trga lepake, zakrivi kaznivo dejanje, za katero ga lahko obsodijo na leto dni zapora in na globo, ki znaša od 10.000 do 100.000 lir.

Urnik trgovin za praznike

Danes, sobota, 13. aprila: vse trgovine smejo poslovati do 21. ure. To velja tudi za trgovine z železnino, kovinskimi izdelki, nadomestnimi deli in pritiklinami za vozila. Trgovine s prehrambenim blagom bodo lahko začele poslovati v popoldanskem urniku eno uro pred običajnim časom.

Jutri, nedelja, 14. aprila: vse trgovine bodo zaprte, razen cvetličarn (8—13), slaščičarn, pekarn in podobno, vključene trgovine z gotovimi jedili, ki bodo poslovale od 8. do 21.30.

V ponedeljek, 15. aprila: vse trgovine bodo zaprte, razen pekarn (7.30—12), mlekarn (7—12), cvetličarn (8—13), slaščičarn in prodajaln gotovih jedil (8—21.30).

V PRI DOLOČEVANJU NOVIH NAJEMNIN

Občinska uprava ustanovila urad za pomoč najemnikom

Urad bo začel kmalu delovati - Pomoč bo nudil pri sestavljanju prizivov in pri zbiranju potrebnih dokumentov

V zvezi z ustanovitvijo spravne komisije o sporih glede določitve najemnin, ki jo predvideva zakon štev. 628 od 28. julija lanskega leta, je tržaška občinska uprava ustanovila poseben urad, ki bo imel nalogo pomagati prizadetim občanom pri sestavljanju raznih prošenj in zbiranju drugih listin glede morebitnega priziva proti določitvi nove najemnine po odpravi blokiranih najemnin. Tiskovni urad občinske uprave sporoča, da bo omenjeni urad začel kmalu delovati.

Občina tudi sporoča, da se bodo na omenjeno komisijo — ki jo bodo sestavljali spravni sodnik, dva izvedenca, ki bosta zastopala hišne lastnike oziroma najemnike, in ki ju bo imenoval predsednik sodišča na priporočilo zadevnih organizacij — lahko pritožili tako lastniki kot najemniki stanovanj, da poskusijo poravnati spor, ki je nastal zaradi določitve nove najemnine. Kot je znano, omenjeni zakon določa, da za stanovanja s tremi in več stanovanjskimi prostori, v katerih stanuje največ po ena oseba na stanovanjski prostor, blokirane najemnine zapadejo 30 junija letos, za vsa ostala stanovanja pa 30. junija leta 1969.

Občinska uprava poudarja, da je ustanovila omenjeni urad zaradi tega, ker vprašanje novih najemnin zanima veliko število družin delavcev in upokojencev in da hišni lastniki v mnogih primerih zahtevajo izredno visoke najemnine, ali pa tolikšne, ki jih večina stanovalcev ne more prenesti.

Zato je občina poskrbela, da bodo prizadeti občani dobili v njenem posebnem uradu vso pomoč za sestavo prizivov, za zbiranje potrebne dokumentacije in za čimprejšnjo predložitev priziva spravni komisiji. To bo omogočilo, da bodo lahko vsi stanovalci, ki bodo prizadeti zaradi povišanja najemnin s 1. julijem letos, takoj vložili priziv proti povišanju, ki bo opremljen z vsemi dokumenti. To kar namerava sedaj narediti občinska uprava, pravi sporočilo tiskovnega urada, je le v podporo delovanja, ki ga na tem področju upravljajo razna združenja.

Pred nekaj dnevi smo napisali članek, v katerem smo omenili, da so hišni lastniki razposlali najemnikom že okrog 50.000 odpovedi sedanje najemne pogodbe in da za nove pogodbe zahtevajo pretirano visoke najemnine. Naše ugotovitve so bile torej popolnoma točne, saj jih sedaj potrjuje tudi občinska uprava, ki ji gotovo ne more biti vseeno, ali njeni občani plačujejo zmerne ali previsoke najemnine. Poleg tega pa se, kot vidimo, tudi občinska uprava zaveda, kar ji povzroča že sedaj skrbi, da mnogo delavskih družin in upokojencev ne bo moglo plačevati zahtevanih visokih najemnin in jih bodo lastniki, če ne bo posredovala pristojna oblast, izgnali iz stanovanja. Novi izgoni pa bodo še bolj obremenili občinsko upravo , ki že itak porabi letno na stotine milijonov lir za podpore revnim izgnanim družinam, ki stanujejo v zasilnih ali zanje predragih stanovanjih.

Podpore dijakom in študentom

Na predlog odbornika za šolstvo in za kulturne dejavnosti Giusta je deželni odbor odobril na zadnji seji dva sklepa o podelitvi izrednih podpor 288 dijakom v skupni vrednosti 16,550.000 lir in 112 univerzitetnim študentom v skupni vrednosti 13,220.000 lir. Izredne podpore marljivim dijakom, ki živijo v slabih gmotnih razmerah, predvideva deželni zakon štev. 25 iz leta 1966. Po občinskih upravah je prejelo pristojno odborništvo prošnje 967 družin, toda le 288 prošenj je bilo opremljenih z vsemi potrebnimi podatki. Odborništvo je proučilo šolske uspehe in gospodarske razmere družin dijakov ter njihove izdatke, ki so potrebni za obisk šole, kakor tudi vse druge okoliščine, na podlagi katerih so lahko ugotovili potrebe dijakov. Sklenilo je zato, da ugodi vsem prošnjam. Nakazalo je po 30.000 lir dijakom nižjih srednjih šol in 50.000 lir dijakom višjih srednjih in strokovnih šol.

Vseučiliščnikom pa so dodelili podpore na podlagi zakona štev. 18 iz leta 1967. Ta zakon določa, da se dodelijo izredne podpore študentom potem ko ostane deželi na razpolago še nekaj denarja v skladu za redne podpore. Vsak študent dobi po 100.000 lir, če živi v tržaški pokrajini, in 120.000 lir, če živi v drugih pokrajinah dežele.

Ureditev vile Manin za mednarodni center mehničnih ved

Na zadnji seji deželnega odbora je odbornik za kulturne dejavnosti Giust poročal o ureditvi vile Manin, v kateri bodo štirje oddelki mednarodnega centra za mehanične vede. Dežela se je že od vsega začetka zanimala za ureditev te zgodovinske vile in sedaj so našli najbolj primerno rešitev, ki bo hkrati tudi koristna. Kot je znano, bosta dva oddelka tega centra tudi pri Neaplju, medtem ko bo njegovo vodstvo v Benetkah v palači Ca' Pesaro, ki jo je dala na razpolago beneška pokrajina. Center bo služil za znanstveni napredek v Evropi in bo zato zelo važen. Seveda bo dežela prispevala za njegovo namestitev tudi precej denarja, s čimer bo hkrati pripomogla k krepitvi znanstvenih raziskav. Odbornik Giust je sporočil, da bodo ustanovili posebno komisijo, ki bo proučila najboljšo ureditev vile, tako da bodo štirje oddelki centra dobro nameščeni. V komisiji bodo zastopniki univerze, zavoda za spomeniško varstvo, pokrajine in seveda centra samega. Vilo bodo preuredili tako, da ne izgubi prav nič na svoji umetnostni vrednosti. Končno bo proučila načrte še tehnična komisija, nakar se bodo začela preureditvena dela.

Razna obvestila

SPDT sporoča, da bo odborova seja v sredo 17. tm. ob 21. uri. Odborove seje bodo poslej vsako sredo na sedežu društva.

OSMICA

Kristina Rapotec v Prebenegu št. 18 je odprla osmico, v kateri toči odlično belo in črno vino.

OSMICA

Danes je odprl Ivan Žerjal, Domjo 118, osmico in toči pristno domače vino. Vljudno vabljeni vsi prijatelji žlahtne kapljice!

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 12. aprila 1968 se je v Trstu rodilo 14 otrok, umrlo pa je 8 otrok.

UMRLI SO: 60-letni Angelo Cappello, 47-letna Leda Bussignach, 84-letna Anna Maria Godina vd. Marcuzzi, 78-letna Antonia Cok por. Moze, 58-letna Giuseppina Bisjak por. Saxida, 82-letni Vittorio Tessaris, Lorenzo Klemse, star 2 dni in Andrea Ceriesa, star 14 dni.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

All'Angelo d'Oro, Trg Goldoni 8, Cipolla, Ul. Belpoggio 4, Marchio, Ul. Ginnastica 44, Miani, Drevored Miramare 117 (Barkovlje).

NOCNA SLUŽBA LEKARN (od 19,30 do 8.30)

Dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14, Manzoni, Trg Sonnino 4, INAM, Al Cedro, Trg Oberdan 2, D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19/c.

Kino

Nazionale 16.00 «Squadra omicidi, sparate a vista», R. Widmark, Henry Fonda, Technicolor Techniscope.
Excelsior 16.00 «Banditi a Milano», G. M. Volonte, Don Backi, M. Lee, Technicolor - Techniscope.
Fenice 16.00 «Impiccalo piu alto», C. Eastwood, Stevens, Technicolor
Eden 16.00 «Bambi», Barvna risanka W. Disneya.
Grattacielo 16.00 «Benjamin», Catherine Deneuve, M. Piccoli, M. Morgan, Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Ritz (Ulica San Francesco štev. 10) 16.00 «Quella carrogna dell'ispettore Sterling», Heny Silva, Beba Lončar, Technicolor. — Prepovedano mladini pod 14. letom.
Alabarda 16.00 «I sette fratelli Cervi», Lisa Gastoni, G. M. Volonte, Technicolor.
Filodrammatico 16.00 «I dolci vizi della casta Susanna», P. Petit, Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Moderno 16.00 «L'investigatore», Fr. Sinatra, R. Conte, Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Cristallo 16.00 «La calda notte dell'ispettore Tipps» Barvna kriminalka.
Garibaldi 16.30 «La caduta dei giganti, Berlin 1945». Barvni vojni film prepovedan mladini pod 14. letom.
Capitol 16.00 «Il profeta». Ann Margret, Vittorio Gassman.
Aurora 16.00 «Brutti di notte», Franchi in Ingrassia, Technicolor.
Impero 16.30 «Cenerentola». Risanka W. Disneya.
Astra 16.30 «La feldmarescialla», Rita Pavone, Technicolor.
Vittorio Veneto 16.00 «Natascia», Sergio Bondarciuk, Ludmilla Saveljeva. Iz romana L. Tolstoja Vojna in mir.
Abbazia 16.00 «Come rubamo la bomba atomica». Zabavni technicolor. F. Franchi, C. Ingrassia.

Izleti

Prosvetno društvo v Skednju organizira dne 28. 4. 1968 izlet na Staro goro pri Čedadu, v Kobarid ter na grob Simona Gregorčiča k Sv. Lovrencu pod Libušinjami. Vpisovanje vsak večer, razen ob sobotah in nedeljah od 20,30 do 22. ure na sedežu društva v Skedenjski ulici 24/I.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob Mirove mame, Marije Stopar, darujejo za Dijaško matico Ito in Ida Kolarič 1500, Lojzka Čebohin 1000, Danilo Smit 1000 in Gigi Hrovatin 1000 lir. V isti namen darujejo Mario Magajna 1000 in Fani ter Ema K. 1500 lir za prosvetno društvo Ivan Cankar

TRADICIONALNO VELIKONOČNO IZLETNIŠKO VRVENJE

Kljub dokaj hladnemu vremenu se obeta v teh dneh velik promet

Nad povečanim prometom bodo skrbno, toda tudi ostro, bdeli številni agenti javne varnosti

Velikonočni prazniki so tu in z njimi dobrodošel, čeprav kratek oddih. Kot vsako leto, bodo meščani, pa tudi mnogi prebivalci mestne okolice, izkoristili priložnost ter zapustili mesto, ali svoje domove ter se odpravili na krajše, ali tudi daljše izlete, o katerih so morda sanjali in kovali načrte že tedne in tedne. Vsaj od takrat, ko je začel popuščati mraz, ko je sonce pokukalo izza oblakov ter začelo greti s podvojeno močjo.

Letos je vreme za velikonočne praznike še nekoliko muhasto. Dežja sedaj res ni bilo veliko, toda večkrat se pooblači in kar hladno je. V zadnjih dneh je živo srebro zdrknilo precej nizko in mnogi so spet sneli z obešalnikov plašče.

Vremenoslovci pa napovedujejo še kar lepo vreme v prihodnjih urah. Pravimo urah, ker se ljudje, ki imajo opravka s toplomeri, barometri in drugimi še bolj zapletenimi aparati, ki jih je prinesla s seboj doba elektronskih možganov, umetnih vremenoslovskih satelitov itd. nikoli ne prenagljajo, ker se zavedajo, da je za znanost še vedno težko napovedovati kakšno bo vreme za daljše razdobje.

No, zadovoljili se bomo s povprečnimi ugotovitvami in verjetno skoraj nihče ne bo zamudil prilike, da se nekoliko sprosti, razen v primeru, da bi bilo vreme popolnoma nemogoče. Želo verjetno pa je, da bomo imeli suhe, čeprav precej hladne vremenske razmere. Če bo sonce sijalo, bodo velikonočni izleti brez dvoma prijetni.

Že včeraj so prvi izletniki začenjali odhajati iz mesta, toda ti so bili le predstraža vrveče množice, ki bo danes in posebno jutri napolnila vlake, avtobuse in predvsem avtomobile. Ti so postali pravi gospodar v okviru splošnega osebnega prometa

Kam se bo obrnil ta veletok? Letos so razne potovalne agencije pripravile za velikonočne praznike številne skupinske izlete. Bolj petični ljudje so si izbrali celo oddaljenejše cilje, kot na primer potovanje z letalom v Sovjetsko zvezo, Francijo in Anglijo in druge dežele zahodne Evrope. Velika večina pa se bo zadovoljila s tradicionalnimi tržaškimi izleti, ki vključujejo znane letoviščarske kraje v Karniji, v Avstriji in še posebej v Jugoslaviji. Lani so za velikonočne praznike zabeležili na tržaških mejnih prehodih več stotisoč prehodov. Priljubljene izletne točke so bližnja Istra od Kopra pa tja do Pulja in Reke. Mnogi pa, s tem ali drugim prevoznim sredstvom, obiščejo radi tudi Dalmacijo. Hrvaško primorje postaja vedno bolj privlačno, ker se je tam zelo povečala gostinska in prenočninska zmogljivost in tudi cene ustrezajo številnejšim kategorijam gostov.

Mnogi pa bodo odšli v Slovenijo, posebno v gorske kraje, kjer je smučanje doma. Letos so snežne razmere še zelo ugodne, saj je na primer na Voglu zelo veliko snega, ker se odjuga še ni začela.

Spričo množičnega avtomobilskega prometa bodo morali biti avtomobilisti seveda zelo pazljivi. Tudi oblasti se zavedajo vseh nevarnosti, ki pretijo v teh dneh na cesti voznikom motornih vozil, pa tudi pešcem ter so zato ponovno uvedle enotedensko kampanjo za varnost prometa. Prometni organi bodo v teh dneh poostrili nadzorstvo nad cestnim prometom in dovolj je majhen prekršek, pa je že globa. Z včerajšnjim dnem je začela ta služba delovati v podvojenem obsegu. Na cestah in na križiščih so motorizirane patrulje agentov prometne policije in karabinjerjev, večkrat pa se lahko peljes mimo civilnega avta v katerem sedijo agenti v civilu. Potrebna je torej previdnost, a ne samo iz strahu pred denarno kaznijo, temveč predvsem iz spoštovanja do svojega življenja in življenja svojega bližnjega. Posebno pazljivi naj bodo avtomobilisti na cestah po Jugoslaviji, kajti v zadnjih letih je tam promet zelo narasel, a ceste imajo bolj ali manj se zmogljivost kot prej Obetajo sicer nove ceste (na primer na odseku med Postojno in Vrhniko, toda njena izgradnja je se vprašanje časa).

Na Tržaškem so v zadnjih časih dogaja za praznike manj nesreč, kot v preteklosti. Deloma je treba pripisati to poostrenemu nadzorstvu in višjemu čutu odgovornosti avtomobilistov, toda glavno vprašanje je vprasanje vožnje izven ozkih meja tržaške pokrajine.

Danes se bo mesto začelo prazniti, jutri bo to sodobno preseljevanje narodov doseglo svoj višek, a v ponedeljek se bo njegov vetok obrnil v nasprotno smer. Želimo vsem, da bi preživeli te praznične dneve v zadovoljstvu, se znebili za kratek čas vsakdanjih tegob in težav in predvsem da bi se srečni in zdravi vrnili z družinami na svoje domove.

Županovi velikonočni obiski

Danes dopoldne bo župan inž. Spaccini obiskal stanovalce v zavetišču v Ul. Gaspare Gozze ter jim v imenu občinske uprave voščil za velikonočne praznike. Poleg tega bo župan šel voščit zapornikom v Koroneju in kroničnim bolnikom pri Sv. Ivanu. Danes zvečer bo župan obiskal občinske uslužbence, ki ležijo bolni v glavni bolnišnici, jutri pa bo ponesel voščila občinske uprave bolnim otrokom v bolnišnici «Burlo Garofolo».

Urnik občinskih kopališč za praznike

Tržaško županstvo — služba javnih občinskih kopališč sporoča, da bodo kopališča poslovala v prihodnjih dneh s tem urnikom:

V ulicah A. Manzoni in P. Veronese: danes od 7. do 19. ure, zaprta pa bosta jutri 14. in v ponedeljek 15. aprila.

Na Opčinah: danes od 9. do 12. ure in od 14. do 19. ure; jutri in ponedeljek zaprto.

V Križu: danes od 8. do 20. ure; jutri in ponedeljek zaprto.

V Lonjerju: danes od 9. do 20. ure; jutri in ponedeljek zaprto.

Dnevno zavetišče: danes od 8. do 20. ure, jutri zaprto, v ponedeljek od 8. do 20. ure in v torek zaprto.

Pokrito kopališče «Bruno Bianchi»: danes neprekinjen urnik za občinstvo od 12. do 17. ure, jutri in ponedeljek zaprto.

POD POKROVITELJSTVOM PREDSEDNIKA REPUBLIKE

25. aprila v Miramaru svečana otvoritev cvetlične razstave

Trajala bo do 4. novembra na prostem in v novem paviljonu 20.000 holandskih tulipanov, 6000 sadik vrtnic iz vseh krajev sveta

Čez pičla dva tedna, in sicer v četrtek, 25. aprila, bo v Miramarskem parku svečana otvoritev mednarodne cvetlične razstave, ki bo imela letos nove oblike in bo trajala vse do 4. novembra. Tudi ta mednarodna prireditev spada v okvir proslav «Trst 68» in je nad njo prevzel častno pokroviteljstvo predsednik republike Saragat. Tako je bilo včeraj sporočeno predsedniku pokrajine dr. Savoni, ki je obenem tudi predsednik Ustanove za preporod kmetijstva, ki je organizirala razstavo.

Letošnja cvetlična razstava bo na prostem in v novem paviljonu, ki so ga zgradili na igrišču za tenis za barom v Miramarskem parku. Na prostem bo med drugim urejen velik nasad 20.000 holandskih tulipanov, ki so že začeli cveteti in bodo cveteli tja do prve dni maja. Razen tega urejajo velik nasad vrtnic, in sicer nad 6000 sadik iz raznih krajev sveta. V pokritem paviljonu bodo razstave rezanega cvetja, lončnic in raznih izbranih sort ter vzporedne razstave, ki si bodo sledile od otvoritve do zaključka razstave.

Kakor smo že poročali, je novost letošnje mednarodne cvetlične razstave v Trstu prav v tem, da bo trajala od spomladi do jeseni, kar bo omogočilo, da bo lahko prišlo na razstavo cvetje iz treh letnih dob Pripravljalna dela v pokritem paviljonu in sploh v Miramarskem parku so zdaj v polnem teku. Včeraj si je razstavne prostore ogledal dr. Renzo Mescola iz Sanrema, ki bo skrbel za razstavo cvetja iz omenjenega kraja, ki je svetovno znan po svojem cvetličarstvu.

11. t. m. nas je za vedno zapustila naša draga mama in nona

ANTONIJA CEK vd. MOŽE

Pogreb bo danes ob 10.15 iz glavne bolnišnice.

Žalujoči otroci in drugi sorodniki

Trst, 13. aprila 1968

OB ZASEDANJU O TRGOVINSKIH ODNOSIH S SEVEROVZHODNO EVROPO

Glede cest z Avstrijo in Jugoslavijo ne smejo prevladati lokalni interesi

Kakšno je stališče deželnih predstavnikov v zvezi z nameravanimi gradnjami novih avtocest

Na nedavnem zasedanju o trgovinskih odnosih med deželami ob Severnem Jadranu in severovzhodno Evropo, so strokovnjaki obširno pretresli pomen trgovinske izmenjave z deželami na severu in na vzhodu. Med razpravo je prišla na dan zlasti potreba po primerni cestni povezavi s temi deželami, kar predpostavlja speljavo sodobnih avtocest prek vzhodnih Alp.

V včerajšnji številki našega lista smo zabeležili negativno stališče, ki so ga tržaški hotelirji zavzeli do speljave nove avtocestne zveze Villesse - Gorica - italijansko - jugoslovanska meja - Ljubljana, češ da bo ta cesta potisnila čisto ob rob tržaško področje in ga gospodarsko prizadela, predvsem v trgovini in turizmu. Zanimivo bo zato povzeti tudi stališče, ki so ga na omenjenem zasedanju zavzeli predstavniki dežele Furlanije - Julijske krajine. Govoreč o splošnih vprašanjih, ki se nanašajo na prometne zveze s severom in vzhodom Evrope, so se namreč deželni strokovnjaki obširno dotaknili tudi napovedane speljave avtoceste Villesse - Gorica. Glede sedanjega stanja na področju komunikacij z Avstrijo in Jugoslavijo, menijo deželni strokovnjaki, je treba imeti v mislih predvsem višje interese celotne države, in če je treba morda tudi nekoliko zanemariti partikularistične interese tega ali onega področja v sami deželi. Z znano ženevsko konvencijo je bilo določeno, naj se prometni tokovi iz Ščečina in Hamburga prilivajo na jug skozi Trbiška vrata ter naj se spuščajo proti Jadranskemu morju po dolini, po kateri je speljana državna cesta «Pontebbana». Zato je naravno, da med vsemi možnimi variantami prihaja v ospredje pri programiranju državnih in deželnih pobud na tem področju, predvsem avtocesta, ki bo povezovala avstrijske prometne žile z Dunaja in iz Salzburga z italijanskim avtocestnim omrežjem prek Trbiža.

To stališče je dežela potrdila tudi na nedavnem sestanku s predstavniki prizadetih ministrstev, ki bodo sodelovala na skorajšnjih sestankih z Medministrskim odborom za gospodarsko načrtovanje CIPE pred odobritvijo srednjeročnih načrtov za gradnjo novih avtocest v Italiji.

Kakšna pa je zveza med avtocesto Trst-Benetke, avtocesto Videm-Trbiž in odsekom Villesse-Gorica? Po mnenju deželnega odbornika za javna dela dr. Masutta ni med temi tremi prometnimi zvezami nobenega interesnega navzkrižja. Že pred dobrim stoletjem, ko so strokovnjaki govorili še o železnicah in ne o avtocestah, se je pred nje postavljalo vprašanje, kako povezati Jadransko morje s srednjedonavsko Evropo: ali po dolini Felle mimo Vidma v Trst, ali pa po dolini Soče mimo Gorice v Trst. Narava je ponujala še eno možnost, namreč speljavo prometne zveze od sedanje avstrijske meje najprej po današnjem jugoslovanskem ozemlju vzdolž doline Save do Ljubljane, od tod pa čez Kras v Trst, na Reko, ali pa po Vipavski dolini na Gorico.

Prehod pri Kokovem, kjer se nahaja najnižji prag na področju celotnega alpskega pogorja, je bil izbral leta 1870, ko so čezenj speljali pontebsko železnico. S to varianto so se strinjali trgovinski krogi v Avstriji, v Trstu, v Vidmu in seveda tudi v Karniji. Danes se zgodovina ponavlja. Ko se programirajo nove prometne zveze, in sicer avtoceste namesto nekdanjih železnic, se Avstrija zopet navdušuje, da bi dobila dobro zvezo prek Beljaka in Vidma na avtocesto Trst-Benetke. Za ta načrt se je že pred leti navduševal še posebej Tržačan inž. Baldi, ustanovitelj družbe «Autovie Venete». Avstrija pa ima za prodiranje na jug po sto letih ponovno pred seboj možnost za hitro cestno povezavo prek Ljubljane in Reke na Jadran. To varianto prikazujejo jugoslovanski krogi kot nad vse ugodno za Avstrijo, naglašajo še v omenjenih krogih. Ob tem vprašanju je odbornik za javna dela dr. Masutto na nedavni seji deželnega sveta izrazil mnenje, da če je res, da vodijo naravni prometni tokovi iz Avstrije proti jugu skozi Trbiška vrata, utegne človek s svojo nedoslednostjo in s svojo nemarnostjo popolnima postaviti na glavo rešitve, ki mu jih narava nudi že kar pripravljene. V okvir teh interesov je treba spraviti tudi odsek avtoceste Gorica-Villesse, ki se bo, kakor značasu. Državno podjetje za avtoceste ANAS je namreč že nakazalo zanjo dve milijardi lir, deželna vlada pa je s svoje strani primaknila še 500 milijonov. Odsek Villesse-Gorica, pravi dr. Masutto, ni le cestna povezava med glavnim središčem ob Soči in avtocesto Trst-Benetke. Ta odsek je nekaj več: je predpostavka za avtocestno zvezo iz Ljubljane na italijansko avtocestno omrežje. Sosedna država bo dobila z uresničitvijo tega odseka racionalno in gospodarsko rešitev za enega izmed svojih osnovnih problemov hitre povezave z Zahodom.

Za italijansko področje ob Soči bo Gradnja Villesse-Gorica prinesla mnogo dobrega. Vprašanje pa je, kako bo z interesi Trsta, ki se zdijo na prvi pogled deloma okrnjeni po sprejetju goriške variante novih povezav z vzhodom.

Tržaško pristanišče gleda predvsem na avtocesto na Trbiž, kar se pa tiče prometnih tokov z vzhodom prek jugoslovanskega ozemlja, je treba upoštevati, da se ti tokovi v glavnem ločijo v tri kategorije: v turistični tok, ki zahteva rešitev problema, kako priti na najlažji način v Trst; trgovinski tok v tranzitu, ki rabi nujno hitro zvezo z avtocesto, ne da bi zadrževal turističnega prometa, in trgovinski tok namenjen v pristanišče in v industrijsko cono, ki zahteva zopet nove prometne žile za hitro prodiranje skozi mesto. Odsek Villesse-Gorica v tem okviru ne škoduje interesom Trsta, ampak prinaša primerno rešitev splošnega problema prometnih zvez z vzhodom. Po tej cesti bo namreč stekel predvsem trgovinski promet v tranzitu, ki ima kot cilj notranjost Italije.

Da bo goriško področje imelo od tega velike gospodarske koristi, je seveda res in moramo biti s tem zadovoljni, kajti tudi goriške potrebe morajo biti uslišane, vendar ne smemo na ta problem gledati preozko, to se pravi z vidika krajevnega interesa posameznega področja. Zasledovati moramo gospodarski in socialni napredek ne le tega ali onega ozkega področja, ampak napredek celotne države oziroma celotne dežele. Dejstvo je da potuje danes nad 60 odst. trgovinskega prometa z Jugoslavijo prek mejnega prehoda pri Rdeči hiši, in da se ta promet iz meseca v mesec veča. To ustvarja čedalje hujše komunikacijske zagate bodisi v samem mestu Gorica, kakor tudi v njeni neposredni okolici, tako da bo mogoče ta problem rešiti le z zgraditvijo omenjenega odseka avtoceste.

Kar se pa tiče Trsta in njegovih potreb velikega jadranskega pristanišča in važnega industrijskega področja, je jasno, da bo treba v najkrajšem času rešiti tudi problem hitrih cestnih zvez do mejnih prehodov in do same avtoceste. Na to vprašanje so se zlasti v zadnjem času večkrat povrnili predstavniki dežele in tržaške občine, ki so predočili tudi pristojnim ministrskim oblastem potrebo po vključitvi teh hitrih zvez med dela, ki naj se uresničijo v čim krajši dobi.

Smrtne posledice padca

Na nevrokirurškem oddelku glavne bolnišnice je v četrtek podlegla poškodbam 78-letna Antonia Cek vd. Mose, ki je 6. marca padla s stola v svojem stanovanju ter se udarila po glavi.

PROMETNA NESREČA NA TRGU OBERDAN

Motociklist trčil v avto ki mu je z leve presekal pot

Fant si je zlomil ključnico in dobil še druge poškodbe - Zdraviti se bo moral en mesec - Prometna nesreča italijanskih državljanov v Štorjah

Sinoči okrog 18.30 se je na Trgu Oberdan pripetila hujša prometna nesreča, zaradi katere bo moral mlad fant en mesec ležati v bolnišnici. 18-letni Pasquale Colnago iz Čedadske ulice 18/1, se je peljal na svojem motorju gilera proti Ul. Ghega, ko mu je z leve presekala pot lancia, za volanom katere je sedel 70-letni Amedeo Paludetto iz Ul. Manzoni 15, ki je mislil obrniti na levo proti Ul. Beccaria. Kljub temu, da je močno zavrl, je mladi Colnago silovito zavozil v avtomobil, nato pa se ranjen zgrudil na cesto. Na Trg Oberdan so prihiteli agenti prometne policije in skušali urejati promet, ki se je po trčenju skoraj popolnoma ustavil. Prišli so tudi bolničarji Rdečega križa, ki so ranjenca položili v rešilni avtomobil in odpeljali v bolnišnico. Zdravnik, ki je ponesrečenca pregledal, mu je ugotovil zlom leve ključnice, rano na spodnji ustnici ter udarce na nosu, po rokah in nogah. Fanta so pridržali na ortopedskem oddelku, kjer se bo moral zdraviti, kot smo že povedali, mesec dni.

Izlet onstran meje pa se je včeraj nesrečno končal za trojico ljudi, ki so se morali zateči na zdravljenje v tržaško bolnišnico. 43-letni trgovec Baldo Santini iz Viareggia, kjer stanuje v Ul. Venezia 77, se je v popoldanskih urah podal na izlet s hčerko Carlo, staro 14 let, ter s 47-letnim prijateljem Rinom Pilottom iz Tombola pri Padovi, Ul. Veneto 45. Okrog 16. ure je družba v giuliji, ki jo je vozil Santini, prekoračila mejo pri Sežani ter se podala proti Postojni. Do nesreče je prišlo v Štorjah: jugoslovanski avtomobil, ki je vozil pred giulio, je nenadoma zavrl in obrnil na levo, to pa je presenetilo Santinija, kateremu ni uspelo, da bi se izognil trčenju. K sreči ni bila hitrost avtomobilov prevelika, kar je preprečilo, da bi imelo trčenje zelo hude posledice.

Na kraj nesreče je prihitel jugoslovanski rešilni voz, ki je ponesrečence odpeljal v tržaško bolnišnico. Najhuje je bil ranjen Pilotto, kateremu so zdravniki ugotovili udarec po prsnem košu z verjetnimi kostnimi poškodbami ter udarce in rano na obrazu. Pridržali so ga na oddelku za pljučno kirurgijo, kjer se bo zdravil od 20 do 30 dni.

Santinija in njegovo hčerko so pridržali na nevrokirurškem oddelku.

Vespist podrl upokojenca

Včeraj opoldne so sprejeli na ortopedski oddelek splošne bolnišnice 78-letnega upokojenca Elvina Collorija iz Ul. tor s. Piero 6, ki se bo moral zaradi hudih bolečin po levi nogi zdraviti od 10 do 20 dni. Priletni mož je povedal, da ga je prejšnji večer na Videmski ulici povozila vespa, ni pa znal nuditi drugih podatkov. Agenti prometne policije so uvedli preiskavo.

Eksplozija mine ranila brata v repenskem kamnolomu

Pri delu v repenskem kamnolomu sta se včeraj ponesrečila brata Marco in Silvano Riosa, stara 31 in 47 let. Brata, od katerih stanuje prvi v Ul. Martiri della Libertà 5, drugi pa v Ul. Crispi 73, sta v kamnolomu blizu Velikega Repna postavila pod veliko skalo mino, ko je ta, preden sta se brata utegnila oddaljiti, eksplodirala in ju ranila. Marco se je opekel po očeh, obrazu, rokah in nogah ter se ranil po glavi za levim ušesom, Silvano pa se je opekel in ranil po desni roki. Njuni kolegi, ki so delali v bližini, so ranjencema takoj priskočili na pomoč. Naložili so ju v avtomobil in odpeljali v splošno bolnišnico, kjer so Marca pridržali na okulističnem oddelku s prognozo zdravljenja v dveh tednih, Silvana pa so sprejeli na dermatološki oddelek, kjer bo okreval v 10 dneh.

Okradena Jugoslovanka

41-letni jugoslovanski državljanki Anki Bugančič por. Krestič je včeraj neznanec ukradel denarnico, ko je bila v veleblagovnici UPIM. V denarnici je imela 86 tisoč lir in 26 tisoč dinarjev. Tatvino je prijavila agentom Letečega oddelka.

17-letni Renato Russo iz Elizejskih poljan 32 je pretekli večer parkiral svojo lambreto v bližini stanovanja, ko pa je drugo jutro odšel ponjo, je ni bilo več. Fantu ni preostalo drugega, kot da je šel na komisariat v Starem mestu in tatvino prijavil. Utrpel je 120 tisoč lir škode.

Sindikalna kronika

Sindikalne organizacije so dosegle delni sporazum z vodstvom Delavskih zadrug (Cooperative Operaie) v zadevi ukinitve pet trgovin te organizacije na Goriškem. Odpoved dela uslužbencem so podaljšali do prihodnjega 15. maja, pet sedanjih uslužbencev bodo premestili v novo trgovino v Belvedere pri Gradežu, starejšim uslužbencem, ki so pred upokojitvijo bodo dali nekaj ugodnosti. Sindikalne organizacije napovedujejo sestanek prizadetih, ki bo v sredo, 17. aprila na sedežu CISL v Ulici Roma.

Sindikat CISL opozarja med drugim, da prizadeti lahko naročijo na njenem sedežu knjižico o novi delovni pogodbi za pekovske delavce.

Ribijevi avtobusi za veliko noč

Jutri, 14. aprila, na veliko noč, bodo vozili samo naslednji Ribijevi linijski avtobusi z nedeljskim voznim redom:

Proga Gorica - Milan; Gorica - Gradež; Gorica - Gradiška - Tržič; Gorica - Števerjan in Gradež - Trst.

Izleti

Izlet v Kanal in Anhovo z avtobusom, priredi SPD na velikonočni ponedeljek, 15 t. m. popoldne. Ogledali si bodo tovarno salonita v Anhovem, nato pa se bodo ustavili v restavraciji «Soča» v Kanalu, kjer bo tudi srečolov z lepimi dobitki.

Vpisovanje na sedežu SPZ v Gorici, Ul. Ascoli 1/I. Še danes 13. t. m.; vožnja za člane po 500 in za nečlane po 650 lir. Odhod avtobusa: Gorica, s Travnika ob 13. uri; Podgora 13.10, Štandrež 13.30.

DEŽURNA CVETLIČARNA

Jutri, 14. aprila bo v Gorici odprta cvetličarna GORIAN RENATO, Garibaldijeva ulica 9, tel. 2628.

Kino na Občinah

predvaja danes, 13. t. m., s pričetkom ob 18. uri film v barvah, ki ga je režiral Chaplin:

LA CONTESSA DI HONG KONG

(GROFICA IZ HONG-KONGA)

Igrata SOFIA LOREN in MARLON BRANDO

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, 13. t. m. ob 19.30 Cinemascope barvni film:

A PIEDI NUDI NEL PARCO

(BOS V PARKU)

Najlepša in briljantna komedija leta

Igrajo: JANE FONDA, ROBERT REDFORD in CHARLES BOYER

Goriško-beneški dnevnik

OBČINSKA SEJA V DOBERDOBU

Proračun za leto 1968 izkazuje 16 milijonov lir primanjkljaja

Kriti ga bodo s prilivanki, povečanjem davkov in najetjem 11,7 milijona lir posojila Prispevki CONI in dežele za športno igrišče in cesto v Dolu - V četrtek pobiranje davkov

Na zadnji seji občinskega sveta v Doberdobu, ki je bila v čitalnici občinske knjižnice, je župan Andrej Jarc uvodoma počastil spomin ubitega vodje ameriških črncev Martina Luthra Kinga in pa tragično preminulega prvega vesoljskega letalca Jurija Gagarina. O obeh je spregovoril nekaj besed, občinski svetovalci pa so ju počastili z enominutnim molkom.

Na seji so potem odobrili občinski proračun za tekoče leto, ki izkazuje 21.8 milijona dohodkov in 36.6 milijona lir izdatkov. Predviden primanjkljaj naj bi znašal 16.014.954 lir; del tega primanjkljaja nameravajo kriti za 2.5 milijona s povišanjem nekaterih davkov. Za 1.181.190 lir bodo porabili za kritje preostanek uprave od lanskega leta, 603 tisoč pa bo prispevala država. Za preostanek 11.721.428 lir pa bo morala občinska uprava najeti za kritje dolgoročno posojilo pri državni blagajni v Rimu.

Sklenili so, da bodo zaprosili državni prispevek tudi za nakup opreme šolskega zdravniškega ambulatorija, ki ga bodo uredili v novem šolskem poslopju v Doberdobu. Stroški bodo predvidoma znašali okrog 250 tisoč lir. Odobrili so tudi popravilo in asfaltiranje občinske ceste med Vižintini in Paškiščem ter so pooblastili župana, da lahko podpiše prošnjo na vojaško oblast zaradi vojaških služnosti. Pri CONI pa bodo vprašali za prispevek 5,5 milijona lir za ureditev nogometnega igrišča v Doberdobu in za njegovo povečanje. Ta vsota pa ne bo zadostovala in bo potrebnih še 5 milijonov, za katere pa računajo na prispevek deželne uprave.

Svetovalci so odobrili tudi občinski obračun za 1964 ter predpise o trošarini za zakol prašičev za domačo rabo; prizadeti občani lahko napravijo prošnjo za polovično znižanje občinske trošarine za prašiče, ki jih zakoljejo za domačo potrošnjo.

Omenimo naj še, da so izvolili 10 občinskih zastopnikov za davčni odbor prve stopnje za obdobje 1968-69, dalje so potrdili Vladimirja Gergoleta kot občinskega zastopnika pri krajevnem šolskem patronatu, ter končno odobrili še nekaj ukrepov pretežno upravnega značaja ter v korist občinskih uslužbencev.

Ob koncu obveščamo vse prizadete, da bodo v četrtek 18. t.m. dopoldne uradniki z davkarije pobirali na županstvu zapadli obrok davkov.

Urnik trgovin za velikonočne praznike

Pokrajinska zveza trgovcev sporoča, da bodo trgovine na Goriškem obratovale za velikonočne praznike po naslednjem urniku:

Danes, 13. aprila: vse trgovine bodo odprte zvečer do 20. ure; pekarne in mlekarne bodo razdeljevale kruh in mleko tudi za naslednji dan.

Velika noč 14. aprila: vse trgovine bodo ves dan zaprte.

Ponedeljek, 15. aprila: Trgovine bodo ves dan zaprte z izjemo pekarn in mlekarn, ki bodo obratovale dopoldne samo za prodajo kruha in mleka. Tudi cvetličarne bodo odprte od 8. do 13. ure.

Sovjetska delegacija na obisku v Tržiču

Včeraj dopoldne je bila v Tržiču na obisku sovjetska gospodarska delegacija, ki jo je vodil minister za trgovino Pavlov. Gostje so si ogledali tovarno Detroit Sem in še s posebnim zanimanjem notranjo razstavo izdelkov. Spremljali so jih člani vodstva tovarne ki so jim obrazložili proizvodni postopek in druge značilnosti tovarne.

Popoldne so imeli v Pierisu kosilo, ki se ga je poleg gostov in predstavnikov tovarne udeležil tudi tržiški župan Romani. Ob tej priliki je župan po napitnici podelil zlato spomінsko kolajno ministru Pavlovu, ki se je zahvalil za odlikovanje. Delegacija je ob 18. uri odpotovala nazaj v Benetke, odkoder je prišla v dopoldanskih urah.

Deželni prispevek športnemu društvu v Sovodnjah

Včeraj popoldne je pokrajinski odbornik Marko Waltritsch obvestil odbornike sovodenjskega nogometnega društva, da je deželna uprava, na predlog odbornika za šport Cumbata, podelila sovodenjski nogometni ekipi izredni prispevek 100 tisoč lir za njeno delovanje. Da bi dobili sovodenjski športniki to podporo gre zasluga odborniku Waltritschu, ki se je za to zadevo svoj čas pozanimal pri deželni upravi.

ŽUPANSTVO V SOVODNJAH je takole videti, odkar so ga temeljito popravili in prepleskali. Številna popravila so izvedli tudi v notranjosti. Na pročelju pa se sveti dvojezičen napis, kot je razvidno na naši sliki in kot se tudi spodobi za občino s skoro izključno slovenskim prebivalstvom

Z OBČNEGA ZBORA GORIŠKE PRO LOCO

Kljub težavam so dobro uspele prireditve «goriškega septembra»

Več investicij za razvoj tranzitnega turizma - Problemi folklore, mestne godbe in odnosov z občinsko upravo - Izvolitev novega odbora

Občnega zbora goriške Pro Loco, ki je bil pred dnevi na sedežu «Circolo di letturа» v Morellijevi ulici, se je udeležilo precejšnje število članov.

Predsednik dr. Pellis je jasno in odkrito pokazal na potrebe te ustanove. Predvsem je poudaril da dobra volja, navdušenje in predanost niso dovolj za uspešno delo. Dr. Pellis je nato poročal o delu Pro Loco v preteklem letu in zlasti govoril o prireditvah v okviru «goriškega septembra», ki so vključ številnim težavam kar dobro uspele. Govoril je tudi o drugih pobudah v tem okviru, ki pa do sedaj še niso bile izvedene, kot n. pr. razstava industrijskih in obrtniških izdelkov ter o problemu premestitve vojnega muzeja Henriquez v Gorico. Na koncu je poudaril potrebo za večji razmah turizma v Gorici, ki ni več utesnjena v svoje zidove, ampak je postala središče kulture Srednje Evrope ter je odprta tudi proti vzhodu. Zato nujno potrebuje potrebne naprave predvsem za prehodni turizem.

Zahvalil se je za prejete podpore raznim organom in ustanovam, med katerimi so deželna uprava, občina, EPT, trgovinska zbornica, prefektura, goriška posojilnica in pokrajinska uprava. Pohvalil je tudi delo treh uradnic na sedežu Pro Loco.

Sledilo je poročilo tajnika Simoneja, ki je naglasil potrebo, da se še bolj poživi tradicionalna mestna folklora. Zato bi bilo potrebno dati primeren sedež že obstoječim folklornim skupinam. Govoril je tudi o mestni godbi, ki je potrebna še večje podpore ter priporočal zlasti mladini, naj bi se v večji meri zanimala za probleme Pro Loco.

Obema poročiloma je sledila diskusija. Odv. Devetag je poudaril potrebo, da se da mestnemu turizmu še večji poudarek, saj je Gorica sedaj «most zbližanja». Zato pa je potrebna nova deželna in državna zakonodaja v korist dejavnosti Pro Loco, ki potrebujejo konkretno finančno pomoč ne pa občasne prispevke in miloščine. Občinski predstavnik Kratt je dejal, da je Pro Loco v sklopu drugih občinskih dejavnosti in bi bila morda koristna njena sprememba v turistično ustanovo. Dejal je nadalje, da bodo v kratkem razpravljali v občinskem svetu o odnosih med občinsko upravo in Pro Loco. Predsednik EPT Del Ben pa je med drugim omenil, da Pro Loco potrebuje predvsem več denarnih sredstev za razvoj svoje dejavnosti, ter priporočal več prispevkov od strani raznih ustanov in gospodarskih združenj.

Sledile so volitve novega odbora, v katerega so v glavnem potrdili dosedanje odbornike, vključno dr. Pellisa, Elvia Feriga, Sergia Simoneja in druge.

Še danes in jutri razstava slovenskih likovnikov

Le še danes in jutri bo odprta slikarska razstava slovenskih umetnikov s Primorskega. Deset slikarjev iz Nove Gorice, Gornjega Posočja in Vipavske doline razstavlja svoja dela v dvorani Pro Loco v goriški pasaži. Zanimanje za razstavo je bilo, zlasti v prvih dneh, zelo veliko, včeraj pa so tudi po italijanski televiziji pokazali njeno otvoritev. Med obiskovalci je bilo tudi precej zanimanja za nakup slik in če bi bil stalno prisoten kakšen od razstavljavcev, ki bi znal prikazati značilnosti del in njihovo ceno, bi gotovo napravili še več kupčij. Ker bo danes in jutri, prav zaradi televizijske oddaje, zanimanje prav gotovo zopet oživelo, bi bilo prav, da bi ta nedostatek popravili.

V torek 16. aprila pa bo v isti dvorani otvoril svojo samostojno razstavo Vlado Hmeljak iz Šempetra pri Gorici, ki je tudi prikazal nekaj svojih del na sedanji skupni razstavi. Pokazal bo 15 olj in 11 risb, ki so med najznačilnejšimi njegovimi deli. Odprta bo do 25. aprila.

Prepoved prodaje odprtih cigaret

Goriški prodajalci tobaka opozarjajo kliente, da je stopil danes v veljavo zakon, ki prepoveduje prodajo cigaret v odprtih zavojih. Za kršitelje tega predpisa je predvidena globa od 2000 do 20.000 lir.

Kino

Gorica

VERRI. 17.00: «Il favoloso dottor Dolittle», R. Harrison in S. Eggar. Ameriški kinemaskope v barvah.

CORSO. 17.15—22: «Il giorno della civetta», C. Cardinale in F. Nero. Italijanski barvni film.

MODERNISSIMO. 17 — 22: «Le professioniste», Satoko Kasain in Jumiko Nogawa. Japonski kinemaskope v barvah. Mladini pod 18. letom prepovedan.

CENTRALE. 17.15: «Stasera mi butto», Franco Franchi in Ciccio Ingrassia, italijanski kinemaskopski film v barvah.

VITTORIA. 17.15-21.30: «Detective's story», P. Newman in L. Bacall. Ameriški kinemaskope v barvah; mladini pod 14. letom prepovedan.

Tržič

AZZURRO. 17.30—22: «Nel sole», R. Power in Al Bano. Barvni film.

EXCELSIOR. 16—22: «Quella sporca dozzina», L. Marvin in E. Borgnine. Kinemaskope v barvah.

PRINCIPE. 17.30: «Gangster story», W. Beaty in F. Dunney. Kinemaskope v barvah.

S. MICHELE. 17.30—22: «Il bello, il brutto, il cretino», F. Franchi in C. Ingrassia. Kinemaskope v barvah.

Ronke

EXCELSIOR. 19—21.30: «I professionisti». B. Lancaster in C. Cardinale. Barvni film.

RIO. 19—21.30: «El dorado», J. Mayne in R. Mitchum. Barvni film.

DEŽURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna AL CORSO, Marzini, Korzo Italija 89 — tel. 2443.

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna CENTRALE dr. Fitz in Enneri, Trg republike 26 — tel. 7234.

RONKE

Danes ves dan in jutri je odprta lekarna ALLA STAZIONE dr. Matitti, Ul. Garibaldi 3 — tel. 77446.

O SOCIALNEM SKRBSTVU NA GORIŠKEM

Za 22 tisoč upokojencev 7,6 milijarde pokojnin

30 tisoč zaposlenih na Goriškem je plačalo za socialne dajatve približno 8,3 milijarde lir

Po podatkih, ki jih je objavil pokrajinski zavod za socialno skrbstvo (INPS) smo imeli v preteklem letu 1967 na Goriškem približno 30 tisoč ljudi, ki so bili obvezani plačevati socialne dajatve, upokojencev pa je bilo 22.428.

Zavod je izplačal za razne socialne dajatve v teku leta 11.123 milijonov lir, ali skoro 178 milijonov lir več kot prejšnje leto. Od tega so izplačali samo za pokojnine 7.669 milijonov ali za skoro 429 milijonov več kot pa leto 1966. Pretežno število upokojencev prejema minimalne pokojnine, se pravi po 12.000 lir mesečno (obrtniki, kmetje in trgovci) odnosno po 15.600 ali 19.500 lir industrijski in drugi delavci. Ker pa je, kot rečeno kar 22.000 upokojencev, znaša skupen izdatek precej nad 7 milijard.

Precej dela so imeli uradniki zavoda v lanskem letu zaradi velikega povpraševanja zavarovancev po osebnih knjižicah in za vpise vanje vseh prispevkov in zaposlitvenih obdobij. Marsikdo je skušal na ta način ugotoviti, če lahko stopi v pokoj predčasno, ob dosegu 35 službenih let s plačanimi prispevki. Po prvem maju leto bo odpadlo mnogo tega dela, saj bo po tem datumu za nove upokojence odpravljena upokojitev pred 60. letom starosti, če ne bodo imeli vsaj 40 let vpisanih socialnih prispevkov.

Posebno poglavje so socialni prispevki, ki jih vplačujejo zavarovanci in njihovi delodajalci. Ti so za leto 1966 znašali samo 7.188 milijonov, ker je v tistem letu država prevzela dober del socialnih dajatev za industrijsko področje in obrtnike. Lani, ko je bila taka olajšava odpravljena, so se samo na Goriškem take dajatve dvignile na skoro 8,3 milijarde, ali za skoro 1100 milijonov lir.

Poročilo vodstva INPS še dodaja, da je zaradi povečanega dela marsikaj precej zaostalo, pa čeprav so uslužbenci povečali svojo aktivnost, da bi ne bilo prevelikih zamud, ki vsekakor po mnenju vodstva ne presegajo običajnega povprečja.

Pomanjkljiva brošura o Števerjanskem gradu

V založbi «Edizione Agriturist», ki ji na Goriškem načeljuje grof dr. Michele Formentini, je izšla pred dnevi drobna brošura v italijanskem jeziku, ki nosi naslov «Il castello di San Floriano». Brošuro je napisal goriški publicist dr. Antonio Cattalini.

Brošura ima v glavnem namen, po našem mnenju, dati nekaj turističnih napotkov obiskovalcem Števerjana, zlasti še gostilne, ki je dandanes nastanjena v Formentinijevem gradu. Pisec pričenja svoje pripovedovanje v času, ko so tod vladali oglejski patriarhi, omenja da je grof Vinciguerra Formentini kupil grad od Ungrispachov leta 1520, čitira dogodke iz gradiščanske vojne, ko so se tod tepli vojaki, ki so bili pod zastavo beneške republike in zastavo avstrijskega nadvojvode Ferdinanda, omenja dogodke iz prve svetovne vojne, ko je bila v gradu komanda italijanske topniške edinice, omenja današnji grad. Brošuro dopolnjuje še nekaj zgodovinskih opomb o družini Formentini.

Taka brošura je bila zares potrebna, a v njej je globoka vrzel. Omenjeni so grofje, omenjeno je čaščenje svetega Florijana v beneških pokrajinah, omenjeni so vsi mogoči vojaki, ki so se tod lovili, pozabljeni pa so prebivalci Števerjana, to je Slovenci. Nikjer niti besedice o Slovencih. Niti ko se govori o Števerjanskem urbarju, kjer so zapisana imena kmetov, ki so morali plačevati razne davke. V preteklosti niso bili Slovenci plemiči, torej niso bili «zgodovinski narod», danes pa ne velja niti omeniti, da je Števerjan sedež občine s slovenskim prebivalstvom. To je vrzel, ki jo je treba v tej brošuri zamašiti. Sicer ne bo imela tiste veljave, ki bi jo lahko imela. **m. w.**

IZ GORIŠKE BOLNIŠNICE

Trije ranjeni pri prometnih nesrečah v Gorici in Gradiški

Ko je šel iz časopisne redakcije, je padel po stopnicah

Včeraj dopoldne so sprejeli za 20 dni na zdravljenje v goriško civilno bolnišnico 23-letno Marijo Terrone, uradnico iz Gorice, Ul. Rocco 4, ki so ji zdravniki ugotovili zlom levega mezinca ter udarec v prsi. Ko se je okrog 9. ure peljala z avtom fiat 500 po Ul. Montesanto proti središču mesta se je v Pellicovi ulici iz nepojasnjenih vzrokov zaletela v avto, ki je bil tam ustavljen.

Hujše poškodbe je dobil 18-letni Luciano Postir iz Gradiške, ki so ga ob 1.20 ponoči sprejeli v bolnišnico s pridržano prognozo zaradi udarca v lobanjo s pretresom možgan in zaradi drugih poškodb. Postir je bil žrtev prometne nesreče na Trgu Unità v Gradiški, ki se je pripetila malo prej. V bolnišnico so ga pripeljali z zasebnim avtom.

Ko je šel po stopnicah po obisku v redakciji časopisa Gazzettino v Gorici, je padel na stopnicah, ker se mu je spodrsnilo, 64-letni Ermano Zanon, ki je na zdravljenju v bolnišnici Fatebenefratelli v Gorici. Odpeljali so ga v civilno bolnišnico, kjer so mu ugotovili udarec v glavo in druge poškodbe. Pridržali so ga za 5 dni na zdravljenju.

Žrtev prometne nesreče je bil tudi 43-letni Jožef Rejec iz Gorice, Ul. Baiamonti 6. Ko se je ob 12.30 peljal z vespo po Korzu Verdi, je zadela vanj in ga podrla s fiat 600 Bruna Pecorari, ki je vozila iz Ul. S. Chiara proti Travniku, ne da bi mu dala prednost. Rejc je dobil le manjše poškodbe na levem kolenu. V bolnišnici so mu nudili prvo pomoč; okreval bo v 4 dneh.

Saje so se vnele

Včeraj popoldne so poklicali goriške gasilce v hišo št. 63 v Ul. Orzoni, kjer so se vnele saje v dimniku Prima Schenona. Gasilci so dimnik očistili in pogasili ogenj. Škodo cenijo okrog 5000 lir.

VLOMILCI PONOVNO NA DELU

Skozi streho vlomili v podjetje Artesac

Vdrli so v pisarno in odnesli 40.000 lir

Vlomilci na Goriškem so se resno lotili svojega posla, vsaj kot kažejo njihovi podvigi v zadnjih dneh. Po vlomu in napadu v gostilni «pri Mirkotu» v Grojni, so neznanci vlomili v cerkev nad Bračanom, kjer so odnesli več kipov in svečnikov.

Sedaj pa beleži kronika še en vlom v Gorici. Prejšnjo noč so namreč neznanci vlomili v poslopje na vogalu ulic S. Chiara in Cadorna, kjer ima svoj sedež kartonažno podjetje Artesac. Kot je ugotovila poznejša preiskava so vlomilci najprej preplezali zid trga na debelo ter splezali na streho poslopja. Tam so odstranili nekaj kosov eternita ter se splazili v notranjost. Vlomili so vhodna vrata v pisarno, nato pa še predal pisalne mize kjer so našli 40 tisoč lir gotovine. To je bil ves plen, ki so ga lahko odnesli. Odšli so po isti poti kot so prišli. Policija vodi preiskavo.

šport šport šport šport šport

NOGOMET — III. AMATERSKA KATEGORIJA

Breg, Primorje, Union in Primorec igrajo jutri, Zarja v ponedeljek

Osmo povratno kolo prvenstva III. amaterske lige bo razdeljeno na dva dela. Nekatere tekme bodo namreč odigrali že jutri, druge pa v ponedeljek. Od naših enajsteric bo edino Zarja igrala pojutrišnjem, vse ostale pa bodo stopile na igrišče v nedeljo.

PRIMORJE — PRIMOREC: Favoriti so Prosečani

Slovenski derbi med Primorjem in Primorcem bodo odigrali na nabrežinskem pravokotniku. Kljub temu, da je na lestvici med obema ekipama kar 16 točk razlike, pa vse kaže, da bo srečanje zanimivo. Primorje letos ni vedno doseglo zaželenih rezultatov in tudi to je bil eden izmed vzrokov, da so se nekateri navijači do proseške enajsterice «ohladili». Isto velja tudi za enajsterico Primorca, ki je še posebno v drugem delu prvenstva zašla v hudo krizo in je v sedmih tekmah prišla do ene same skromne točke. Zato se bosta skušali obe enajsterici v jutrišnjem srečanju nekako «rehabilitirati». Primorje bo imelo pri tem seveda lažje delo, saj bo igralo na domačih tleh, pri tem pa seveda ne smemo tudi pozabiti na dejstvo, da je v prvem prvenstvenem srečanju med obema enajstericama zmagal Primorec. Prosečanom seveda ta poraz «leži na duši» in se bodo kajpak skušali zdaj «maščevati». Toda Trebenci se gotovo ne bodo kar tako predali, saj je za njih značilno, da prav v težkih tekmah zaigrajo zelo dobro, čeprav odidejo z igrišča kot poraženci. Ker pa je moštvo iz Trebč posebno po zadnjem neuspehu zajelo precejšnje malodušje, so v jutrišnji tekmi večji favoriti vsekakor Prosečani. Njihovi izgledi na zmago so tem večji, ker je napad Primorca še vedno v krizi, saj je dal v sedmih tekmah le 3 gole.

BREG — RUPINGRANDE: Plavi so optimisti.

Predstavnikom boljunske občine bo v nedeljo predla trda. Gostili bodo namreč dobro ekipo Rupingradne. Brežani se dobro zavedajo da je nedeljski nasprotnik nevarno moštvo, zato ga nikakor ne podcenjujejo. Po uspehu v tekmi z Zarjo vlada v vrstah «plavih» sicer kljub temu optimizem in prepričani so, da lahko pridejo tudi do druge zaporedne zmage in to tem bolj, ker bo jutri ekipa zopet nastopila s popolno postavo: igral bo namreč tudi Visintin. Kaj pa nasprotnik? To je vsekakor dobro moštvo, o katerem smo že večkrat pisali. Kljub svoji solidarnosti pa je moštvo prišlo v tem prvenstvu do zmage samo trikrat. Če pa povemo še, da je zbralo letos poleg treh zmag še kar 10 neodločenih izidov, potem lahko tudi pripomnimo, da je to moštvo nevarno za vsakega nasprotnika. Brežani bodo morali torej skrbno paziti, da Rupingrande tudi njih ne pritisne z neodločenim izidom ob zid. Rupingrande bi se seveda s takim izidom kar zadovoljil, Breg pa vsekakor meri na več: na celotni izkupiček.

UNION — ROIANESE: Za Podlonjerce važen nastop.

Prejšnjo nedeljo so si Podlonjerci zapravili tik pred koncem tekme dragoceno točko, tako, da jih je Roianese na lestvici prehitel. Jutri pa se bosta prav ti dve enajsterici srečali v Boljuncu. Union ima tako priložnost, da svoj zaostanek za moštvom Roianese odpravi, oziroma, da sam preide v vodstvo s točko naskoka. Naloga Uniona pa kajpak ne bo lahka, saj namerava Roianese zapustiti igrišče z vsaj eno točko v žepu. Vse je torej odvisno od igre, ki jo bodo prikazali domačini. Če bo, do igrali tako, kot so prejšnjo nedeljo proti Aurisini jim zmaga vsekakor ne bi smela uiti. Če pa se bodo prepustili živčni in neurejeni igri, potem bo seveda Roianese svoj naskok še povečal.

ALABARDA «B» — ZARJA Točka za Bazovce?

Bazovci bodo morali v ponedeljek igrati v gosteh pri žilavi ekipi Alabarde «B». Tržačani so prejšnjo nedeljo spravili v trebensko mrežo kar 5 golov in nad tem naj bi se Bazovci še posebno zamislili, zlasti, ker enajsterica Zarje trenutno ni v najboljši formi. Po uspešnem prvem delu prvenstva (12 točk), so Bazovci v sedmih tekmah drugega dela prvenstva prišli le do treh skromnih točk (zmaga nad Primorcem in neodločen izid z Rupingrande). Navijači bazoviškega društva pa le še upajo, da bo njihovo moštvo znalo v tem prvenstvu reči še kakšno krepko besedo. Zato gledajo na nedeljski nastop z optimizmom, čeprav vedo, da merijo Tržačani odločno na celotni izkupiček. Po predvidevanjih pa bi moral izid brez zmagovalca vsekakor zadovoljiti obe stranki.

Spored tega kola zaključujeta še dve srečanji:

Tecnoferramenta — Libertas Prosek, kjer bi se verjetno obe enajsterici tudi zadovoljili z delitvijo izida in

Gretta — Aurisina, kjer imajo gostje vse možnosti in izglede, da odnesejo domačinom obe točki.

B. R.

Še o zadnjem nastopu Uniona

Kljub podpori občinstva Unionu veliki podvig ni uspel

Union je imel preteklo nedeljo res smolo. Najprej je prišel v vodstvo, nasprotnik pa ga je nato z dvomljivim golom dohitel in prehitel. Končno je Dazzari uspelo izenačiti, nakar je Aurisina spretno prevarala obrambni zid in dosegla gol, ki bi ga vratar lahko ujel. Končno pa še banalno zapravljena enajstmetrovka, ki bi pomenila izenačenje. Tako so ubogega Fortezzo, ki je zastreljal enajstmetrovko objemali Nabrežinci, člani Uniona pa so s povešenimi glavami zapustili igrišče. Aurisina je tako teoretično že osvojila prvo mesto, saj je bila le še z Unionom resna nevarnost za vodeče moštvo.

Union se v levjem brlogu ni znašel popolnoma sam. Nepričakovano je imel mnogo več navijačev kot pa domačini, kar je v veliki meri vplivalo na moralo igralcev, ki niso šli na igrišče s sklepom, da morajo na vsak način zmagati, pač pa so hoteli pokazati dober nogomet, ki bi ugajal občinstvu. Le tako je Unionu uspelo preprečiti nešportne izgrede nekaterih nabrežinskih igralcev, ki so že marsikaterega nasprotnika poslali z igrišča naravnost v bolnico. Igra ni degenerirala niti potem, ko je sodnik izključil Poropata in je Union moral igrati v desetih. In prav po odhodu nekdaj najboljšega Unionovega igralca v slačilnico so Podlonjerci pokazali kaj so zmožni in so imeli v stalni oblasti zogo vse do konca srečanja.

Kljub porazu pa je bila to ena najlepših letošnjih Unionovih tekem. Ker se moštvo ne bori več za točke, lahko posveti vso svojo pozornost razvoju svojega moštva, kar bo pripeljalo prav gotovo do dobrih rezultatov. To dokazujeta tudi oba nedeljska gola, ki sta bila sad organizirane akcije celega napada. Ni pa zadovoljil Poropat, ki je hotel vse sam zaključevati. Ta igralec ni v formi že nekaj časa in v zadnjih srečanjih se ta njegova nesposobnost pozna pri igri celotnega moštva, ki je gradilo vse napadalne akcije zanj. Utrujenost se pozna tudi Frančeškinu, ki vse preveč teka, pa se mu ta trud ne obrestuje. Nasprotno pa so v odlični formi Morabito, Negrini, Dazzara, nosilci celotnega napada Uniona. Slaba je bila sredina igrišča, kjer je moral Bisulli sam delovati, zadovoljila pa je obramba, kjer je imel Gombač dober dan, saj je prenekaterikrat rešil gotove gole, ker je bil černigoj preveč površen. Odličen pa je bil Fortezza kot stopper, ki je nadomestil poškodovanega Vižintina. Nasprotni napadalec ni uspel v nobenem posegu, saj je Fortezza s tako vnemo pomagal Gombaču, da je bila obramba še enkrat najboljši del moštva. Tako sta se Truant in Kramasteter lahko nemoteno spuščala v napad, saj sta imela hrbet popolnoma zavarovan. Nabrežinci pa so imeli najnevarnejšega moža v Doljaku, ki je bil vedno odlično poslužen. Slabša je bila obramba, kjer je le Di Mauro zmogel hitri tempo Unionovih napadalcev, medtem ko Olenik ni dohajal Morabita. Ta je bil vedno hitrejši in je v dvobojih z njim vsakič zmagal in mu odnesel žogo.

RADIVOJ PEČAR

Tako jutri moštva na igriščih

● **ATALANTA**
Cometti; Bertuolo, Nodari; Marchetti, Cella, Signorelli; Novellini, Salvori, Savoldi (Santonico), Dell'Angelo, Rigotto.

FIORENTINA
Albertosi; Rogora, Mancin; Bertini (Esposito), Ferrante, Brizi (Pirovano); Chiarugi (Brugnera), Merlo, Maraschi, De Sisti, Amarildo (Chiarugi).

● **BOLOGNA**
Vavassori; Furlanis, Ardizzon; Guarneri, Janich, Fogli; Perani, Bulgarelli, Clerici, Haller, Pace.

ROMA
Pizzaballa; Robotti, Carpenetti; Pelagalli, Cappelli, Losi; Taccola, Ferrari (Peirò-Ossola), Cordova, Scaratti, Jair.

● **LR VICENZA**
Negri; Rossetti, Piampiani; Gregori, Carantini, Calosi; Bicicli, Gori, Vinicio, Demarco, Fontana.

CAGLIARI
Reginato (Pianta); Tiddia, Longoni; Greatti, Niccolai, Longo; Nenè, Badari, Boninsegna, Rizzo, Hitchens.

● **MANTOVA**
Bandoni; Scesa, Pavinato; Micheli, Spanio, Giagnoni; Tomeazzi, Catalano, Spelta, Corelli, Stacchini.

SPAL
Cipollini; Pasetti (Stanzial), Tomasin; Reia, Bertuccioli, Boldrini; De Bernardi (Dell'Omodarme), Lazzotti, Rozzoni (Rizzato), Parola (Bean), Brenna.

● **MILAN**
Cudicini; Anquilletti, Schnellinger; Rosato, Malatrasi, Trapattoni; Hamrin, Lodetti, Sormani, Rivera, Prati.

TORINO
Vieri; Poletti, Trebbi; Puja, Cereser, Corni; Carelli, Ferrini, Combin, Agroppi, Facchin.

● **SAMPDORIA**
Battara; Dordoni, Delfino; Morini, Vincenzi, Garbarini; Salvi, Vieri, Morelli (Novelli-Carpanesi), Frustalupi, Francesconi.

INTER
Sarti; Burgnich, Facchetti; Suarez, Bet, Santarini; D'Amato, Mazzola, Cappellini, Corso, Domenghini.

● **NAPOLI**
Zoff; Nardin, Pogliana; Stenti, Panzanato, Montefusco; Canè, Juliano, Orlando, Altafini, Barison.

VARESE
Da Pozzo; Sogliano, Borghi; Gasperi, Cresci, Della Giovanna; Leonardi, Tamborini, Anastasi, Burlando, Vastola.

● **JUVENTUS**
Anzolin; Roveta, Leoncini; Salvadore, Castano, Sacco; Zigoni, Del Sol, De Paoli, Cinesinho, Menichelli.

BRESCIA
Galli; Fumagalli, Vitali; Rizzolini, Tomasini, D'Alessi; Salvi, Mazzia, Troja, Schutz, Bruells.

PLAVANJE

Italija v vodstvu po prvem dnevu srečanja z mladinci Zahodne Nemčije

PIACENZA, 12. — V mednarodnem mladinskem plavalnem srečanju v Piacenzi vodi po prvem dnevu Italija proti Zahodni Nemčiji s 85:71. V ženskih disciplinah vodijo Italijanke s 47:27, pri moških pa Nemci s 44:38.

V prvem dnevu tega srečanja, v katerem nastopajo le plavalci rojeni leta 1952 ali mlajši, so dosegli več odličnih rezultatov. Izkazali so se mladi plavalci obeh ekip. Najboljši rezultati so bili naslednji:

4x100 m prosto moški: Z. Nemčija 3'55"5
100 m prosto ženske: Longo (I) 1'4"5
100 m hrbtno moški: Calligaris (I) 1'6"
100 m hrbtno ženske: Scholer (ZN) 1'11"6
100 m metuljček moški: Leigsnering (ZN) 1'3"4
100 m metuljček ženske: Heinze (ZN) 1'12"4
100 m prsno moški: Geniali (I) 1'15"
100 m prsno ženske: Tricarico (I) 1'20"8
100 m prosto moški: Weber (ZN) 59"2
400 m prosto ženske: Calligaris (I) 5'00"1
200 m mešano moški: Calligaris (I) 2'25"8
200 m mešano ženske: Longo (I) 2'38"1
400 m prosto moški: Alibertini (I) 4'32"4
4x100 m mešano ženske: Italija 4'51"8
4x100 m mešano moški: Zahodna Nemčija 4'23"

V skupno petnajstih disciplinah prvega dne je Italija zmagala v devetih, Zahodna Nemčija pa v šestih disciplinah. Italijani pa so zmagali v petih ženskih in štirih moških, Nemci pa v dveh ženskih in štirih moških disciplinah. Tekmovanje se bo nadaljevalo jutri.

OLIMPIJSKE VESTI

Ameriški črnski športniki zahtevajo bojkot letošnjih olimpijskih iger

Tudi v Sovjetski zvezi in Jugoslaviji podpirajo tezo o bojkotu

NEW YORK, 12. — Skupina afriških športnikov, ki trenutno študirajo na več ameriških univerzah je skupno s približno šestdesetimi znanimi ameriškimi tekmovalci poslala, pod pokroviteljstvom ameriškega odbora za Afriko, posebno pismo mednarodnemu olimpijskemu odboru. V pismu zahtevajo, naj mednarodni olimpijski odbor spremeni svojo odločitev o pripustitvi Južne Afrike k letošnjim olimpijskim igram v Mehiki. Pismo so poslali tudi vsakemu od devetih članov glavnega odbora MOO, ki se bodo zbrali 20. in 21. t.m. v Lausanni, kjer bodo razpravljali prav o tem vprašanju. Med športniki, ki so podpisali pismo so mnogi znani ameriški tekmovalci, kot na primer igralec basballa Jim Bouton od newyorškega društva «Yankees», košarkar Wilt Chamberlain, teniški igralec Arthur Ashe, olimpijski prvak iz Tokia Ulis Williams in drugi.

Večina športnikov, ki je sodelovala pri sestavi pisma (med katerimi so vsi svetovnega slovesa) je bila mnenja, naj bi mehiške igre bojkotirali, če MOO ne bo spremenil svojega stališča.

Medtem so v San Franciscu ustanovili posebno gibanje, ki se bo borilo za bojkot letošnjih olimpijskih iger s strani ameriških črncev. Ta odbor bo v ZDA organiziral več velikih manifestacij, na katerih bodo zahtevali naj bi letošnje olimpijske igre bojkotirali, obenem pa bodo zahtevali tudi odpravo plemenskega razlikovanja v samih ZDA. Te manifestacije bodo v Kaliforniji in sicer 10. in 11. maja v Fresnu, 24. in 25. maja v Modestu in 7. junija v Los Angelesu. To gibanje, ki ga vodi prof. Harry Edwards, bo organiziralo še nekaj drugih manifestacij, do katerih bo prišlo ob priliki nekaterih športnih tekmovanj.

Sovjetski olimpijski odbor je danes v posebnem sporočilu ostro zavrnil nekatere trditve, ki jih je izrekel na račun sovjetskega športa v svojem znanem pismu predsednik MOO Brundage. Sovjeti so označili Brundaga za človeka, ki si je nadel «nehvaležno in prav nič blestečo vlogo branilca rasizma, ki skuša s potvarjanjem dejstev zavajati športne voditelje v raznih državah».

Pred kratkim so se v Beogradu sestali predstavniki jugoslovanskega odbora, Zveze jugoslovanskih organizacij za telesno kulturo, predstavniki Zveze jugoslovanskih olimpijcev ter predsedniki vseh športnih zvez, ki so na olimpijskem programu. Na sestanku so odločili, da se tudi Jugoslavija ne bo udeležila letošnjih iger, če bo MOO vztrajal še nadalje v svojem stališču in ne bo prepovedal J. Afriki nastopiti v Mehiki.

DOMAČI ŠPORT

NOGOMET

Jutri, v nedeljo 14. aprila
II. amaterska kategorija
Ob 15.30 v Nabrežini
VESNA — MARIANO

* * *

III. amaterska kategorija
Ob 10.30 v Nabrežini
PRIMORJE — PRIMOREC

* * *

Ob 10.30 v Boljuncu
UNION — ROIANESE

* * *

Ob 15.30 v Boljuncu
BREG — RUPINGRANDE

* * *

V ponedeljek, 15. aprila
Ob 10.30 pri Sv. Alojziju
ALABARDA — ZARJA

NAMIZNI TENIS

Jutri, v nedeljo 14. aprila
Ob 8.30 v Trstu
pri Ginnastici Triestini
Vsedržavni turnir z nastopom BORA IN DOMA

ATLETIKA

Jutri, v nedeljo 14. aprila
Ob 10. uri v Novi Gorici
Otvoritveni atletski miting ob sodelovanju Borovih atletinj in atletov.

Totocalcio

Atalanta — Fiorentina	1	X	
Bologna — Roma	1		
Juventus — Brescia	1		
Vicenza — Cagliari	1		
Mantova — Spal	1	X	
Milan — Torino	1	X	
Napoli — Varese	1		
Sampdoria — Inter	X		
Catania — Foggia	X	2	1
Monza — Livorno	X	1	
Venezia — Verona	X	1	2
Anconitana — Ascoli	X		
Trani — Chieti	X		

ATLETIKA

Jutri v N. Gorici atletski miting

Jutri zjutraj ob 10. uri se bo začelo v Novi Gorici zanimivo atletsko tekmovanje. Na sporedu bo namreč otvoritveni miting slovenskih atletov, ki se bodo zbrali na tej tradicionalni spomladanski prireditvi že šestič. Kot kažejo dosedanje prijave, bo tudi letos nastopila na tem prvenstvu vrsta odličnih atletov iz vse Slovenije. Na lanskem otvoritvenem mitingu je osvojila prehodni pokal znana atletinja Marjana Lubej in kot vse kaže, bo letos branila to trofejo.

Za Novogoričane predstavlja organizacija jutrišnjega tekmovanja tudi nekak preskusni kamen za pomembnejšo prireditev, ki jo bodo organizirali letos jeseni septembra meseca. Atletska zveza Slovenije je namreč temu primorskemu mestu podelila v organizacijo 2. kriterij slovenskih atletskih mest, kar bo vsekakor ena izmed najkakovostnejših letošnjih atletskih prireditev v Sloveniji.

Na jutrišnje tekmovanje so prireditelji povabili tudi atletinje in atlete športnega združenja Bor iz Trsta, ki bo poslal v Novo Gorico 14-članskо reprezentanco v kateri bodo tudi štiri dekleta. To bo prvi uradni nastop Borove ženske atletike, saj so ženski oddelek Borovega atletskega odseka ustanovili šele pred kratkim.

ODBOJKA — V PRIJATELJSKEM SREČANJU

Kras premagal Sokola s 3:0

KRAS — SOKOL 3:0 (15:6, 16:4, 15:8)
KRAS: Budin, Simoneta, Milič B., Milič L., Šterk, Nanut, Guštin.
SOKOL: Pertot, Franko, Ušaj, Radovič, Legiša Z., Legiša M.

V Trstu sta se sinoči v dvorani stadiona «Prvi maj» srečali moški šesterki Krasa iz Zgonika in nabrežinskega Sokola. Kras nastopa v D ligi, medtem, ko bo Sokol tekmoval na promocijskem prvenstvu. Razlika med obema ekipama je torej že v tem, da nastopata v različnih ligah in to je sinočnje srečanje tudi jasno pokazalo. Krasovci so zaigrali mnogo bolj urejeno in je prišla na dan predvsem njihova izkušenost, pa tudi silovitost napada, kjer je imel glavno besedo Budin Miloš. Sokol je zaigral požrtvovalno, vendar pa mu je pomanjkanje izkušenj preprečilo, da bi lahko nudil nasprotnikom v vseh treh setih bolj oster odpor. Nabrežinci so se upirali le v drugem setu, kjer so klonili nasprotni ekipi šele v podaljšku.

Medtem, ko je bilo za Kras srečanje koristen trening, pa je bilo za ekipo Sokola predvsem pregled njenih moči in možnosti. Srečanje je pokazalo, da te vsekakor niso majhne. Radovič je na mreži izredno nevaren, vendar pa ne zna dovolj brzdati svojih sil. Če bo znalo moštvo dobro izkoristiti njegovo naravno nagnjenje do vloge tolkača in če bo v «trikotniku» dovolj uspešno vključilo še obetajoča Ušaja in Franka, potem na promocijskem prvenstvu vsekakor ne bi smelo imeti zadnje besede.

SMUČANJE

Pozor pred plazovi

Vse smučarje, ki se v teh dneh podajajo na visokogorska smučišča opozarjajo na nevarnost plazov. Ta nevarnost je na nižjih področjih manjša, vendar pa so ob tem času uporabna le še visokogorska smučišča, ki često skrivajo v sebi skrito past. Dokaz take skrite nevarnosti sta obe tragični nesreči, od katerih se je ena zgodila v Sloveniji pod Mojstrovko, druga pa v Italiji pri Presolani. Obe sta zahtevali več smrtnih žrtev. Letošnja osnežitev gora sicer ni taka, da bi povzročala večjo zaskrbljenost, kljub temu pa je potrebna previdnost. Smučarji naj se izogibajo prečkanja večjih in golih strmin. Nevarnost plazov je večja v popodanskih urah. Predvsem pa naj se smučarji ne podajajo sami na samotne ture preko nevarnih področij. Razen plazov preže v sončnih dneh na visokogorskih smučiščih še druge nevarnosti. Blišč snežne beline lahko povzroči snežno slepoto, če smučar ni opremljen s posebnimi barvastimi očali. Močno spomladansko sonce pa lahko povzroči tudi hude opekline na nezaščiteni koži. Koristno je zato, da si smučarji v sončnih dneh zaščitijo kožo s primernim mazilom.

MOTOCIKLIZEM

Svetovno prvenstvo tudi v Opatiji

Mednarodne motociklistične dirke v Opatiji, bodo leta 1970 veljale v petih razredih za svetovno prvenstvo. S to odločitvijo mednarodne motociklistične zveze je ta največja motociklistična prireditev v Jugoslaviji končno dobila priznanje, ki ga vsekakor zasluži. Morda bodo veljale za svetovno prvenstvo že dirke prihodnje leto, vendar pa le, če se bodo svojim dirkam odpovedali Japonci, za kar obstaja precej možnosti.

Letošnje opatijske dirke bodo že devetnajste po vrsti in bodo na sporedu v dneh 15. in 16. junija.

HOKEJ

Španija-Italija 5:1

MONTREAUX, 12. — V prvem dnevu 20. mednarodnega turnirja v hokeju na kotalkah, veljavnega za Pokal narodov so zabeležili naslednje izide:

Španija - Italija	5:1 (3:0)
Portugalska - Nizozemska	6:0 (2:0)
Švica - Zahodna Nemčija	7:6 (3:2)

TOTIP

1. —	prvi	X		
	drugi	1		
2. —	prvi	2	X	
	drugi	1	2	
3. —	prvi	1		
	drugi	X		
4. —	drugi	1	X	
	drugi	2	1	
5. —	prvi	1	2	
	drugi	2	1	
6. —	prvi	2	1	2
	drugi	1	2	X

O našem Krasu

(Nadaljevanje s 3. strani)

katere druge elemente kulturne pokrajine. Gre torej za zavarovanje posameznih, najbolj karakterističnih področij tržaškega Krasa, skratka za kraški naravni park.»

Nato Darko Radinja opiše značilnosti vsakega izmed sedmih rezervatov, o katerih smo v našem dnevniku že večkrat poročali. Nato avtor takole zaključuje svoj članek:

«Čeprav gredo pobude in načrti zelo na široko, je zelo značilno, da so pr. dosedanjem obravnavanju tržaškega Krasa prezrli človeka kot gospodarja te zemlje. Zato tudi ni govor o prebivalstvu, ki živi in korenini na tej tako pomembni kraški pokrajini. Avtorji vsel. teh projektov niso prezrli prebivalstva samo zato, ker je slovensko, temveč tudi zato, ker bi pri tovrstnem obravnavanju načrtov zadeli tudi ob enega najbolj perečih problemov, ki so v zvezi z ustanavljanjem rezervatov na naseljenih področjih. Ustanavljanje rezervatov v kulturni pokrajini, kakršna je tržaški Kras, vnaša nedvomno številne omejitve v načine in oblike dosedanjega gospodarjenja v pokrajini. Zato pomenijo taki posegi bistvene omejitve lastniške pravice. Logično je, da bi vse tovrstne utesnitve močno prizadele predvsem slovensko prebivalstvo.

Dejstvo, da je ta stran celotne problematike ostala ob strani, opozarja, da gredo ti načrti na škodo slovenskega prebivalstva. Kakor pozdravljamo, da se naglaša vrednost in pomen tržaške kraške pokrajine ter da se porajajo zamisli in načrti o varovanju njenih prirodnih in kulturnih vrednot in celo pobude o smotrnem in kompleksnem načrtovanju njenega razvoja, tako imamo pomisleke, kadar se pri tem pozablja na človeka, v tem primeru slovenskega, ki na tej zemlji živi in je na njej doslej tudi ohranjal vse tiste poglavitne poteze, ki so danes predmet občudovanja pa hkrati tudi že teženj po njihovem očuvanju.

Upravičeno pričakujemo, da bi pri nadaljnjem razvijanju teh načrtov bolj upoštevali tudi to stran celotne problematike.»

VIRI

(1) R. Mezzena - L. Poldini: Contributo alla risoluzione del problema istitutivo di un Parco Carsico. Atti del Museo Civico di Storia Naturale XXV, št. 1, Trst 1966.
(2) Il Carso triestino (C. D'Ambrosi, C. Lonza, W. Maucci, B. Favetta), Trieste.
(3) Il Carso di Trieste. Sala Comunale d'Arte di Palazzo Costanzi 16 - 30 sett 1967. Trieste.
(Vodnik po razstavi).

STEFAN OLIVIER

NOVI ŠEF

8.

«Še vedno?» Odprl je vrata prve privatne sobe. V njej je ležala bleda ženska, videti je bilo, kot da je brez življenja. Imela je čeden obraz, bila pa je izčrpana. Ko je vstopil, si je z rokama pokrila obraz.

«Zdaj, gospa Kirchner, je pa tega dovolj. Bilo je treba prebroditi divjo reko, toda zdaj sva na drugi strani. Vi in jaz, oba skupaj.»

A ni nehala jokati. «Tako me je sram, doktor, same sebe me je sram.»

«Ničesar se vam ni treba sramovati,» je rekel.

Potegnil je stol k njeni postelji in sedel. Na mizici je imela pred majhnim šopkom vijolic fotografijo svojih otrok, dečka in deklice, zraven pa še moževo sliko. Neugebauer ga je poznal, pred dnevi je z njim govoril. Bil je trgovski nameščenec, na videz samozavesten, toda v resnici je bil negotov sam vase, z velikimi upi in majhnimi pričakovanji.

«Tega ne bi smela storiti», je zastokala gospa Kirchner. «Toda sploh nisem vedela, kako...»

«Zdaj nehajte jokati.»

«Da... da.» Segla je po robec.

Neugebauer je videl sto takih primerov. Dva otroka, malo denarja, prenapolnjeno stanovanje; pri Kirchnerjevih stanujejo tudi moževi starši. Tretjega otroka ne bi smelo biti, toda tu je bil. Komisije niso dovolile splava. Ženska je skušala zadevo rešiti sama. Ko so jo pripeljali, je imela hudo vnetje trebušne mrene.

Neugebauer jo je prijel za roko.

«Nočem pridigati, gospa Kirchner,» je dejal, «toda lahko bi umrli. In potem bi bila vaša otroka prepuščena sama sebi. Ni tako zelo verjetno, da bi mačeha zanju najbolje skrbela.»

Spet je zajokala.

Nežno jo je pobožal po roki. «Zdaj je vse v redu. In nimate se česa sramovati. S tem je pa takole: vsakdo se veseli prvega otroka, nihče ni proti drugemu, če ne pride prehitro, tretji pa je navadno nekoliko odveč — zaradi stroškov. Veseli boste, da imate še lahko otroke — kljub vsemu.»

«Tega ne bom več storila, doktor.»

«Prav, gospa Kirchner. Midva si lahko verjameva.» Vstal je in postavil stol k mizici. «Danes imamo v bolnišnici mlado ženo,» ji je rekel tiho, kakor da bi ji pravil nekaj, kar ne bi smel, «ki bi raje imela otroka kakor vse drugo na svetu. Toda ne bo ga imela. Samo pomislite, kako vesela bi bila, če bi lahko zamenjala z vami.»

Gospa Kirchner ga je gledala s solzami v očeh.

Popravil ji je rjuho. «Zdaj je vse dobro,» je še zašepetal, «dobro spite.»

Ko je odšel, je vrata tiho zaprl.

Zunaj je obstal, obotavljal se je. Bil je čas za kosilo, a spet je zavil v privatno krilo. Tiho in previdno je odprl vrata zadnje sobe. Marianne Maurer se še ni prebudila. Dihala je normalno, lažje in mirneje kot prej. Narkoza je že popustila, sedaj je spala. Ničesar še ni vedela; bila je še srečna

Le spi! si je mislil Neugebauer. Dolgo spi, čim dlje.

* * *

Danes ni nobene operacije, je pomislil Neugebauer, ko je naslednje jutro stopil v svojo sobo. Toda jutri jih bo več. Neprestano operacije. In Feldhusen bo operiral, on pa bo asistiral. Telefon je rezko zabrnel.

«Tukaj Neugebauer.»

«Tu Feldhusen. Dobro jutro, prijatelj. Ste dobro spali?»

«Dobro.»

«Odlično! Neugebauer, rad bi vas nekaj prosil. Med pošto sem dobil pismo zdravstvenega oddelka. Zdi se mi, da me bo zaposlilo vse dopoldne. — Da... da. — Zato vas prosim, če bi prevzeli moj obhod v privatnem krilu. Samo danes — odlično! Hvala, Neugebauer. Na svidenje.»

Ko je hodil po privatnem krilu od sobe do sobe, je Neugebauer govoril s pacientkami in se šalil z njimi, gledal njihove diagnoze in takole. Medtem pa mu je še vedno zvenel v ušesih Feldhusnov glas: Odlično! Hvala, Neugebauer. — Smešno! Ni bilo pristno.

Prišel je v zadnjo sobo. Številka 213 Marianne Maurer. Ko je prijel za kljuko, je v trenutku spoznal, zakaj ga je prosil Feldhusen, naj prevzame vizito. Feldhusen je bil strahopetnež, slabič.

Ko je vstopil z dr. Krügerjem in sestro, je Marianne Maurer vse pogledala in se nasmehnila. Neugebauer je takoj opazil, da je pričakovala Feldhusna, ne pa njega. «Žal mi je, da ste razočaradi že zjutraj,» je spregovoril. «žal je šef zadržan. Prišel bo kasneje. Prišli smo vam povedat, da smo z vami zelo zadovoljni.»

«Zadovoljni? Zakaj?»

«Ker ste tako pogumno dekle. Vsa operacijska soba je takega mnenja.»

Njene oči so srečno zažarele. «O, vi samo tako pravite.»

«Ne, res ne. Krüger, ali ni tako?»

Krüger je prikimal: «Tako je.»

Neugebauer je sedel k postelji in odmaknil vrečico s peskom. Pogledal je povoje in dal nekaj kratkih navodil.

Potem je Marianne vprašala: Ali je vse v redu, doktor? Mislim... ali so dobili... ven?»

Neugebauer se je trudil, da bi ostal veder. «Da, zunaj je. Toda še naprej morate sodelovati z nami, trebuh naj bo popolnoma miren.»

«Poskušala bom.»

Potrepljal jo je po roki. «Vas je mož že obiskal?»

«Da, že dvakrat. Zunaj čaka doktorja Feldhusna.»

«Aha,» je rekel Neugebauer, «dobro, še naprej bodite pridno dekle.» Potem je z dr. Krügerjem in sestro odšel.

Ko je stopil proti sosednji sobi, mu je prihitel nasproti Maurer. «Ah, doktor Neugebauer, vesel sem, da sem vas ujel. Bil sem že prej tukaj, toda tajnica mi je rekla, da šefa dopoldne ne bo.»

Da ga ne bo? je pomislil Neugebauer. Jutranji hitri pogovor; nato pa ga ni v bolnišnici. Njegova tajnica ga torej skriva. Toda če Feldhusen misli, da bom jaz odgovarjal za njegove napake, se moti.

Maurer ga je vprašujoče pogledal. «Morda bi vi lahko...»

Neugebauer ga je takoj prekinil. «Če lahko pridete popoldne», je spregovoril, «boste šefa gotovo našli. Povedal vam bo vse podrobnosti. Jaz ga ne bi rad prehitel... preprečan sem, da to razumete.»

«Seveda,» je odgovoril Maurer in prikimal. «Saj je vse v redu, ali ne?»

«Da,» je odvrnil Neugebauer, čeprav zelo težko, «vaša žena se dobro počuti. Če želite, jo za nekaj minut lahko obiščete.» Segel mu je v roko, potem pa hitro odšel po hodniku. Težko je skril svojo jezo.

O Feldhusnu ni ves dan ničesar slišal. Ko je opravil svoj posel, je bilo že pol šestih. Se bo Feldhusen spet skušal izmuzniti?

Dvignil je telefonsko slušalko in zavrtel številko glavnega zdravnika.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČISKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst